LA SANG

R. i V. Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist

TARRAGONA 2016 · NÚM. 33

Foto: Fer-vi

A la memòria de Joan Anton Porqueras

Sumari

A propòsit de la portada 3
Antoni Pérez de Mendiguren Cros, Pvre.
Prior

Paraules Setmana Santa 2016 5
Jaume Pujol Balcells
Arquebisbe metropolità de Tarragona i primat

Setmana Santa 2016 7
Josep Queraltó Serrano, Pvre.
Prefecte de La Sang

Salutació 9
Josep Fèlix Ballesteros
Alcalde de Tarragona

Patrimoni col·lectiu 11
Josep Poblet Tous
President de la Diputació de Tarragona

Salutació 13
Pere Virgili Domínguez
President del Consell Comarcal del Tarragonès

La Setmana Santa, símbol d'identitat de la nostra ciutat 15
Josep Andreu Figueras
President del Port de Tarragona

Programa d'Actes Setmana Santa 2016 16

Presentació Revista 2015 19
Tarragona i la seva Setmana Santa, "Un patrimoni cultural immens"
Josep M. Solé Poblet

Memòria 2015 27
Daniel Pallejà Blay
Secretari

In Memoriam. Sr. Joan Anton Porqueras i Musté..... 38

Activitats Banda de Timbals 2015.... 39
Jordi Anglès Jové
Cap musical de la banda de timbals del pas de la Flagel·lació

Adorables "Defectes" de Jesús Enric Flores i Musté. Fidelitat 2015 41
Josep Maria Sabaté Bosch
Cronista oficial de la Setmana Santa de Tarragona

Setze anys sense tu... (A Josep M. Salvadó, tiet) 46
Sergi Baches Salvadó

Salvador Martorell, religiositat i laïcisme.....48
Olivia Merelo de Barberá i Manuel Allué

Ferran de Querol i el Sant Enterrament de Tarragona 51
Jordi Bertran Luengo

La Processó de la Bona Mort o de la Cendra.....63
Francesc Gómez Masdeu

Les confraries i Càritas..... 68
Francesc Roig Queralt

Perfil Humano de la Semana Santa....72
Pascual Porcar Fontbona

"Los Azotes", "Hiel y Vinagre", "La Cruz Redentora" i "La Creu dels Penitents" Uns Retalls de l'opuscle de l'A.A.S.S.T. del 1951 75
Josep Maria Sabaté Bosch
Cronista oficial de la Setmana Santa de Tarragona

Visions de la Passió.....78
Lluís M. Moncunill Cirac

Llistat de Congregants 81

La Congregació no es fa responsable del contingut dels articles.
Prohibit la reproducció parcial o total del contingut de la revista sense permís de la Congregació i de l'autor.

Setmana Santa de 2016
TARRAGONA - Núm. 33

PORTADA
Foto: Oriol Ventura

EDITA: REIAL I VENERABLE CONGREGACIÓ DE LA PURÍSSIMA SANG DE NOSTRE SENYOR JESUCRIST
C/ Natzaret, 1
43003 Tarragona
lasang@lasangtarragona.cat
www.lasangtarragona.cat

Dipòsit Legal
T 222-2016

IMPRIMEIX
Impremta Comercial - offset
impremta@impremtacomercial.es

A propòsit de la portada

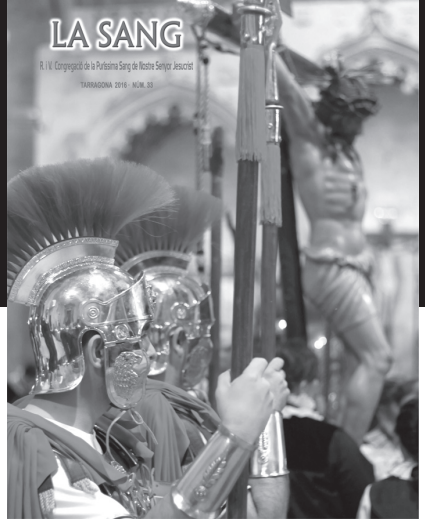

La fotografia que il·lustra la portada de l'opuscle d'enguany ens mostra dos armats de la nostra Congregació que custodien el Sant Crist de la Sang dins de la Catedral, durant la celebració d'un dels *Via crucis* que organitzen les nostres Congregacions.

Aquesta imatge m'ha fet pensar en la presència de soldats romans aquella tarda del Divendres Sant en el Calvari, testimoniada per tots quatre Evangelis: són ells, els soldats romans, els encarregats d'executar la sentència de mort dictada per Pons Pilat. Són ells els qui condueixen el condemnat des del Pretori fins al Calvari. Són ells els qui complint amb la seva obligació fan clavar Jesús a la Creu i custodien aquell Cos, que va vessant la seva Sang, fins que estan segurs que és un cos sense vida, o, si ho voleu, que ha donat fins a l'extrem la seva vida. La seva missió acabà comunicant al Prefecte romà la mort del condemnat, perquè així pogués donar el permís per a la seva sepultura.

Però si ens fixem bé, un dels dos armats, dirigeix la seva mirada cap a la venerada imatge del Sant Crist de la Sang. I és aquesta mirada que m'ha inspirat aquesta breu reflexió que tot seguit us ofereixo. També un dels soldats, espectadors tots ells de l'escena de la crucifixió i mort de Jesús i complidors estrictes de la seva obligació, va tenir la gràcia de poder contemplar amb profunditat allò que en realitat allí es realitzava. La mirada del centurió romà no es va limitar a ser la mirada d'un funcionari que compleix amb la seva tasca. La seva mirada el transforma interiorment, perquè sap descobrir que aquella no és una execució més, que aquell no és un condemnat com un altre, que Jesús és algú especial. Fent aquest exercici de reflexió sobre el que està fent ell, però especialment sobre el que està fent el Crucificat, arriba a una confessió sorprenent en boca d'un pagà: «És veritat: aquest home era Fill de Déu» (Mc 15,39).

El centurió romà es converteix en un model per a nosaltres. Nosaltres, durant la Setmana Santa, també acompanyarem Jesús portant la Creu; estarem presents, amb Maria i les dones i el deixeble estimat, al peu de la Creu, contemplant Jesús vessant la seva Sang per la humanitat sencera; l'acompanyarem en el seu enterrament al llarg de la solemne processó del Divendres Sant; i participarem de la Soledat de Maria en el llarg i dolorós silenci del Dissabte Sant. Tant de bo que, com al centurió romà, la nostra mirada cap als Misteris de la Passió i Mort de Jesús ens transformin interiorment. Tant de bo que no siguin un simple compliment de les tradicions, sinó que ens portin a una veritable reflexió interior que ens ajudin a aprofundir en els aspectes més essencials de la nostra fe. No siguem com els altres soldats que complien les seves tasques, nosaltres tot complint amb les nostres tradicions, fem com el centurió romà, deixem-nos penetrar per la fe i l'amor de Déu, perquè puguem acabar la Setmana Santa, amb un crit de fe: «Realment el Senyor ha ressuscitat, al·leluia!».

Que Déu ens concedeixi la gràcia de poder convertir tots els moments especials que vivim durant els dies sants en una veritable confessió de fe, no dita amb els llavis o els actes externs de pietat, sinó sobretot dita des del cor, des del convenciment que Jesús és el nostre Senyor, el Fill de Déu, que morint i ressuscitant ens ha salvat.

ANTONI PÉREZ DE MENDIGUREN CROS, PVRE.
Prior

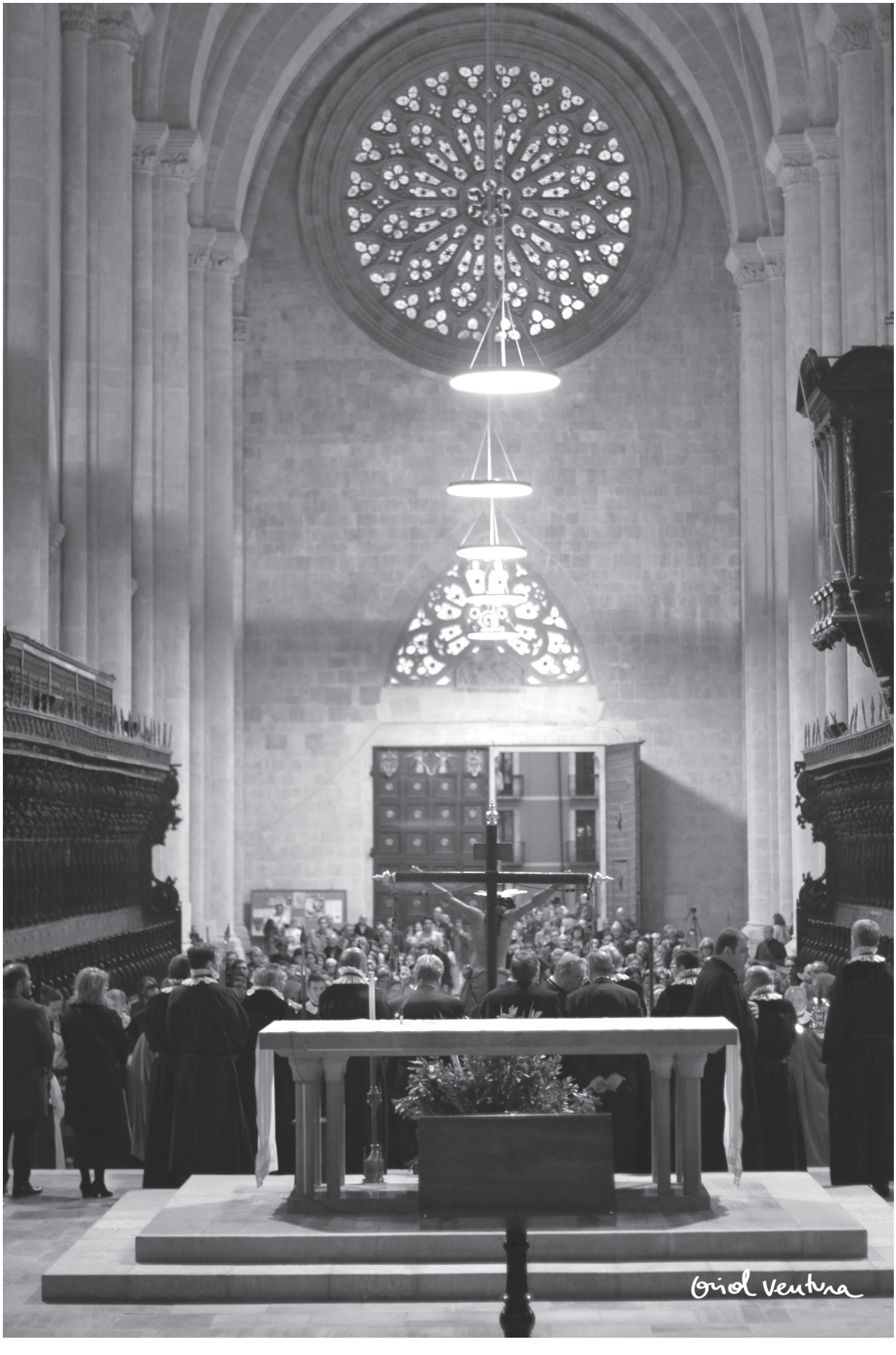
Oriol Ventura

Paraules
Setmana Santa 2016

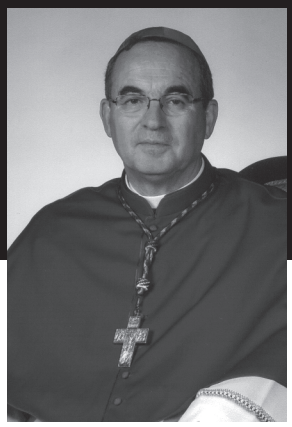

Miserere mei, Deus, secundum magnam misericordiam tuam.

¿Hi ha alguna aclamació, com ara aquesta, que ressoni en el nostre cor amb especial força i ens recordi amb tanta intensitat la Setmana Santa? Les paraules del salmista penetren fins al més pregon del nostre esperit i ens recorden aquella amarga confessió de David, quan va reconèixer el seu pecat (Salm 51). Hi ha algú que no es reconegui pecador? És fàcil confessar-se pecador de manera superficial, sense entrar al moll de l'os, i fins i tot no manca qui diu: «Jo no robo, ni mato ni faig mal a ningú.» No puc ni vull entrar aquí a fer judicis, però un dels mals més estesos en la nostra societat, i també en la nostra Església, tant a nivell col·lectiu com individual, és la manca d'autocrítica o, dit d'una altra manera, d'examen de consciència.

En el relat bíblic de 2Sa 12,1-6 veiem que el rei David segurament no havia fet examen de consciència, però un cop li és il·luminat el seu pecat el reconeix, no el nega, no s'excusa. I ho fa perquè sap la resposta del Senyor: «El Senyor passa per alt el teu pecat. No moriràs» (2Sa 12,13). Què podem dir de la dona adúltera i de la pecadora que renta els peus de Jesús? En tots dos casos, aquests personatges no neguen pas el seu pecat, d'alguna manera el reconeixen i no se n'excusen. I Zaqueu? Dret davant de tots els convidats reconeix el seu pecat. ¿Què fa possible que, davant la realitat i l'exposició pública, no neguin el seu pecat, ans el reconeguin i no s'excusin? Al meu entendre només hi ha una raó: han tastat la misericòrdia de Déu. Aquell qui va reconèixer la culpa va rebre el perdó.

El nostre món ha tancat les seves entranyes, oïdes i ulls al missatge misericordiós de Déu, «que vol que tots els homes se salvin i arribin al coneixement de la veritat» (1Tm 2,4). No hi ha malalt pitjor que el qui no vol reconèixer la seva malaltia, perquè en resistir-se a reconèixer la veritat de llur situació se situen fora de qualsevol possibilitat de guarició. Jesucrist no ha vingut a condemnar el món, sinó a salvar-lo. De quina manera? Doncs amb un missatge d'amor i misericòrdia: aquesta és la medecina, el remei que cada ésser humà i el nostre món necessiten amb urgència.

Celebrem enguany la Setmana Santa al bell mig de l'Any Jubilar de la Misericòrdia, al qual el Sant Pare en ha cridat a participar-hi amb totes les nostres energies, perquè ningú no està exclòs de la misericòrdia de Déu ni hi ha ningú tan indigne que no pugui trobar refugi sota les seves ales. Però és vital que, en primer lloc, ens reconeguem necessitats de conversió i de perdó i anem a l'encontre del qui ens pot guarir. Déu sap perfectament què hi ha dins del nostre cor i està disposat a perdonar-nos. I en segon lloc, després d'haver tastat «que n'és, de bo el Senyor», d'haver rebut l'oli del seu perdó i el bàlsam del seu amor, és vital que allò que hem rebut ho fem arribar a la nostra família, als amics, a la germandat, a la nostra empresa, al sindicat, a l'associació de veïns, a les institucions, a la política, a l'economia, als hospitals, als geriàtrics, als tanatoris, a les presons, als immigrants, als refugiats… a tot el món. Només d'aquesta manera

el món es guarirà. És el que espera aquest Jesús que portarem en processó pels carrers de les nostres poblacions i que ens ha donat la major prova de l'amor i la misericòrdia de Déu amb la seva encarnació, passió, mort i resurrecció.

Us desitjo una molt bona Pasqua! Rebeu, amb tot el meu afecte, la meva benedicció.

† JAUME PUJOL BALCELLS
Arquebisbe metropolità
de Tarragona i primat

"Nosaltres ens hem de gloriar en la creu de nostre Senyor Jesucrist, pel qual tenim la salvació, la vida i la resurrecció; ell ens ha Salvat i ens ha alliberat" amb aquestes paraules inspirades en la carta de Pau als Gàlates (Ga 6, 14) comença l'antífona del cant d'entrada de la missa de la Cena del Senyor el Dijous Sant, iniciant així el Tríduum Pasqual que culminarà a la nit santa de Pasqua. Aquests dies els cristians celebrem el gran misteri de la Redempció en el qual Jesucrist va vessar la seva Sang per nosaltres. Cal no oblidar el sentit genuí que té la Setmana Santa i especialment els dies centrals. Enguany la celebrem dins de l'Any Sant de la Misericòrdia, aquesta és fruit de la passió, mort i resurrecció de Crist. Misericòrdia que porta pau, perdó, reconciliació a aquells que la volen acollir i la volen donar. No oblidem però que la misericòrdia no es pot rebre i donar-la sense la conversió personal. El Sant Pare Francesc ens convida en la butlla de convocació del jubileu "a viure la Quaresma d'aquest Any Jubilar amb més intensitat, com un moment fort per celebrar i experimentar la misericòrdia de Déu" *(Misericordiae Vultus n.17)*. El Divendres Sant en l'adoració de la Creu, emergeix tot el misteri de misericòrdia, d'amor del Pare, donant-nos el seu Fill.

Les dues Congregacions germanes de la Sang tenen la seva raó de ser en viure i manifestar aquest amor de Jesucrist que ha vessat la Sang per tota la humanitat. No som un club social, no estem per organitzar només un "espectacle extern" buit de contingut religiós. Hi som perquè som cristians i cristianes que volem i intentem promoure el culte públic i els actes piadosos, com els viacrucis i processons, i també com ens diuen els estatuts i diran els estatuts nous *exercir la caritat entre els congregants i en favor dels "condemnats"* que avui són els marginats de la societat. Aquesta dimensió caritativa no la podem oblidar i hem de posar-nos al servei de les iniciatives que tingui l'Església en aquest camp, ja que l'amor a Jesucrist ens porta a tenir presents els germans que continuen "els seus sofriments".

Que la Mare de Déu, que va estar al peu de la creu tastant la "soledat", i que és mare de misericòrdia, intercedeixi per tots els congregants i congregantes de La Sang. De cor us desitjo una santa Pasqua de Resurrecció!

JOSEP QUERALTÓ SERRANO, PVRE.
Prefecte de La Sang

Foto: Daniel Pallejà

Salutació

Tot i que la cerimònia de la processó és gairebé sempre la mateixa, l'emoció i les vivències cada any són diferents. En bona part, tot el que ens ha passat durant l'any anterior ens predisposa a sentir la Setmana Santa d'una manera diferent. La devoció, aquest motor invisible que guia els sentiments de cadascú de nosaltres, és el que ens ajuda a superar els moments difícils i a ser generosos en els moments de felicitat.

La identitat i la cultura pròpia de Tarragona es manifesta també mitjançant els símbols i el conjunt d'elements que formen part del patrimoni immaterial. Les celebracions de Setmana Santa constitueixen, sense cap mena de dubte, una part important d'aquesta riquesa intangible de la que en som depositaris els tarragonins i tarragonines actuals i que, ara més que mai, hem de saber llegar als nostres descendents de la millor manera possible.

A la Processó del Sant Enterrament, la imatge del Sant Crist de la Sang ens tornarà a corprendre i emocionar. La presència dels penitents, tant antiga com la processó, ens ajudarà a reflexionar al voltant de tot allò que podem haver errat però també de la generositat del Redentor que perdona a qui mostra penediment.

Com alcalde de Tarragona però també com a creient, us manifesto el meu agraïment pel vostre compromís amb la cultura i les tradicions de Tarragona i per la vostra dedicació a una causa tant noble com és la de mantenir i transmetre uns valors que estan tant arrelats a la manera de ser.

Tinguem totes i tots una molt bona Setmana Santa.

JOSEP FÈLIX BALLESTEROS
Alcalde de Tarragona

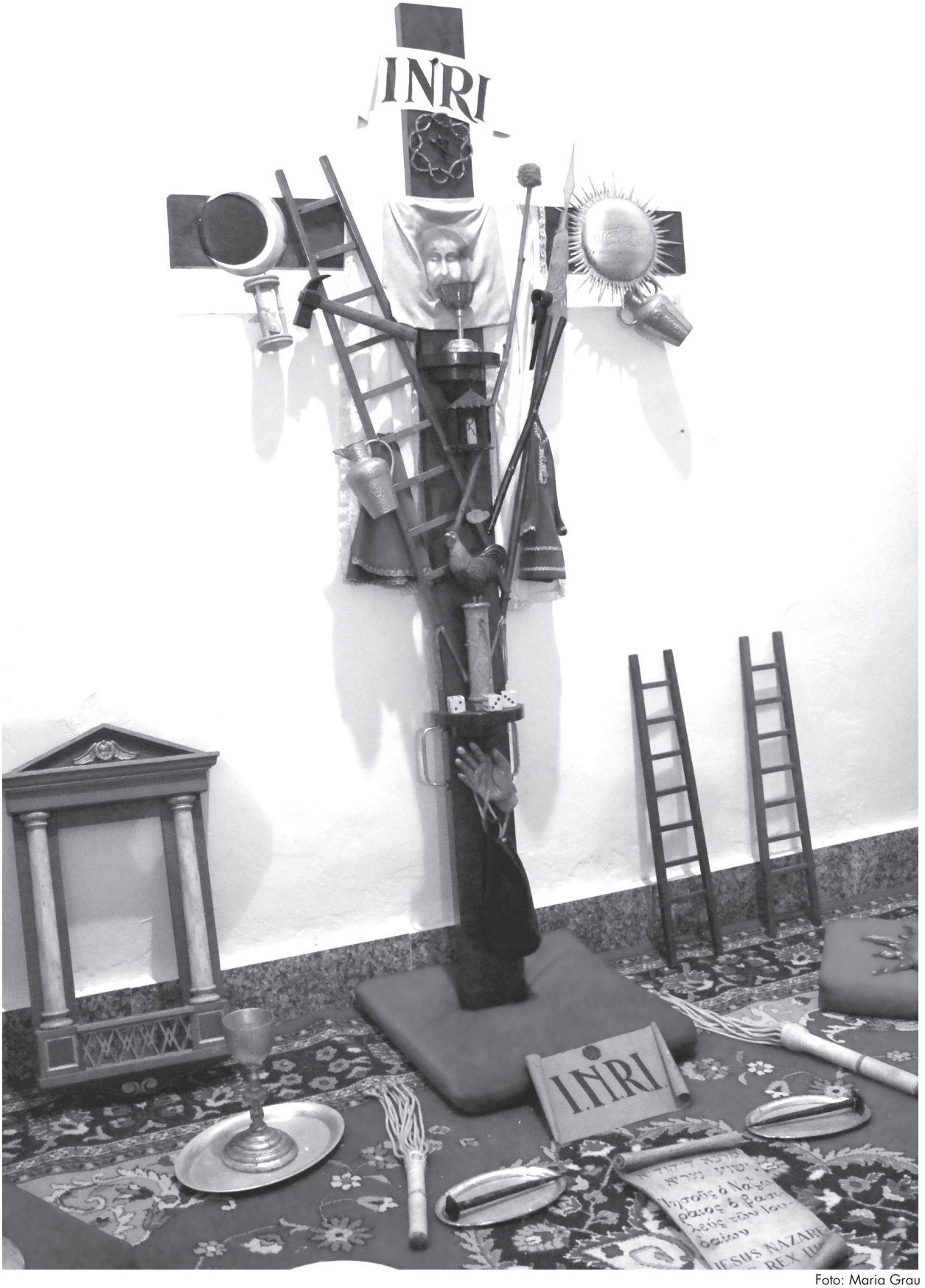

Foto: Maria Grau

Patrimoni col·lectiu

Diputació Tarragona

El so dels tambors a les places i els carrers dels nostres municipis ens recorda que s'apropa la Setmana Santa; són els assajos de les confraries, que es preparen, un any més, per acompanyar els misteris que recrearan els darrers moments de Jesucrist a la Terra. La Setmana Santa és temps d'espiritualitat i introspecció, però és al carrer on se'ns presenta en tota la seva magnificència i plenitud. Fragor, color i festa conviuen aquests dies amb el recolliment i el silenci, creant sovint un ambient corprenedor.

A Tarragona aquesta celebració adquireix una dimensió especial, atès el caràcter monumental que caracteritza bona part dels actes que hi són associats. És per això que aquest esdeveniment ostenta oficialment categoria patrimonial en aquesta ciutat, i és una festivitat reconeguda i admirada per la ciutadania, sigui quin sigui el seu grau d'implicació.

La flama de la Setmana Santa continua encesa a casa nostra gràcies a l'esforç i la tasca desinteressada de les confraries i altres associacions vinculades a tan magna celebració. És per aquest motiu que, des de la Diputació de Tarragona, vull agrair el paper clau de totes aquelles entitats que treballen en l'arrelament i promoció dels actes i celebracions associats a aquesta festivitat tan nostrada. Visquem aquesta Setmana Santa amb plenitud i respecte, contribuïnt, així, a fer-la encara més gran!

JOSEP POBLET TOUS
President de la Diputació de Tarragona

Oriol Ventura

Salutació

A algú pot semblar-li que des d'una institució pública, com el Consell Comarcal del Tarragonès, no és pertinent fer cap mena de comentari sobre la Setmana Santa o sobre qualsevol altra manifestació religiosa, i és una opinió que no comparteixo.

És evident que estem en un estat laic o aconfessional, i això vol dir que oficialment, des de qualsevol institució ens hem de declarar incompetents en matèria religiosa. Aquesta opinió no és meva, sinó del teòleg de la Universitat de Navarra, Josep-Ignasi Saranyana.

D'altra banda cal no confondre una mentalitat laica amb una actitud laïcista, que vindria a ser quan es mostra una certa antipatia sobre el fet religiós i s'oposa a les seves expressions en la vida pública.

Les mostres religioses públiques són pròpies del nostre entorn, de la cultura, i forçar la seva desaparició seria actuar contra els sentiments d'una part important de la nostra societat i de les tradicions autòctones.

¿Com es poden negar les nostres arrels religioses si tenim expressions tan vives com les següents: Diem que "portem la creu" o "passem un calvari", quan patim molt, utilitzem "posar el dit a la llaga" quan fem referència a que s'ha trobat una resposta correcte, "rentar-se'n les mans" quan ens desentenem d'un tema, "anar d'Herodes a Pilats" si anem de mal en pitjor, "ser de la pell de Barrabàs" si algú és dolent, o "plorar com una Magdalena" quan es plora amb sentiment?

Així, entenc que cal posicionar-se a favor de totes les manifestacions religioses i populars que es reviuen per Setmana Santa, especialment ara que moltes veus crítiques amb aquestes tradicions defensen, al mateix temps, que se'n respectin d'altres que ens han vingut de fora.

Aprofitem aquests dies per reflexionar, en tots els sentits.

PERE VIRGILI DOMÍNGUEZ
President del Consell
Comarcal del Tarragonès

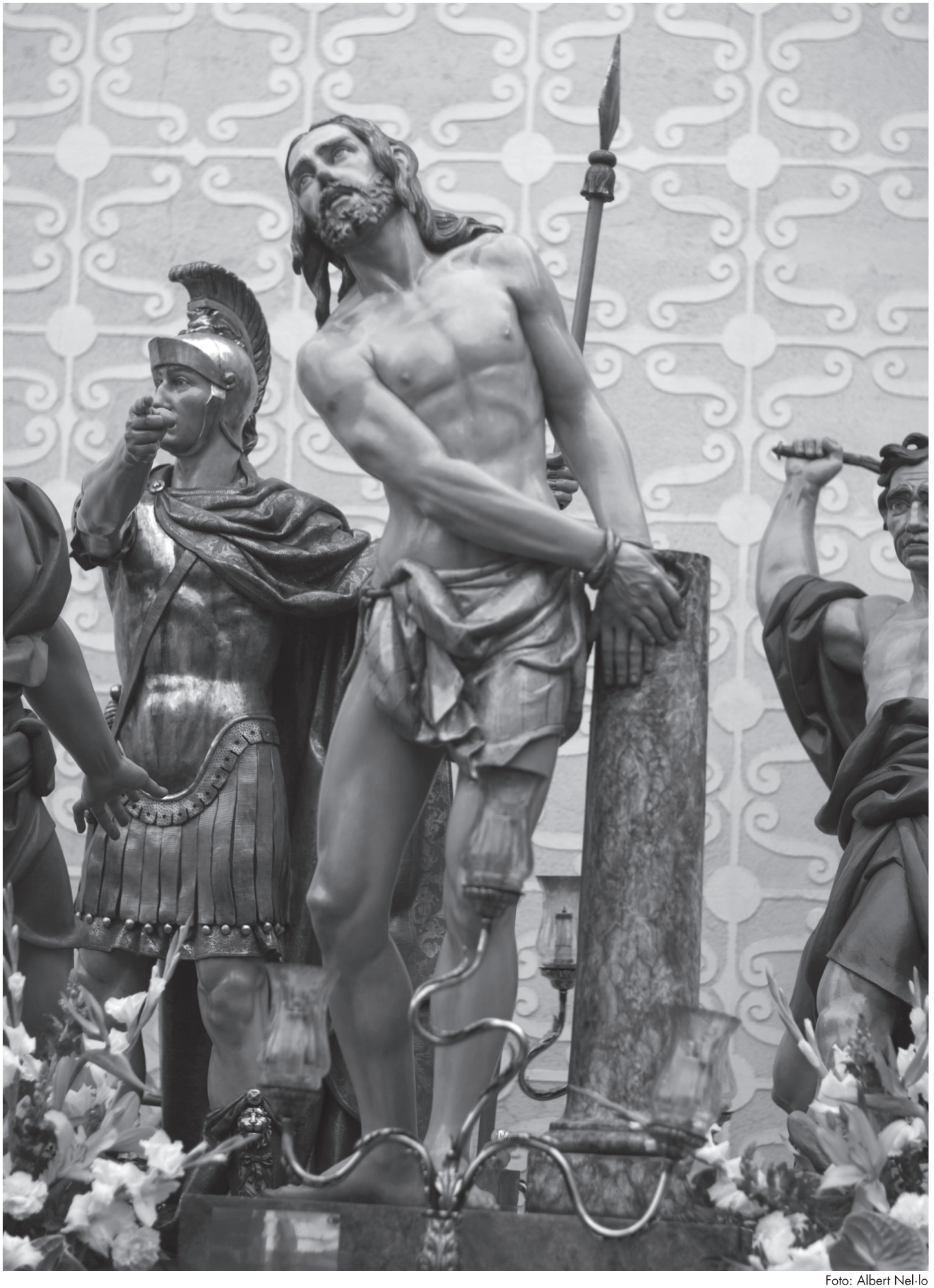

Foto: Albert Nel·lo

La Setmana Santa, símbol d'identitat de la nostra ciutat

Tarragona es prepara per a viure la Setmana Santa. Una vegada més som referent d'una tradició que és un dels símbols d'identitat de la nostra ciutat, i una de les principals expressions de les nostres tradicions.

Al llarg d'aquests dies la ciutat brilla i respira solemnitat, emoció i recolliment, i els tarragonins i tarragonines constituïm les essències i els valors més importants de la nostra Setmana Santa. Sens dubte, és una cita important amb la cultura i amb la tradició però, al mateix temps, ens brinda una oportunitat única per redescobrir els indrets més emblemàtics de la nostra ciutat, que s'omplen de gent acompanyant amb gran solemnitat les nostres processons.

La Setmana Santa a Tarragona és única, especial pel seu entorn i per la seva tradició. No només pel seu contingut, sinó també per l'empremta que suposa, en el dia d'avui, mantenir vives les germandats, agrupacions i associacions que fan possible l'arrelament d'aquesta genuïna manifestació religiosa. Només des d'aquest compromís i des d'aquesta contribució activa es pot entendre el significat de la Setmana Santa a la nostra ciutat i la manera com els ciutadans la senten i la viuen.

Com a president del Port de Tarragona vull aprofitar aquestes línies per agrair a la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist la vostra col·laboració i participació envers la nostra Setmana Santa i en els actes que s'organitzen. I us encoratjo a viure una Setmana Santa amb la màxima plenitud, en un preuat exercici de reflexió i sentiment.

JOSEP ANDREU FIGUERAS
President del Port
de Tarragona

Programa d'Actes

R. i V. Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist

Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang i de la Mare de Déu de la Soledat

DIA 13 DE FEBRER

20 h. VISIONS DE LA SETMANA SANTA (XXIV edició) Presentada per D. JUAN CARLOS DE LA CERRA MARTÍNEZ, hermano mayor de la Pontificia, Real e Ilustre Cofradía de Nuestro Padre Jesús en el Doloroso Paso del Prendimiento y Esperanza de la Salvación de las Almas (Californios de Cartagena). L'acte tindrà lloc a l'església de Sant Agustí, organitzat per l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa i la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat.

DIA 23 DE FEBRER

20 h. CONFERÈNCIA QUARESMAL a càrrec de Pare JOAN M. MAYOL, Sagristà Major i Rector de la Basílica de Montserrat. Organitzada conjuntament per la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat.

DIA 8 DE MARÇ

20 h. Presentació de la revista La Sang núm. 33, a càrrec del Sr. SERGI NASARRE AZNAR, Catedràtic de Dret Civil de la URV. L'acte tindrà lloc a l'església de Natzaret.

DIES 9 A 19 DE MARÇ

Repartiment de vestes i improperis als congregants de la Sang i altres persones interessades que prèviament n'hagin sol·licitat.

Horari: de dilluns a divendres de 18 a 20 h i els dissabtes de 10 a 13h.

Lloc: Secretaria - Casa de La Sang (c. Natzaret, 1)

DIA 14 DE MARÇ

19 h. Missa i dedicació de l'altar de l'església de Natzaret. En ocasió del tancament del 75è aniversari de la benedicció del Sant Crist de la Sang (1940-2015), el Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol i Balcells presidirà la dedicació de l'altar. L'acte s'acabarà amb la veneració al Sant Crist de la Sang.

DIA 17 DE MARÇ

20 h. Presentació de l'opuscle de la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang i de la Mare de Déu de la Soledat, a càrrec de la Sra. JOANA VIRGILI GASOL, directora del Centre d'Aprenentatge de la Ciutat de Tarragona.

DISSABTE DE PASSIÓ, 19 DE MARÇ

19 h. A la parròquia de la Santíssima Trinitat, missa i oferiment del Ciri Pasqual per part de les dues congregacions de LA SANG.

DIUMENGE DE RAMS, 20 DE MARÇ

11 h. Benedicció de les palmes, al carrer de Les Co-

ques. Processó a la Catedral i Santa Missa presidida pel Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol i Balcells.

19 h. Des de l'església de Natzaret, solemne viacrucis per la Part Alta i el Passeig Arqueològic. Acabarà a la Catedral, on serà venerat el Sant Crist de la Sang, per retornar posteriorment a Natzaret. Els congregants hi assistiran amb vesta i gorgera.

DILLUNS SANT, 21 DE MARÇ

10.30 h. Missa Crismal, a la Catedral, presidida pel Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol i Balcells.

DIMECRES SANT, 23 DE MARÇ

19.30 h. Assistència del pas La Flagel·lació a la processó del Dolor, que sortirà de l'església parroquial de Sant Joan, acompanyat dels congregants de La Sang i de La Soledat, aspirants, i la Banda de Timbals del Pas.

Hi poden assistir tots els congregants i els aspirants que ho desitgin, amb la vesta reglamentària. Esperem la vostra presència per acompanyar el nostre pas.

DIJOUS SANT, 24 DE MARÇ

19 h. Solemne Ofici del Sant Sopar del Senyor, a l'església de Natzaret, presidit per Mn. Francesc Gallart Magarolas. Tot seguit, torns de guàrdia d'honor dels Armats al Santíssim Sagrament.

De 22 a 23 h. Hora Santa a l'església de Natzaret.

DIVENDRES SANT, 25 DE MARÇ

6 h. A la Catedral, Sermó de Passió, predicat pel Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol i Balcells.

6.15 h. Sortida dels congregants acompanyant el Sant Crist de la Sang, que es dirigiran a la Catedral, des d'on a les 6.30 h sortirà el solemne viacrucis, que finalitzarà a l'església de Natzaret. Els congregants hi assistiran amb vesta i cucurulla.

12 h. Solemne Acció Litúrgica i Veneració de la Creu, a la nostra església de Natzaret, presidida per Mn. Francesc Gallart Magarolas.

16 h. Sortida dels Armats, que començaran a recollir els passos de les diferents confraries i germandats que participaran a la processó.

18.05 h. Recollida del pas de la Soledat. Les aspirants i congregants poden acompanyar el pas de la Mare de Déu de la Soledat des del Col·legi d'Enginyers Industrials (c/ Escrivanies Velles) fins a la plaça del Rei.

19.30 h. Sortirà de l'església de Natzaret la tradicional PROCESSÓ DEL SANT ENTERRAMENT, declarada "Element Festiu Patrimonial d'Interès Nacional" per la Generalitat de Catalunya i organitzada per la nostra Congregació, amb l'assistència de totes les confraries, gremis, congregacions i germandats de la ciutat.

Serà l'abanderat principal de la Processó el Sr. Jesús Loma-Osorio, president de l'AEQT.

La bandera de la secció d'aspirants serà portada pel congregant Sr. Jordi Sentis Masllorens.

DISSABTE SANT, 26 DE MARÇ

18 h. PROCESSÓ DE LA MARE DE DÉU DE LA SOLEDAT, organitzada per la Congregació de Senyores sota la Invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat, amb l'exercici de la Corona Dolorosa.

22.30 h. Vetlla Pasqual a la Catedral, oficiada pel Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol i Balcells.

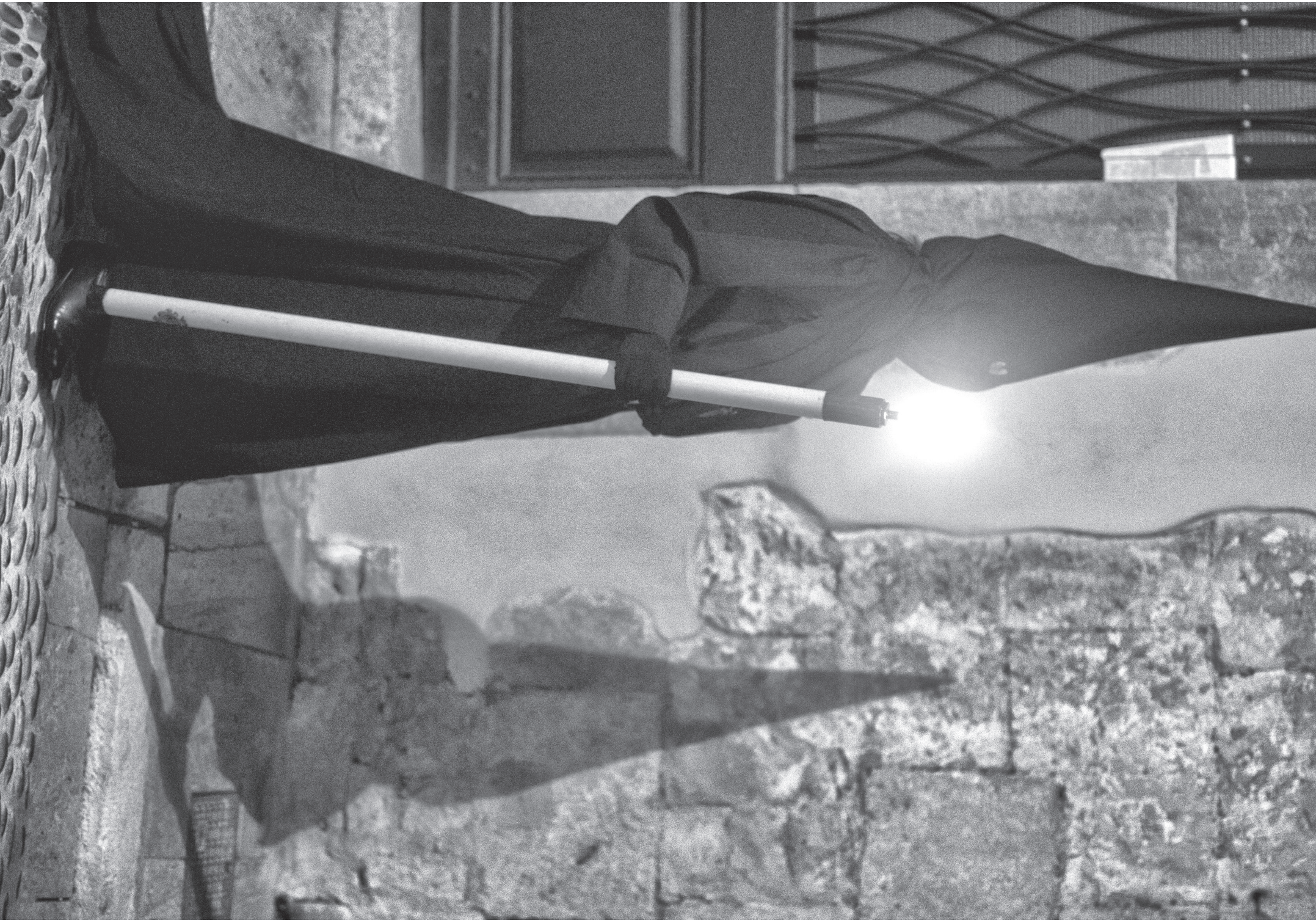

Foto: Albert Nel·lo

Presentació Revista

Tarragona i la seva Setmana Santa, "Un patrimoni cultural immens"

Com cada any, a l'inici o ja entrada la Primavera, la Setmana Santa ens obre un estat especial, personal, un estat d'ànim diferent i transcendent.

Quan vivim tantes experiències de portes tancades, tantes experiències d'ombres amenaçadores, per damunt dels nostres caps i en aquesta societat d'avui complexa i difícil, sentim la necessitat de la presencia d'aquest "Vivent" que té les claus per obrir-nos a la vida i a la llum.

Crist "es lliurà per nosaltres" i alhora no ens abandona i resta entre nosaltres permanentment, una espera oberta al prodigi i a l'esperança.

La Sang, com cada any i en aquests dies, com les altres confraries, gremis, germandats i congregacions, presenta el seu Llibre (cent planes mereixen el reconeixement de llibre).

Permetin-me començar les meves paraules, manifestant el més sincer agraïment a la Real i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de la nostra Tarragona i en concret al bon amic i Sotsprefecte de la nostra Congregació, en Josep M. Fortuny, per encomanar-me, o millor dit, oferir-me que fos l'encarregat de la presentació de llibre 2015 de la Sang.

Oferiment que de seguida vaig identificar a amb un gran, molt gran honor, i alhora la satisfacció personal que l'implícit reconeixement que un fet així pressuposa i que sens dubte ha de significar per a mi uns moments especials, amb molt bones sensacions: satisfacció, records, estima i alhora, altre cop, un gran agraïment.

Agraïment al Josep Maria, perquè crec o crec saber que ha tingut molt a veure, per no dir tota, en la meva presència avui i aquí i tanmateix agraïment als seus companys de Junta, per que han tingut la gentilesa d'acceptar la proposta del Sotsprefecte.

I agraïment als companys dels que van ser la meva junta, alguns encara són presents a la junta actual, membres que, en el seu moment em van fer costat i suport, i que de ben segur algun o alguns d'ells també han contribuït en la meva presencia avui, tots plegats un grup de persones bones, molt bones i especialment treballadors, extraordinàriament treballadors.

No diré noms d'aquella època, excepte un, que no puc evitar i menys oblidar i es el del estimat Dr. Florenci Giralt, Prefecte de la nostra congregació, lliurat absolutament a ella, un home bo, una gran persona i un extraordinari humanista que no oblidarem, o millor dit, que no podrem oblidar mai.

Com deia no diré noms per que a ells no els hi cal, saben que els hi he agraït i agrairé sempre el seu suport, la seva feina i la seva amistat.

Res millor que l'amistat, i jo, si més no, crec tenir

dels meus companys d'aquells dies aquest privilegi, el de la seva amistat, que agraeixo fervorosament.

Dit això, he de manifestar que certament en un primer moment vaig pensar, com he dit, en la lògica satisfacció personal que l'implícit reconeixement que un fet així pressuposava, però tot seguit vaig pensar en la greu i alta responsabilitat que això significava.

Reconec d'antuvi que en absolut sóc ni pretenc ser un historiador, ni un erudit, i menys encara un lletraferit, tant sols sóc un metge que intenta fer bé la seva feina i que és un ferm devot del Crist de la Sang i un entusiasta i fervorós participant, mentre pugui, de la Setmana Santa i de la meva Congregació i del que les dues signifiquen.

Finalment però, vaig trobar una solució a la meva angoixa, per a la que demano permís per dues condicions:

1. Que em permeteu parlar de Tarragona, la meva Tarragona o de com jo la veig.

   i en segon lloc:

2. De la meva Congregació, La Sang, tal i com és coneguda, l'entitat responsable històricament de la processó del Sant Enterrament, epicentre absolut de la nostra Setmana Santa.

I ara i amb aquest propòsit, voldria començar la meva intervenció veritablement, demanant que disculpin el meu atreviment, puig vull començar utilitzant paraules d'un tarragoní il·lustre, patriota i escriptor, en Antoni Rovira i Virgili, quan deia, en la seva fluïda prosa vers la Setmana Santa de Tarragona:

"Tornava a la ciutat quan s'acabava de fer fosc, i aleshores veia resplendir amb vermellors d'incendi la processo del Sant Enterrament i sentia el cop feixuc de les llances dels soldats romans, el cop sec dels timbals de la cohort, cobert, de tant en tant, pel toc de la trompeta que anunciava les passades"

Com molt bé ens descriu en Rovira i Virgili, en el curt retall dels seus escrits, Tarragona és una ciutat d'espais solemnes i de temps de silencis eloqüents.

La Setmana Santa a Tarragona, no és una simple forma de cultura popular, ni tant sols l'acompliment d'un ritus tradicional, és evidentment quelcom més:

És i representa una manera d'entendre i de viure la ciutat.

És i representa sobre tot una manera d'ésser, conjunt innegable de sensacions i vivències, records i creences que s'endinsen en el món de l'inefable, ultrapassant els estrictes conceptes de cultura i tradició, i que té com a màxim exponent la celebració d'unes festes secularment arrelades amb una solemnitat, respecte i serietat exponencial.

Cap altre ciutat de Catalunya ni de la resta de l'Estat, pot comparar-se, amb la nostra, pel que fa a l'ambient històric, tan adient, per celebrar els grans misteris que commemoren durant la Setmana Santa.

Tarragona té aquest privilegi, que permet el renaixement d'aquesta celebració popular, cada primavera, més embellida que mai i a la recerca d'un nou sentit, el sentit que el nostre temps li ha de donar,

sense perdre però, llurs arrels ancorades ben sòlidament en el seus orígens.

Setmana Santa a Tarragona, la "Setmana Santa" de Catalunya, és i significa: recolliment, contemplació, fe, serenor i pau, aquesta pau interior tant desitjada, que ens arriba als tarragonins i als que ens visiten, a través la història i de la mà de la tradició, llegat dels nostres avantpassats.

Nosaltres, els tarragonins, tenim el deure de guardar-la i mantenir-la amb gelosia, millorant i dignificant, any rere any, tots els nostres actes i manifestacions.

Mediterrània significa "mar entre dues terres", i això no solsament en un sentit estrictament geogràfic, ja que en el decurs dels mil·lennis i en les nostres ribes, si han instal·lat seculars "marinades" de grans civilitzacions.

Quin és o quin ha estat l'origen de la nostra Tarragona??, és la discussió, diguem col·loquialment filosòfica dels arqueòlegs, historiadors i fins i tot poetes i és lògic, doncs resulta difícil acceptar una Tarragona sorgint de l'empremta de Roma, exclusivament.

Sembla inversemblant, que aquest turó ben assolellat, a raser dels vents i acaronat per la dolça marinada, no hagués estat atraient per ningú, abans dels romans.

Des del mite fins a la ciència històrica, tot vincula Tarragona a la mar, una mediterrània que uneix Tarragona amb Egipte, Fenícia, Creta, Grècia i finalment i inevitablement Roma.

I Roma en aquest punt ens convoca:

Les darreres dues dècades del segle III. aC van estar marcades per la guerra entre les dues grans potències del moment, Cartago i Roma, una guerra coneguda com la "Segona Guerra Púnica".

El conflicte amb Cartago havia posat en una situació critica la seguretat de Roma d'una forma quasi be dramàtica.

Mentre l'exèrcit d'Aníbal sumava victòries per Itàlia, el Senat romà va optar per enviar a Hispània un exèrcit dirigit per l'ex-cònsol "Gneu Corneli Escipió".

L'any 218.aC, desprès d'aturar-se a Massàlia, Corneli va desembarcar primer a Empòrion, ciutat grega aliada de Roma, per dirigir-se a les proximitats de Tàrraco, on va vèncer els cartaginesos que estaven allí acampats.

Quan va arribar l'hivern, Corneli Escipió va tornar a Emporion amb la flota, mentre que a Tàrraco va deixar, tant sols, una petita guàrdia.

L'any següent el seu germà Publi va arribar procedent d'Itàlia amb una gran flota formada per trenta naus de guerra i un important comboi de naus de transport que va desembarcar a Tàrraco.

Malgrat aquest inici de la guerra a Hispania, favorable a la causa romana, Gneo Corneli Escipió, juntament al seu germà Publi van ser derrotats i morts el 211a.C.

Després de la mort dels germans Escipió, va ser aclamat, per conduir els exercits, el jove Publi Corneli Escipió, anomenat mes tard l'Africà, i així venjar les morts del seus para i oncle.

Dels nous exercits enviats a Hispania, el primer, comandat per Caludi Neró, va atracar las naus a Tàrraco, i el segon, comandat per Corneli Escipió "l'Africà", va arribar a Empòrion per després dirigir-se fins a Tàrraco.

La campanya va ser profitosa.

El resultat va ser que pràcticament i des dels orígens, Tàrraco es va convertir amb un enclavament segur per a Roma, i el seu epicentre en el decurs de la conquesta de la Península.

I així es va conèixer i així es pregona, encara ara, Tàrraco com:

COLONIA TARRACO SCIPIONUM

OPUS SICUT CARTHAGO POENORUM

I...Avancem en els temps:

Deia en Xavier Ricomà, l'inoblidable historiador i un gran i bon amic ...

"Si fos possible triar el camí per accedir a Tarragona, no hi ha dubte que molts ens decidiríem per seguir la ruta marítima, tal com feren els antics pobladors d'aquesta ciutat.

Pocs indrets queden a la costa mediterrània que conservin una llarga franja costanera on es confonen la mar, els pins i la sorra en un paisatge que avui sols ens és permès contemplar-lo en les fotografies antigues.

Arribant per la part de llevant des de Tamarit, on comença el terme municipal, sobre els ulls incrèduls, una visió de tal i com la veieren fa mes de dos mil anys els portadors d'una cultura que ha mantingut la seva presència fins els nostres dies.

Per damunt d'aquest paisatge, com una mena de coronament, s'albira un turó, sobre el qual s'assenta l'antiga Tarraco."

Tanmateix el Xavier i en el seu llibre, ens recorda com d'admirada que n'era la nostre ciutat, tot i el seu declivi:

"De tal manera impressionava els que la veien que, fins i tot, en una de les èpoques més fosques de la seva història, un geògraf àrab, autor d'una "Descripció dels territoris de l´Al-Andalus, llurs virtuts i qualitats", ens la descriu amb aquestes paraules:

És una ciutat antiga, fortificada a la vora del mar, on s'hi troben vestigis antics de monuments admirables.

La seva construcció es tan sòlida que és del tot indestructible".

També l'insigne poeta tarragoní, el més gran que Tarragona mai ha tingut, en Mossèn Miquel Melendres, i en la seva esglesiada, l'Esposa de l'Anyell, descriu com tot just queda de esfereït el poeta per una mestralada, i és arravatat per l'Àngel Fidel, escuder de S. Miquel, i enfortit per uns glops d'oximel, és agafat pel cor i emportat cel amunt, tenint una visió de Tarragona i diu:

"L'aurora rumbejava, lluent el seu brial brodat amb or, el dia que un imprevist mestral bufat des de l'altura m'obria el finestral, i un àngel del Senyor, llampant sota la vesta d'un escuder reial, em feia la requesta suau però insistent, d'un viatge celeste.

No et faré volar pas, com Habacuc profeta
quan torni Daniel, dut per la corneta.
Pel cor t'arraparé, com pertany a un poeta

! i observant, des del cel Tarragona, exclama...¡

Que bonica als meus ulls, sota els peus, Tarragona!!
L'ample mar amb els dits de l'oneig t'acarona,
Més que sal, posant mel en el bes de cada ona"

Tarragona, ciutat estimada, que sempre suscita l'enyorança de la tebiesa i l'escalf, pregons dels seus carrers.

Una ciutat canviant, en moviment, resum i paradigma de la mediterranitat, protegida per la bonança del seu clima, els privilegis del mar i el miracle que significa l'imponent llum que aconseguia i aconsegueix desdibuixar el sentit de la realitat i dotar als tarragonins d'un suau toc de placidesa i follia.

És la nostra una ciutat que ha estat i és tolerant, oberta, plural i cosmopolita.

És i ha estat encreuament de cultures, que li ha permès sentir-se amb dret a vanar-se de ser rica: cultural, industrial i turísticament.

Tarragona és en aquesta època de l'any, més que altres indrets, un lloc bonancible i desitjat.

El cel blau anyil intens i la llum que brilla en el racó de les cases, a l'asfalt dels seus carrers i a través del bosc dels pals dels vaixells que es troben a l'aigua parada i serena del port.

Fa olor de mar i els pulmons s'eixamplen al rebre aquell aire humit i iodat.

La mar aturada, és com un mirall inquietant i alhora encisador.

Mossèn Cinto Verdaguer, el mes èpic dels poetes catalans, en la seva obra l'Atlàntida, recull la bella llegenda de l'arribada de Tubal a Espanya, tot dient:

"Del mon quiscú a sa branca vola: Tubal a Espanya
dels regnes de son pare triant lo mes feliç

Y, a on jau Tarragona, bastia sa cabanya,
sos camps i ribes, fent-li records del paradís".

Cap altre ciutat com la nostra Tarragona, reuneix les condicions, els carrers, les pedres bimil·lenàries, els racons, els colors i els olors, tant adients, per a la celebració de la Setmana Santa.

La Setmana Santa de Tarragona, que és fruit, al meu entendre, d'un conjunt de situacions com en són:

- el dinamisme finalment consolidat desprès de viure anys difícils i ja quasi bé oblidats,

- el poder aconseguir una gran participació popular

- i el clima social extraordinari que ha assolit una recuperació volguda i alhora desitjada, i que té al meu entendre, uns trets característics que la fan diferent, popular i alhora excepcional, d'entre els que en destaquen "tres" que probablement són els responsables d'haver-la fet, especial i alhora tan perdurable:

En primer lloc la **Tradició**:

Tradició que ve fonamentada en l'evidencia d'una fe cristiana arrelada en el fet més que probable de l'arribada de St. Pau a les platges tarragonines, i que n'és l'essència.

Les costums adquirides en el decurs dels segles no són, hores d'ara, tan sols respectades i mantingudes, sinó que fins i tot són millorades i adequades als signes del temps, permeten la celebració dels actes mes populars i alhora dels mes íntims i sentits de les congregacions, germandats, gremis i confraries.

La tradició no deixa de ser una superposició d'estrats que sumats, d'una manera singular, asseguren la perdurabilitat i l'enriquiment de la que podem denominar "cultura popular".

En segon lloc, **els propis actes**:

La Setmana Santa, no és una simple forma de cultura popular, ni tant sols el compliment d'uns ritus tradicionals, és evidentment quelcom més, és un altre manera d'entendre i de viure la ciutat.

És per sobre de tot una manera de ser, conjunt innegable de sensacions, vivències, records i creences que s'endinsen en el món de l'inefable, ultrapassant els estrictes conceptes de cultura, de Fe i de tradició, que té com a màxim exponent la celebració d'unes festes secularment arrelades, amb una solemnitat, respecte i serietat, excepcionals.

La lluminositat i aquest nostre tarannà mediterrani, que ens fa tolerants i conciliadors, són coincidents amb la manera de sentir i viure la Setmana Santa, una manera de viure-la singular, popular, tarragonina en un sentit col·lectiu, que diferencia a les nostres comarques, de la manera de fer la Setmana Santa, d'altres indrets.

I evidentment i en darrera instancia, **la pròpia Ciutat.**

Mantinc de fa temps i ho reitero, que són molt poques, per no dir cap, les ciutats, que poden reunir les condicions, pel que fa a riquesa històrica, arqueològica, monumental i climatològica tant adients com la nostra, per celebrar els dies Sants.

La ciutat canvia el seu ritme de vida, convertint el vertigen de tot l'any, en moments de serenor i de pau interior, aquella pau tan desitjada que s'assoleix com a conseqüència d'uns fets i d'una gent, que tan sols a la vora de la Mediterrània és possible.

Tarragona ha estat i és una ciutat tolerant, oberta i plural, ha estat i és encreuament de cultures, que li ha permès sentir-se actualment amb dret a considerar-se rica culturalment i amb la capacitat de conjugació del binomi industrial i turístic, sense oblidar les seves responsabilitats tradicionals i històriques.

Quan els carrers de la nostra ciutat es converteixen en camins d'un Gòlgota particular, els ciutadans i aquells que ens visites, viuen intensament la commemoració d'uns esdeveniments històrics, fruit de l'odi i la intolerància, per cert, hores d'ara més que mai.

Els carrers, places i avingudes s'omplen de sentiment i de silenci.

Les processons es converteixen en una autèntica catequesi vivent i els carrers en veritables museus itinerants, que en silenci i respecte s'apropien de tot i de tots.

Les imatges dolgudes, plenes de realisme, transmeten el sentiment de dolor i alhora de consol, pel que van ser esculpides.

Humiliades, semblen acceptar el seu paper, de vegades de manera aparentment exagerada, convertint el drama històric, una injustícia cruel, en un afer quotidià.

La gran participació ciutadana en els actes d'aquest dies, fruit de l'esforç de les congregacions, gremis, germandats i confraries i que de fet són els qui omplen de contingut els mateixos, és fruit d'una altre manera d'entendre la pròpia ciutat i el seu silenci, d'una altre manera d'entendre la Passió i l'art que la commemora, sentiment que amara els cors dels que som creients i que omple els dels que no ho són, de respecte i serenor.

Avui, crec que la Setmana Santa, llueix tot el seu esplendor i a més ho fa, essencialment, en el marc d'un respecte escrupolós amb la seva significació religiosa, tot reconeixent que en alguns aspectes tampoc la Setmana Santa ha pogut defugir d'uns temps exigents d'espectacle i de massificació, que ben conduits, com n'és el cas, no poden reportar altre cosa que beneficis a la commemoració, i també a la seva vessant d'espiritualitat i de reflexió profunda i personal, no forçada si no buscada i volguda.

La Setmana Santa de Tarragona, en la seva realitat actual, es al meu parer una manifestació innegablement cultural de primaríssim ordre, que entona, com en molt poques ciutats, amb l'escenari, alhora que es d'una coherència absoluta amb la seva historia.

Des de la vora d'aquest mar nostre, on nasqué la Rosa dels Vents, metàfora de la nostra terra que va de la terra ferma a la mar, hem estat capaços de demostrar on pot arribar l'esforç de l'esser humà i el seu afany de recerca del seu passat, el seu present, el seu futur i la seva identitat.

Crec que les paraules de Fra. Francesc Iglesias, amb que comença la seva Oda "El cloquer de Tarragona" són prou eloqüents, en parlar de la nostra estimada ciutat, del nostre poble, tot dient:

"Hosanna, Pàtria mia! salut pàtria estimada!
Avui, quan en tes ones parpellejà l'aubada
El càntic de tes runes dintre mon cor oi:

Poeta, empunya el ceptre, cenyeix-te la corona
I canta de ta Mare, l'heroica Tarragona,
Les gestes; que cantar-les, Poeta, es ton destí".

Aquest, havia de ser el punt i final previst, però voldria afegir un acomiadament especial i final:

Vull finalitzar, si m'ho permeteu, amb uns mots adreçats a tots vosaltres, les i els que ens heu volgut acompanyar avui de manera presencial:

- Vull que sapigueu que cada ú de vosaltres dóna sentit especial i íntim a aquests dies Sants, sense condició del gremi, de la germandat, de la confraria, o la congregació, a la que pertanyeu.

- Any rere any sorprèn l'esforç i la il·lusió, en la preparació i participació de cada un de vosaltres, sense tenir en compte pertinença o devoció.

- Aquesta ciutat té una màgia especial que fa que tothom es bolqui en les celebracions ciutadanes: culturals i religioses.

- Mireu de descobrir dintre de tots vosaltres quina és la virtut que ho fa possible.

- Hom creu que té un nom que no pot ser altre que el de:

"TARRAGONA O SI VOLEU, el de TARRAGONISME".

- Sens dubte aquest "tarragonisme" neix i ens uneix en aquesta gran il·lusió per les nostres coses.

Engrandiu aquest tarragonisme amb la il·lusió i el treball ben fet i així cercareu aquells moments que fan a les persones:

Úniques, Felices i Realitzades.

MOLTES GRÀCIES, PER LA VOSTRA PACIÈNCIA I COMPANYIA. US DESITJO UNA GRAN SETMANA SANTA I UNA MOLT BONA PASQUA DE RESURRECCIÓ.

JOSEP M. SOLÉ POBLET

Foto: Janet Calvo

Memòria 2015

L'any 2015 ha estat l'any del 75è aniversari de la benedicció de la imatge del Sant Crist de la Sang (1940-2015). El nostre Sant Crist és la figura principal de la processó del Sant Enterrament del Divendres Sant i una de les imatges més venerades pels tarragonins. Després de perdre la valuosíssima talla d'en Benet Baró del 1617 durant els disturbis del 21 de juliol del 1936, la Congregació s'imposà fer una nova imatge, i va ser el 16 de març del 1940 quan a l'església de Natzaret es beneí l'actual Sant Crist de la Sang de l'escultor canongí Salvador Martorell.

Aquest 2015 va començar amb la festa de Reis celebrada a l'església de Natzaret. En aquesta celebració els infants de la Congregació van poder lliurar les seves cartes plenes d'il·lusions als patges dels Reis Mags i van poder gaudir d'un berenar de coca amb xocolata.

Ben aviat també, començaren els primers assaigs de la Banda de Timbals del pas de la Flagel·lació. Cal destacar que aquest 2015 ha estat l'any en què han realitzat més actuacions i més activitats, tal com trobareu detallat més endavant en la memòria realitzada pel cap musical Sr. Jordi Anglès.

També a principis d'any s'intensificaren les diverses reunions de la Comissió del Pla de Millores de la recollida i Processó del Sant Enterrament i es perfilà el nou Pla d'Autoprotecció PAU.

El 4 de març Mn. Josep Queraltó va ser nomenat prefecte de la Congregació en substitució de Mn. Miquel Barberà Anglès.

El 9 de març, previ a l'inici de la Junta General Ordinària, es va celebrar a l'església de Natzaret la Santa Missa en sufragi dels congregants traspassats durant l'any, oficiada pel prefecte de la Congregació Mn. Josep Queraltó. Una vegada finalitzada es celebrà la Junta General Ordinària. En el transcurs de la mateixa s'aprovaren els comptes del 2014 i el pressupost per a l'any 2015. En el punt de renovació de càrrecs s'acceptà la proposta del sotsprefecte Sr. Josep M. Fortuny de no modificar els càrrecs de la Junta ja que tenia la intenció de deixar el càrrec abans de la propera Junta General Ordinària, i que per tant, no tenia sentit renovar per uns mesos, deixant l'elecció dels nous càrrecs al nou sotsprefecte que el substitueixi, i que siguin ratificats després per la propera Junta General Ordinària. Els presents també aprovaren la proposta del Sr. Ramon Agustí, que demanava que en la propera festa de La Sang 2015, el sotsprefecte Sr. Josep M. Fortuny Miró sigui distingit amb el títol de Congregant d'Honor.

El 16 de març a les 20h tingué lloc a l'església de Natzaret la presentació del número 32 de la revista "La Sang". Prèviament, però, en un acte a la Sala de Sessions de la Casa de La Sang, el prefecte Mn. Josep Queraltó Serrano prengué possessió del seu càrrec llegint el seu nomenament davant dels membres de la Junta de Govern. Tot seguit, com dèiem abans, es va fer la presentació de la revista anual de la Congregació amb un gran nombre de públic assistent. El congregant predilecte Sr. Josep M. Solé i Poblet va ser l'encarregat de presentar-la oferint-nos una magnífica dissertació que, amb el nom de *"Tarragona i la seva Setmana Santa. Un patrimoni cultural immens"*, podeu trobar en aquesta mateixa publicació que teniu a les vostres mans. En finalitzar l'acte, el Capità Manaies, Sr. Alfons Lorenzo Querol, va fer entrega d'un dels vells cascs dels armats a l'alcalde Sr. Josep Fèlix Ballesteros, en agraïment per la seva estimable col·laboració i suport a la Congregació.

El dimecres 25 de març l'església dels Sants Reis (St. Agustí) acollí la conferència quaresmal organitzada per la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i la Congregació de Senyores sota la invocació de la Puríssima Sang i la Mare de Déu de la Soledat.

Conferenciant Mn. Ramon Corts Blay

L'acte el va presidir el Sr. Arquebisbe de Tarragona Dr. Jaume Pujol i Balcells, el qual féu la presentació del conferenciant Mn. Ramon Corts Blay, rector de la Basílica de la Concepció de Barcelona.

Conferència Quaresmal de Mn. Ramon Corts Blay

Com és costum, abans de la Setmana Santa es va preparar la programació dels actes, condicionament dels passos i repartiment de vestes i improperis a la secretaria de la Congregació.

El dia 28 de març es va fer lliurament del Ciri Pasqual a la nostra parròquia de la Santíssima Trinitat. L'acte es va celebrar durant l'ofertori de la Santa Missa de les 7 del vespre. Mn. Josep Queraltó, rector de la parròquia i prefecte de la Congregació, va agrair molt sincerament l'oferiment.

Representants de la Junta i diversos congregants assistiren als actes organitzats per les diferents confraries i l'Agrupació d'Associacions de la Setmana Santa tarragonina.

Passem a comentar els principals actes que organitzà la nostra congregació durant la Setmana Santa:

Diumenge de Rams, 29 de març

A les 11 del matí, una representació de la Junta Directiva va assistir a la Benedicció i Processó de Rams al carrer de les Coques i posterior Missa Pontifical de Diumenge de Rams a la Catedral, celebrada pel Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol i Balcells.

A les 13 hores, al Saló de Sessions de l'Ajuntament i organitzat per l'Agrupació d'Associacions de la Setmana Santa de Tarragona el Sr. Francesc Roig i Queralt, director de Càritas Tarragona va pronunciar el Pregó de la Setmana Santa.

Viacrucis Diumenge de Rams

A les 19 hores va sortir de l'església de Natzaret el solemne Viacrucis presidit pel Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol i Balcells acompanyat pel prefecte de la Congregació Mn. Josep Queraltó Serrano. El Viacrucis, amb la presència d'un gran nombre de fidels i representants de les diverses confraries vestint les seves vestes, va transcórrer per l'itinerari tradicional passant pel Passeig Arqueològic, acabant el seu recorregut a l'interior de la Catedral on finalitzà l'acte amb la veneració del Sant Crist de la Sang. Posteriorment es féu el trasllat fins a l'església de Natzaret.

Foren portants del Sant Crist els congregants Srs. Gerard Pascual Vallés, Leandro Riquelme Ferré i Alfonso Porras Rincón, acompanyats amb les forques pels congregants Adolf Marchena i Xavier Balañà. Va ser lector del Viacrucis Mn. Joaquim Gras, acompanyat de Mn. Magí Mejias.

Natzaret, espai de la Setmana Santa

Del dia 28 al 4 d'abril l'església de Natzaret va estar oberta, conjuntament amb les altres esglésies de la ciutat que acullen els passos de la Setmana Santa, per poder mostrar el nostre patrimoni artístic.

Dimecres Sant, 1 d'abril

Com cada any la Congregació fou convidada a participar a la Processó del Dolor que organitza la Germandat de Nostre Pare Jesús de la Passió amb el pas de la Flagel·lació. El pas va desfilar acompanyat per la Banda de Timbals i per una bona representació de congregants i aspirants.

Dijous Sant, 2 d'abril

A les 19 hores, celebració del Solemne Ofici del Sant Sopar del Senyor, a l'església de Natzaret. Va presidir la celebració el canonge congregant Mn. Francesc Gallart Magarolas. Cal destacar la gran quantitat de fidels que ompliren l'església de Natzaret. Tal i com preveu la litúrgia el celebrant va fer el lavatori dels peus a tres fidels, que foren els congregants Alfred Ventosa, Tomàs Sastre i Ricardo Satué. Seguidament es va celebrar la processó al Monument. En finalitzar la cerimònia religiosa, els Armats de La Sang van realitzar els tradicionals torns de Guàrdia d'Honor al Santíssim Sagrament.

Guàrdia al Monument, Dijous Sant

Divendres Sant, 3 d'abril

A les 6 del matí a la Catedral, el Sr. Arquebisbe Dr Jaume Pujol Balcells, va predicar el Sermó de Passió, anomenat també de la Bufetada.

Viacrucis del Divendres Sant

Viacrucis del Divendres Sant. Veneració.

Quasi a la mateixa hora, a un quart de set, sortia de l'església de Natzaret, i encapçalats per la Creu dels Penitents, el Sant Crist de la Sang i els confrares participants amb les seves respectives vestes i cucurulles per dirigir-se a la Catedral, on s'inicià el Viacrucis Processional. Presidí el Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol Balcells, acompanyat del prefecte de la Congregació Mn. Josep Queraltó Serrano. Mn. Joaquim Gras va ser l'encarregat de llegir les estacions del Viacrucis.

Van ser portants del Sant Crist els Srs. Josep M. Fortuny Miró (sotsprefecte), Sergi Baches Salvadó i Hugo Vives Tous. Les forques van ser portades pels Srs. Gerard Pascual Vallés i Leandro Riquelme Ferré.

Al migdia es va celebrar a l'església de Natzaret, la Solemne Acció Litúrgica pròpia del Divendres Sant, amb la Veneració de la Creu i posterior comunió. Va presidir l'acte el canonge congregant Mn. Francesc Gallart Magarolas. Hi assistiren diversos membres de la Junta, congregants de La Sang i senyores de la Soledat, així com també un nombrós grup de fidels.

A un quart de cinc els Armats iniciaren la recollida de misteris de les altres confraries, gremis i germandats i els acompanyaren fins a la plaça del Rei, lloc on a les vuit del vespre s'inicià la Processó del Sant Enterrament, declarada "Element Festiu Patrimonial d'Interès Nacional" per la Generalitat de Catalunya. La Processó comptà amb la participació de les diferents germandats, congregacions i gremis tarragonins amb els passos: "El Sant Sopar" i "Sant Enterrament", del Gremi de Marejants; l'"Oració a l'Hort" i "Vetlleu i Pregueu", de l'Associació La Salle; la "Presa de Jesús", de l'Associació del Pas de la Presa de Jesús - Confraria de Pescadors; el "Cristo del Buen Amor" i "Nuestra Señora de la Amargura con San Juan Evangelista", de la Cofradía del Cristo del Buen Amor y Nuestra Señora de la Amargura con San Juan Evangelista; l'"Ecce Homo", de la Germandat del Sant Ecce Homo; "Jesús de la Passió", de la Germandat de Nostre Pare Jesús de la Passió; "El Cirineu", "Jesús Natzarè" i "Jesús és Despullat de les seves Vestidures", de la Reial Germandat de Jesús Natzarè; el "Descendiment de la Creu", de la Reial Congregació del Venerat Cos de Jesucrist en el Descendiment de la Creu; "La Pietat" i el "Sant Sepulcre", del Gremi de Pagesos; el "Retorn del Calvari" de l'Il·lustre Confraria de Sant Magí Màrtir, de Barcelona i "La Soledat", de la nostra congregació germana de Senyores sota la invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i de la Mare de Déu de la Soledat.

Els Armats de La Sang, formats per 4 torxes, Capità Manaies, signífer, trompeta, 6 tabalers i 32 soldats, i la Bandera Negra de la Congregació amb matraques, van donar pas a la desfilada de les confraries.

El pas de la Flagel·lació va ser acompanyat per un grup de penitents amb improperis i per membres de la Secció d'Aspirants de La Sang. Darrere del pas la Banda de Timbals de la Congregació l'acompanyava amb els seus tocs de processó. La bandera dels aspi-

rants va ser portada pel congregant Sr. Antoni Salazar Echevarria acompanyat pels seus fill Antoni i Paula Salazar Carracedo.

Bandera Aspirants 2015

Cal destacar que entre el grup de penitents que portaven l'improperi dels assots, n'hi havia dos que portaven la corona d'espines. Aquestes dues corones provenen de Terra Santa, concretament de la ciutat de Betlem. Les gestions efectuades pel congregant Ramon Agustí Solé, amb la col·laboració de Mn. Joan Magí i Maria Josepa Magí Ferré, aprofitant un viatge a Terra Santa organitzat per l'Associació Bíblica de Catalunya i el Secretariat d'Animació Bíblica de l'Arquebisbat de Tarragona, propiciaren que aquestes corones fossin una donació dels artesans que les van realitzar, a canvi que se'ls fessin arribar fotografies de les corones durant la processó.

Els penitents. Processó 2015

El pas del Crist de la Humiliació, o popularment conegut com el dels Penitents, amb el penó de la Congregació al capdavant va ser escortat pels congregants de La Sang. La Creu dels Improperis, obra de Lluís Avila, i que també aquest 2015 complia 75 anys, encapçalava la corrua de penitents amb els improperis de la Passió de Nostre Senyor.

Sant Crist de la Sang. Processó 2015

Tot seguit, la imatge titular de la Congregació, el Sant Crist de la Sang, anava escortat per congregants i acompanyat pels càntics de la Coral Augusta. Foren portants del Sant Crist els congregants Srs. Isidor Guerrero Torres, Jordi Massó Pàmies i Rafael Pintado Simó, acompanyats amb les forques pels Srs. Manel Callao Costa i Rafael Simó Vinyes. La representació de la Junta Directiva va ser presidida pel Sr. Vicens Gabriel Ascaso, acompanyat pels congregants Lluís Mezquida Sans, Isidor Guerrero Castellví, Antoni Martorell Comas i Eugeni Costa Urgellés.

Presidència del Sant Crist de la Sang. Processó 2015

L'últim pas a desfilar, com és tradicional, va ser el de la Mare de Déu de la Soledat, que fou portat a espatlles per congregants voluntaris i acompanyat de la seva Banda de Timbals.

Va ser portador de la Bandera Principal de la Processó el Sr. Josep Francesc Font Mañez, director de Repsol a Tarragona, acompanyat per les seves filles Marta i Maria Font Palomar.

Bandera Principal. Processó 2015

S'incorporà, en arribar la processó al Palau Arquebisbal, el Sr. Arquebisbe, Dr. Jaume Pujol i Balcells, acompanyat del capitular Mn. Antonio Martínez Subias i de Monsenyor Manuel Fanjul García i el familiar Mn. Luis Martín Ruiz de Gauna.

El prefecte de la Congregació Mn. Josep Queraltó Serrano encapçalà la presidència de la Processó acompanyat del Sr. Josep M. Fortuny Miró, sotsprefecte de la Congregació, del Sr. Joan-Joaquim Julià Panadés, president de l'Agrupació d'Associacions de la Setmana Santa de Tarragona, del Sr. Joan Josep Barriach Molas, secretari de la Congregació, i del Sr. Josep M. Solé Poblet, congregant predilecte.

Presidència Principal. Processó 2015

Finalment el Sr. Josep Félix Ballesteros, alcalde de la ciutat, presidia la Corporació Municipal, escortada per la Guàrdia Urbana amb uniforme de gala.

Seguia la presidència d'autoritats provincials, tancant la processó la Banda Unió Musical de Tarragona.

La processó va cloure amb un acte solemne a la plaça del Rei amb paraules del Sr. Arquebisbe i amb l'entrada de la Mare de Déu de la Soledat i finalment del Sant Crist de la Sang a l'església de Natzaret.

Dissabte Sant, 4 d'abril

A les 18h sortia de l'església de Natzaret la Processó de la Mare de Déu de la Soledat, organitzada per la Congregació de Senyores sota la invocació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist i la Mare de Déu de la Soledat, amb l'exercici de la Corona Dolorosa. En aquest acte hi participaren membres de la Junta de la Sang, que formaren una presidència encapçalada pel sotsprefecte de la Congregació Sr. Josep M. Fortuny Miró.

Passada la Setmana Santa, i seguint amb el dia a dia de la Congregació, arribem al diumenge 7 de juny,

festivitat de Corpus Christi. Aquest dia, responent a la invitació que cada any fa el Capítol Catedral a les entitats, una representació de la Junta va participar a la processó que fa el seu recorregut per la Part Alta de la Ciutat, essent portadors de la Custòdia per part de La Sang el sotsprefecte Sr. Josep M. Fortuny Miró i el Sr. Adolf Marchena Targa. Fou portador de la bandera de la nostra Congregació el congregant Sr. Jordi Queralt Teixell acompanyat dels Srs. Àngel Borrellas Alcañiz i Albert Mascarell Sàez, tots ells Armats de La Sang.

Processó del Corpus 2015

El dissabte 20 de juny es va celebrar la Diada de les dues congregacions de La Sang, que va començar amb la celebració de l'eucaristia a l'església de Natzaret, presidida pel prefecte Mn. Josep Queraltó Serrano i concelebrada juntament amb el vocal eclesiàstic Mn. Antoni Pérez de Mendiguren.

Una vegada finalitzada la Santa Missa, es va celebrar a la mateixa església l'acte on es lliuraren les distincions als congregants i persones compromeses amb les dues entitats. La Congregació de Senyores va lliurar el seu escut d'argent al grup d'arrengleradores de la Soledat, i la nostra Congregació ho va fer als congregants Sr. Javier Bella Ventosa (que va recollir la seva esposa Paquita Boltó per absència del Sr. Bella), Sr. Bernabé Martí Llauradó, Sr. Joan A. Porqueras Musté (que durant l'acte va fer donació d'un quadre de la Creu dels Improperis) i el Sr. Faustí Andreu Barceló. Tots ells s'han fet mereixedors de la insígnia d'argent per la seva antiguitat i fidelitat a la nostra Entitat.

També la nostra Congregació va fer una distinció al Sr. Antoni Salazar Echevarria, portant de la bandera dels Aspirants de la Sang i al Sr. Josep Francesc Font Mañez, portant de la Bandera Principal, ambdós a la Processó del Sant Enterrament. Així com també es va fer una distinció a la Coral Augusta pels anys que ha estat fidelment acompanyant amb els seus càntics el Sant Crist de la Sang durant la Processó. En el mateix acte, el membre de la Junta i coordinador adjunt de la Processó del Sant Enterrament Sr. Ricardo Satué Vallvé va fer una distinció de part del grup d'arrengleradors al fins llavors coordinador de la Processó Sr. Joan Àlvarez Gras i al seu coordinador adjunt Sr. Manuel Vivas Pulido. Abans de finalitzar l'acte, el prefecte de la Congregació, Mn. Josep Queraltó Serrano, va distingir amb el cordó de Congregant d'Honor el Sr. Josep M. Fortuny Miró, sotsprefecte de la Sang, el qual va dirigir unes sentides paraules d'agraïment i comiat en finalitzar el seu mandat. Va finalitzar la diada una actuació de la Banda de Timbals a la plaça del Rei i un dinar de germanor en un restaurant de la ciutat.

Sr. Javier Bella Ventosa - Recollí la seva esposa

Sr. Bernabé Martí Llauradó

Sr. Josep Francesc Font Mañez

Sr. Joan Anton Porqueras Musté

Sr. Antoni Salazar Echevarria

Sr. Faustí Andreu Barceló

Coral Augusta

Srs. Joan Àlvarez i Manuel Vivas

Sr. Josep Maria Fortuny Miró

El 3 de setembre es va celebrar una Junta General Extraordinària, convocada pel prefecte Mn. Josep Queraltó Serrano d'acord amb el vicari general i amb el vistiplau del Sr. Arquebisbe, amb el desig d'iniciar una renovació en el si de la Congregació. En aquesta junta es va fer una exploració no vinculant, a la proposta de nomenar el Sr. Josep Ignasi Boada Gasulla com a nou sotsprefecte de la Congregació en substitució del Sr. Josep M. Fortuny Miró. El resultat va ser desfavorable a la proposta amb 57 vots negatius i 31 vots afirmatius.

El dia posterior, 4 de setembre, després de valorar el resultat obtingut i tenint present les circumstàncies per les quals es va convocar la Junta General Extraordinària, el prefecte Mn. Josep Queraltó Serrano va nomenar d'acord amb el vicari general i amb el vistiplau del Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol Balcells, nou sotsprefecte de la Congregació en la persona de Josep Ignasi Boada Gasulla. El nomenament va ser publicat a la web de l'Arquebisbat de Tarragona. De la mateixa manera es va donar per cessada la totalitat de la Junta de Govern, amb la finalitat que el prefecte i el sotsprefecte de la Congregació escollissin els congregants que n'haurien de formar part, efectuant una renovació.

El 28 de setembre es nomenaren els nous càrrecs, que van ser ratificats pel vicari general, i prengueren possessió en la Junta Directiva d'aquell mateix dia.

La Junta Directiva de la Congregació la formen les següents persones i càrrecs:

Mn. Josep Queraltó Serrano (prefecte); Sr. Josep Ignasi Boada Gasulla (sotsprefecte); Mn. Antoni Pérez de Mendiguren Cros (prior); Sr. Hugo Vives Tous (majoral primer); Sr. Rafael Pintado Simó (majoral segon); Sr. Octavi Potau Mas (majoral tercer); Sr. Daniel Pallejà Blay (secretari); Sr. Josep Ciurana Moncusí (sotssecretari); Mn. Joaquim Fortuny Vizcarro, Mn. Joaquim Gras Minguella i Mn. Borja Martín Sánchez (vocals eclesiàstics); Sr. Francesc Pintado de Aizpuru (vocal primer); Sr. Francesc Martí Triquell (vocal segon); Sr. Jordi Pérez Simó (vocal tercer); Sr. Manuel Allué Martínez (vocal quart); Sr. Carlos Pérez de Mendiguren Cros (vocal cinquè) i Josep Maria Vives Sanromà (vocal sisé).

El 28 d'octubre, el Sr. Arquebisbe Dr. Jaume Pujol Balcells va rebre en audiència al Palau Arquebisbal una representació de la Junta Directiva de la Congregació. El Sr. Arquebisbe va agrair la visita i encoratjà la nova Junta a treballar per l'entitat i els seus congregants amb la finalitat de poder complir amb la seva missió pastoral.

Recepció del Sr. Arquebisbe

El dijous 5 de novembre vam celebrar a l'església de Natzaret, conjuntament amb la Congregació de Senyores de la Soledat, una missa de difunts per als congregants traspassats.

El 13 de novembre, al Centre Tarraconense el Seminari, es van lliurar els Premis a la Fidelitat 2015. La nostra Congregació, en reunió de Junta Directiva celebrada el dia 28 de setembre, va acordar per unanimitat atorgar aquesta distinció al Sr. Enric Flores i Musté per la seva gran tasca i dedicació a la nostra Congregació. L'acte va cloure amb un sopar de germanor al Claustre de Sant Pau, en el mateix Centre Tarraconense el Seminari.

El dia 18 del mateix mes, l'alcalde de Tarragona, Sr. Josep Félix Ballesteros, acompanyat de la tinenta d'alcalde de Comerç, Relacions Ciutadanes i Universitats, Sra. Elvira Ferrando, va rebre en audiència la Junta Directiva. La reunió va servir per presentar els nous membres i exposar-los els projectes de futur de l'entitat.

El divendres 27 de novembre, a l'església de Natzaret, es van iniciar conjuntament amb la Congregació de Senyores "les conferències de La Sang". El Sr. Francesc Roig i Queralt va ser l'encarregat d'iniciar-les amb la conferència "Les confraries i Càritas".

Recepció del Sr. Alcalde

Conferenciant Sr. Francesc Roig Queralt

L'11 de desembre l'Agrupació d'Associacions de Setmana Santa va celebrar a l'església de Sant Agustí un concert de Nadal, amb la participació de la coral Vadeveus i la Banda de Música de La Salle. Al final de l'acte, la Congregació va ser l'encarregada de repartir un detall a tots els assistents.

El dia 18 de desembre, es va celebrar a la nostra església el "Concert de Nadal Solidari 2015". Aquesta va ser una iniciativa de les dues congregacions de La Sang que serví per recaptar aliments i productes d'higiene per als més desfavorits. Van participar-hi el "Cor infantil Estels" i el "Cor Jove", ambdues formacions de l'Schola Cantorum dels Amics de la Catedral de Tarragona. La recapta de productes va ser repartida a Càritas.

Per acabar aquesta extensa memòria, voldria remarcar dues coses: que des del passat 6 de novembre, l'església està oberta tots els divendres no festius, de 18 a 20 h amb les imatges posades al culte per ser venerades, així com també amb la secretaria oberta per a qualsevol tràmit que el congregant necessiti, i que s'ha renovat la pàgina web amb puntual informació dels actes realitzats i per celebrar. Us animem a visitar-la així com també a afegir-vos a la nostra pàgina de facebook i twitter.

DANIEL PALLEJÀ BLAY
Secretari

Concert de Nadal Solidari 2015

In Memoriam.
Sr. Joan Anton Porqueras i Musté

El diumenge 17 de gener ens va deixar el congregant Sr. Joan Anton Porqueras i Musté a l'edat de 82 anys.

El Sr. Porqueras ingressà a la Congregació l'any 1940 com a aspirant, passant després a congregant i treballant a la Junta des del 1958 en diverses vocalies, entre les quals cal destacar el seu càrrec com a Majoral Tercer.

Amb una vinculació i fidelitat admirable, Joan Antoni Porqueras ha estat un dels homes que va mantenir inalterable l'ànim i ferm l'esperit en els anys difícils de la nostra Setmana Santa. Durant més de vint anys la seva imatge va anar lligada a la del Capità Manaies, ja que va ser arrenglador Cap de Processó, feina que feia amb una dedicació precisa i de la qual tan sols les forces el van fer desistir.

Ha estat també durant els últims anys membre del consell de redacció de la nostra revista La Sang, a la qual aportava els magnífics dibuixos de la portada interior.

L'any 1996 va rebre la distinció per part de la Congregació del premi a la Fidelitat a la Setmana Santa de Tarragona i, recentment, el passat 20 de juny va rebre en el marc de la Diada de la Sang 2015 l'escut d'argent de l'entitat.

De ben segur que ara pot contemplar el Crist que, amb l'advocació de La Sang, sempre ha estimat, així com també la Mare de Déu de la Soledat, que l'acompanya en el seu repòs etern.

Joan Anton, sempre seràs als nostres cors. Descansa en pau.

Activitats Banda de Timbals 2015

Com cada any en aquestes dates, ens tornem a retrobar explicant en quatre línies totes les activitats que hem fet amb la Banda de timbals de la Congregació durant tot el darrer curs. Any rere any, anem creixent com a formació musical i com a família, dos punts que pensem que units ens porten a progressar cada cop més. El 2015 que acabem de tancar ha estat un dels anys on més actuacions i més activitats hem realitzat.

Amb els tocs de processons per la mà i el nou toc d'exhibició recent estrenat, vam iniciar els assajos passades les vacances de Nadal. A part de mantenir i poder participar a moltes de les actuacions que vam realitzar el 2014, ens vam plantejar un gran repte per a la nova temporada: participar al Concurs Nacional de Tambors i Bombos que es realitza anualment a Híjar (Terol). No era un objectiu gens fàcil, però vam decidir apostar-hi com una nova experiència per a tots nosaltres, com una oportunitat de poder competir amb bandes d'altres indrets i per conèixer què s'hi respira per aquelles terres.

La primera actuació del 2015 va arribar força aviat, el 14 de març, i va ser la participació al X Encuentro de Bandas "Sonidos de la Semana Santa"

Desfilada a Osca

Desfilada a Osca

d'Osca, que per tercer any consecutiu ens va servir per portar la música i el nom de Tarragona per terres aragoneses. Diferents exhibicions per alguns dels espais més emblemàtics de la ciutat, un dinar de germanor, la desfilada pels carrers d'Osca i les tradicionals migas a la plaça de braus de la ciutat van ser les principals imatges d'una molt bona diada.

Dues setmanes més tard, i ja immersos en els darrers assajos previs a la Setmana Santa, vam participar en l'acte de celebració dels 25 anys de la Banda de timbals de la Germandat de Nostre Pare Jesús de la Passió. Amb pràcticament totes les bandes tarragonines repartides per les diferents places de la Part Alta, el dia 22 de març vam poder gaudir d'un acte diferent, mai celebrat fins al moment i on la pluja, com en tantes ocasions a la nostra ciutat, hi va voler fer un petit acte de presència. Des d'aquí, volem felicitar la Banda de timbals de la Germandat de Nostre Pare Jesús de la Passió per aquest quart de segle de vida!

25 Aniversari Banda N. P. Jesús Passió

Una setmana més tard, i ja a les portes de l'abril, va arribar un dels caps de setmana més importants de la petita història d'aquesta jove banda: la participació al Concurs Nacional. El cap de setmana del 28 i 29 de març el vam plantejar com a una activitat de grup per a tots els músics, estant allotjats a una casa de colònies d'Albalate del Arzobispo i gaudint de totes les activitats que es realitzen al voltant d'aquest concurs. Diumenge, el dia més esperat, es va aixecar ben radiant i ens vam trobar Híjar ple de gent i amb un gran ambient de bandes de Setmana Santa. L'atzar ens va posicionar com última banda en actuar, i l'espera es va fer llarga. Després de veure com sonaven les bandes infantils, juvenils i bona part de les "grans", va arribar el nostre torn. Tots estàvem nerviosos, però era moment de gaudir del so d'aquella plaça i de l'oportunitat de tocar en un esdeveniment d'aquestes característiques. El resultat, 15a. posició, no va ser el que esperàvem, però ens vam quedar amb la bona feina feta i amb l'experiència que dóna la participació en aquest acte.

Hijar - Concurso Nacional

Els dies passaven ràpid, i en un obrir i tancar d'ulls va arribar la Setmana Santa, una festivitat que a Tarragona hi té un color diferent. Com ja va sent habitual en els darrers anys, vam participar el Dimecres Sant a la Processó del Dolor i el Divendres Sant a la Processó del Sant Enterrament, tot acompanyant el pas de la Flagel·lació. El temps va acompanyar, el ritme de processó va ser força amable i el resultat va ser satisfactori. Ha estat un any amb alguns canvis a nivell de plantilla, i tot i ser un factor que s'ha de treballar molt, tots els nous components es van adaptar molt bé i la Banda va treure el nostre so característic.

Després d'un merescut descans després de tota la Setmana Santa, vam finalitzar la temporada amb dues actuacions. El dissabte 14 de maig vam participar a les Jornades Esportives del Col·legi Lestonnac-L'Ensenyança de la ciutat, realitzant una petita mostra dels tocs de processó i d'exhibició. Finalment, i amb una mica més de retard que d'altres anys, el dissabte 20 de juny vam tancar la temporada amb la tradicional exhibició a la Diada de la nostra Congregació. Sota un sol pràcticament d'estiu, la Banda va realitzar l'última exhibició a la plaça del Rei abans de finalitzar l'any amb un dinar de grup on tots els músics vam poder celebrar el gran curs que vam fer.

Aquest 2016 volem continuar creixent com a grup, tant personal com musicalment parlant, i poder seguir portant els nostres ritmes per tota Tarragona i per molts d'altres indrets. Bona Setmana Santa (musical) a tothom!

JORDI ANGLÈS JOVÉ
Cap musical de la banda de timbals
del pas de la Flagel·lació

Adorables "Defectes" de Jesús
Enric Flores i Musté. Fidelitat 2015

En algun lloc que ara no recordo, vaig recollir a corre-cuita fins uns quants "adorables defectes" de Jesús; de seguida ho vaig apuntar com a nota interessant en un tovalló de paper - talment com si fos el contracte de Messi - i encara no els he acabat de transcriure.

Per això, m'ha semblat que ha de ser positiu reflexionar una miqueta a l'entorn del que pot ser alliçonador per a tots nosaltres que escoltem sovint la paraula de Déu i la del Senyor en les lectures de l'assemblea dels cristians i sovint no acabem d'entendre el que ens proposa com a exemple a seguir: Jesús és l'exemple que ens porta al Pare.

D'aquí que en l'acte d'atorgament dels premis a la fidelitat vaig creure convenient presentar-los, degudament documentats, perquè el valor de la paraula escrita no sigui com aquelles fulles d'aquesta tardor que, caigudes del arbre, aviat se les emporta el vent:

1.- **Vol que li repeteixin les coses, com aquella viuda de la paràbola del jutge injust:**

"En una ciutat hi havia un jutge que no tenia temor de Déu ni consideració pels homes. A la mateixa ciutat hi havia una viuda que l'anava a trobar sovint i li deia:

- Fes-me justícia contra l'home amb qui tinc un plet.

Durant molts dies el jutge no en feia cas, però finalment va pensar: "Jo no tinc temor de Déu ni consideració pels homes, però aquesta viuda m'amoïna tant que li hauré de fer justícia; si no, anirà venint aquí fins que no podré aguantar més."

I el Senyor va afegir:

- Fixeu-vos què diu aquest jutge, que és injust. ¿Déu no farà justícia als seus elegits que clamen a ell de nit i de dia? Creieu que els tindrà esperant? Us asseguro que els farà justícia molt aviat." [1] (Lc.18, 2).

2.- **Tira la casa per la finestra - és "malversador" fins a l'extrem –:**

"Ningú no té un amor més gran que el que dóna la vida pels seus amics." [2] (Jn. 15, 13)

3.- **Té mal gust, com quan diu del Pare:**

"No m'heu escollit vosaltres a mi; sóc jo qui us he escollit a vosaltres..." [3] (Jn. 15, 16)

4.- **És ambiciós, ho vol tot:**

"Si algú vol venir amb mi, que es negui a ell mateix, que prengui la seva creu i que em segueixi." [4] (MT. 16, 24)

5.- **És gelós:**

"Si algú ve a mi i no m'estima més que al pare i a la mare, la dona i els fills, els germans i les germanes, fins i tot que la seva pròpia vida, no pot ser deixeble meu." [5] (Lc. 14, 26)

6.- **Fa el ronsa:**

- aparentment - *"calmós, lent, tardà, romancer, ..."* sobretot quan el cridem, o, al menys, així ens ho sembla -.

7.- **Fa el sord:**

---

[1] *La Bíblia. BCI. Bíblia Catalana Interconfessional.* Associació Bíblica de Catalunya, Editorial Claret, Societats Bíbliques Unides. Barcelona 1997. Lc. 18, 2.
[2] *La Bíblia. BCI. Bíblia Catalana Interconfessional.* Associació Bíblica de Catalunya, Editorial Claret, Societats Bíbliques Unides. Barcelona 1997. Jn. 15, 13.
[3] *La Bíblia...* Jn. 15, 16
[4] *La Bíblia...* Mt. 16, 24.
[5] *La Bíblia...* Lc. 14, 26

Foto: Daniel Pallejà

- aparentment, *"tranquil, calmós,"* etc. etc. -.

8.- **Vol ser sempre el primer:**

"Si vols ser perfecte, vés, ven tot el que tens i dóna-ho als pobres i tindràs un tresor al cel. Després vine i segueix-me." [6] (MT. 19, 21)

9.- **Vol fer la seva,**

potser perquè la seva és la millor i perquè té raó, encara que nosaltres ho dubtem.

10.- **Parla arreu,**

encara que nosaltres no l'escoltem en lloc

11.- **Es fixa en tot:**

"...no hi ha res de secret que no s'hagi de revelar, ni res d'amagat que s'hagi de saber." [7] (MT. 10, 26)

12.- **Busca que l'estimin:**

"Estima el Senyor, el teu Déu, amb tot el cor, amb tota l'anima i amb tot el pensament." [8] (MT. 22, 37)

13.- **De vegades agafa les coses sense permís,**

perquè sap que són seves.

14.- **Demana el que vol amb molta insistència**

i no ens deixa en pau fins que ho aconsegueix.

15.- **Va amb males companyies:**

"Per què el vostre mestre menja amb els publicans i els pecadors?" [9] (MT. 9, 11)

16.- **Té mala memòria i torna a perdonar una i altra vegada:**

"No et dic set vegades, sinó setanta vegades set." [10] (Mt. 18, 22)

17.- **No sap matemàtiques:**

per una ovella en deixa noranta-nou.

18.- **No li emporta anà la presó**

i es tanca en el sagrari, "presó d'amor".

19.- **Com és etern, no té pressa, espera,**

i a nosaltres ens desespera.

20.- **No es previsor, no prepara el futur:**

"No us preocupeu, doncs, pel demà ja s'ocuparà d'ell mateix. Cada dia en té prou amb els seus maldecaps." [11] (Mt. 6, 34)

21.- **No pensa en fer carrera:**

"...i qui vulgui ser el primer, que es faci el vostre esclau; com el Fill de l'home, que no ha vingut a ser servir, sinó a servir..." [12] (MT. 20, 27-28)

22.- **És mal economista**, s'emociona amb dos rals, com amb l'almoina de la viuda pobre i no valora el bitllets dels rics:

"-Us asseguro que aquesta viuda pobre ha tirat el tresor més gran que tots els altres" [13] (Mc. 12, 43)

23.- **Seria un fracàs com polític,**

perquè parla més de deures que de drets.

24.- **És un mal venedor:**

"Si algú vol venir amb mi ...que prengui la seva creu i que em segueixi" [14] (Mt. 16, 24)

25.- **Com a comerciant de seguida s'hauria arru-**

---

[6] La Bíblia... Mt. 19, 21.
[7] La Bíblia... Mt. 10, 26.
[8] La Bíblia... Mt. 22, 37.
[9] La Bíblia... Mt. 9, 11.
[10] La Bíblia...Mt. 18, 22.
[11] La Bíblia...Mt. 6, 34.
[12] La Bíblia...Mt. 20, 27-28.
[13] La Bíblia...Mc. 12, 43.

ïnat, com quan dóna vi per aigua a les noces de Canà:

"El tercer dia es van celebrar unes noces a Canà de Galilea. Hi havia la mare de Jesús. També hi fou convidat Jesús, juntament amb els seus deixebles. Quan el vi s'acabava, la mare de Jesús li diu:

-No tenen vi.

Jesús li respon:

-Dona, i jo què hi tinc a veure? Encara no ha arribat la meva hora.

La seva mare diu als servidors:

-Feu tot el que us digui.

Hi havia allà sis piques de pedra destinades a les pràctiques de purificació usuals entre els jueus. Tenien una cabuda d'uns cent litres cada una.

Els diu Jesús:

-Ompliu d'aigua aquestes piques.

Ells les ompliren fins dalt. Llavors els digué:

-Ara traieu-ne i porteu-ne al cap de servei.

Ells li'n portaren. El cap de servei tastà aquella aigua convertida en vi. Ell no sabia d'on venia, però els servidors sí que ho sabien,perquè ells mateixos l'havien treta. El cap de servei cridà al nuvi i li diu:

-Tothom servei primer els millors vins i, quan els convidats han begut molt, serveix els més ordinaris. Però tu has guardat fins ara el vi millor.

Així va començar Jesús els seus senyals prodigiosos a Canà de Galilea. Així manifestà la seva gloria, i els seus deixebles van creure en ell." [15] (Jn. 2, 1-12)

26.- **Tampoc com empresari tindria massa futur,** perquè valora més al que no fa "res" que al que treballa molt:

"Marta, Marta, estàs preocupada per moltes coses, quan només n'hi ha una que és necessària. Maria ha escollit la millor part, i no li serà pas presa" [16] (Lc. 10, 41-42)

27.- **Deixa els llums encesos allà per on passa.**

I si vaig fer aquesta exposició d'alguns dels "adorables defectes" de Jesús, la raó no va ser altra que la d'establir una mena de joc entre tots nosaltres en aquest acte de la fidelitat a la Setmana Santa, perquè del que es tractava era veure com encaixem alguns d'aquests "adorables defectes" de Jesús en el *currículum* que la vostra i meva Congregació va preparar per a atorgar aquest guardó a un dels congregants.

És ben cert que de fidelitat a la Setmana Santa de Tarragona pel que fa a la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist, n'ha sobrat en el decurs dels anys, en sobra i en sobrarà, si Déu vol, per molts anys més, puix que, com a entitat organitzadora dels *via crucis* del Diumenge de Rams i de la matinada del Divendres Sant, de la professó del Sant Enterrament amb la presència dels armats, el misteri de la Flagel·lació amb els joves aspirants a congregants, la Creu i el pas del Crist dels penitents, els penitents amb els improperis, i el Sant Crist eix i senyera de tota la professó, acompanyats tots pels congregants, en són, han estat i en seran els millors testimonis d'aquella.

Però tampoc se'ns poc escapar de dir que des de temps immemorial, i ja d'ençà els seus orígens, "La Sang", que fundaren aquells devots esparters i espardenyers, n'ha passat de tots colors, de verdes i de madures, però que ha seguit endavant, malgrat entrebancs de tot tipus: humans, materials o meteorològics.

---

[14] La Bíblia...Mt. 16, 24.
[15] La Bíblia...Jn. 2, 1-12.
[16] La Bíblia... Lc. 10, 41-42.

Per tot això i per moltes coses més el prefecte de la Reial i Venerable Congregació de la Purís-sima Sang de Nostre Senyor Jesucrist, Mn. Josep Queraltó Serrano, va tenir el goig de lliurar-li aquest premi en reconeixement de la seva fidelitat i "gelosia" en el compliment dels deures, per allò de *"Si algú ve a mi i no m'estima més que al pare i a la mare, ... no pot ser deixeble meu"* (Lc. 14, 26), en l'acte solemne que tingué lloc el proppassat divendres 13 de novembre de 2015 en el Centre "El Seminari".

Permeteu-me, per acabar, una darrera paràbola apòcrifa:

Així doncs, dit això, enguany no havia de ser una excepció en aquest tradicional acte de repartiments de premis a algun dels seus congregants que s'hi hagin fet mereixedors i res millor que cercar com a guardonat a un congregant, un membre, només un, de l'anterior Junta directiva, que s'ha mantingut fidel sempre al "adorable defecte" dels que "no pensen en fer carrera", *"com el Fill de l'Home, que no ha vingut a ser servit, sinó a servir"* (Mt. 20, 27-28), puix que **Enric Flores Musté**, tot i que d'adolescent ja havia participat en la professó, no va ser fins l'any 1985 que va entrar com a congregant de "La Sang"; al cap de poc temps formà part dels arrengleradors i l'any 1998 fou cridat pel càrrec de vocal seglar sisè de la Junta directiva, nomenat adjunt el 2004, sots-secretari el 2006 i de nou adjunt del 2008 fins enguany, havent complert també com a col·laborador durant molts anys del lliurament dels improperis, portantveu de la Banda de timbals i protocol de Sant Crist en el viacrucis del Divendres Sant.

Enric Flores Musté té un bon *currículum* a "La Sang", sens escarafalls, en silenci, ha estat manat i ha obeït fins a la fi, però sempre respectuós amb els seus superiors.

Una vegada hi havia un pare que tenia tres fills i volia premiar en la seva herència aquell que fes més bon us dels diners. Llavors els cridà i donà cadascun una minsa quantitat de diners per tal de que amb ella poguessin omplir una habitació amb el que volguessin.

Posats a complir la voluntat del seu pare un d'ells va cercar una mena de producte expansiu, com el cotó, i s'esforçà per a emplenar gairebé tot l'habitacle; l'altre maquinà omplir l'habitació amb garrafes d'aigua també fins quasi a vesar, però fou el tercer el que s'emportà la herència perquè només va tancar les finestres i va esvair la foscor, omplint-ho tot de llum, amb un simple llumí.

És ben cert i ningú ens ho podrà negar que aquest congregant ens deixa, per a tots nosaltres i pels que ens vindran darrera, l'"adorable defecte" de la llum encesa de la seva fidelitat a la Setmana Santa de Tarragona.

JOSEP M. SABATÉ BOSCH
Cronista Oficial de la
Setmana Santa de Tarragona

Setze anys sense tu... (A Josep M. Salvadó, tiet)

Foto: Arxiu familia Baches Salvadó

És una sensació estranya... Quan t'atures un moment a pensar la volatilitat del temps en aquesta societat que devora el rellotge de manera voràgine, te n'adones dels fets i de les persones importants que han marcat o marquen la teva vida, i que valores amb extrema gelosia. Les experiències de cadascú, les dolces i les amargues, amb els nostres éssers estimats configuren una riquesa humana que forja els nostres caràcters. Els moments emotius de la nostra vida gairebé sempre estan envoltats de persones que ens donen confiança i tranquil·litat, i que ens acompanyen en el nostre camí per la vida.

Tot i que pugui semblar demagògia, diuen que les persones no moren mai del tot si són recordades, si el seu esperit continua inundant la resta dels cors dels *terrenals*. Si fem cas d'aquesta màxima... encara ets viu, tiet. Per les contínues referències que fem quan estem aplegats al voltant d'una taula, ets viu. Per les converses que tinc amb l'àvia recordant-te, encara ets viu. Pel so dels timbals dels Armats, quan trenquen el silenci de l'església de Natzaret tot fent l'acatament al Sant Crist de la Sang o al Monument de Dijous Sant, i pel so metàl·lic de les llances, que any rere any repiquen pels carrers de la Part Alta el Divendres Sant... Pel premi que duu el teu nom a les festes del barri de Maria Cristina... Per la sàtira política i de rabiosa actualitat amb què ens deleiten cada Santa Tecla els Dames i Vells... Pels nens huelepegas dels barris marginals de Nicaragua... Per cada cop que surto al balcó de casa i veig la placa amb el nom de la plaça... Pels cops que sento a parlar de *Medalla de la ciutat, Tarragona solidària, Música per la pau, Trono Villegas*, encara ets viu... En resum, la teva implicació festiva, lúdica, teatral, ciutadana, solidària i de cooperació internacional fan que moltes persones et portin al cor.

Espero que no hagi caigut en el parany de deixarme endur per l'opinió subjectiva d'un simple nebot, i que tots us hagueu pogut sentir reflectits en alguna d'aquestes imatges. Quan el record és col·lectiu significa que ha traspassat qualsevol frontera personal per esdevenir propietat del teixit associatiu d'una ciutat.

No vull que et recordin amb tristesa i plor, ans al contrari. Una persona implicada com eres tu, mereix que la testimoniïn amb compromís, anhel, esforç i dedicació, actituds de les quals tu n'eres un paradigma.

Un atac de cor va donar per acabada la teva voluntat de servei i abnegació vers els altres amb encara no quaranta-cinc anys de vida. Una solidaritat entesa des d'una perspectiva humana i senzilla, del carrer,

sense heroïcitats ni rebombori, d'anar per casa, però eficaç i continuada fins el vespre abans de la seva mort. Encara vas voler presentar el llibre *Los huelepegas. Vivir en el callejón de la muerte* escrit per dos autors holandesos. Havies dedicat molts anys a intentar rehabilitar els nens nicaragüencs addictes a la cola.

Eres una persona gens histriònica ni estrident, amb una gran capacitat per escoltar l'altre, amb un profund respecte pel valor de l'amistat, amb una estimació ingent cap a la teva família i amb una constant reflexió del patiment humà i de la mort.

La mama, el papa, l'àvia, el Marc i jo continuem portant-te viu dins nostre ja que quan arriba la Setmana Santa tenim ben gravada la imatge del capità Manaies que aixecava una cella abans de fer l'acatament als diferents passos durant la recollida del Divendres Sant. Redoblar de timbals, mirada perduda, ment en blanc, aire que es talla...

SERGI BACHES SALVADÓ

Recollida dels Misteris 1986 Foto: Arxiu Congregació

Salvador Martorell, religiositat i laïcisme

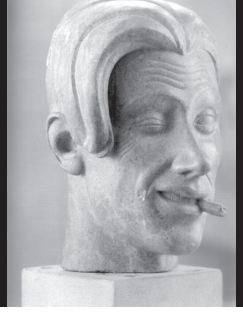

El signe de la creu *(in hoc signo vinces)* apareix repetit en la primera postguerra espanyola en diferents i no tan distants direccions, de vegades no tan oposades. I segurament mai contraposades. No es tracta del signe dels vencedors ni tampoc dels vençuts. I probablement veurem com no tan sols s'abusa sinó que simplement s'utilitza, es recrea o s'ensenya.

La creu laica acompanya no només el dolor o la prohibició sinó també l'esperança i la reafirmació i, en últim cas, la perdurabilitat de l'ésser i de la seva espiritualitat. Es tracta, encara que no sempre, d'un relat personal i col·lectiu, individual i universal, creient i descregut, significador i significant. Encara que freqüentment es va a prear l'aspecte moral del signe, és precisament la seva amoralitat la que ens interessa. La seva falta de circumscripció, quan el signe té valor en si i no pel que representa, cap a on assenyala.

La creu és un símbol, és clar, però és a més un element discursiu que travessa de forma transversal totes les arts plàstiques, i a Espanya, que és el nostre cas, d'una manera fortament testimonial. Estaríem parlant d'un discurs que va des de les creus dels *caiguts* franquistes fins als elements abstractes, encara que no tant, que Tàpies o Miró (o Cuixart o Manolo Millares) tracen en els seus llenços. Des de les interpretacions catòliques dels imatgers (gairebé sempre subjectes a la litúrgia o a l'esdevenir evangèlic), dels pintors o dels arquitectes fins als símbols no sempre explícits de les avantguardes que van reaparèixer entre les ombres (i de vegades entre les llums) d'una depressió moral que va assolar Europa durant més d'una dècada.

Al fil de tot això el nostre escultor, Salvador Martorell, adequa, i de forma sobtada, les seves fonts clarament noucentistes, la seva manera de fer, marcada pel Noucentisme, en el mateix llindar de la postguerra. Francesc Roig[1], a qui resulta inevitable citar, ho adjectiva com a escultor sensible, modest i intuïtiu. Situa la seva producció religiosa en un context d'autoexili i, és clar, en el de la supervivència, més econòmica que artística. Malgrat això, seria bo insistir en el que Giralt-Miracle[2] anomena "aspecte conceptual" (de Martorell) que camina al costat de Salvat-Papasseit o Foix, que "segueix un camí d'innovació" com Julio González o Gargallo, la qual cosa no ho allunyaria tant, en paraules del crític, de les avantguardes. El 1939 "la manera de fer" avantguardista queda bastant oculta. L'ofici segueix intacte, però la intenció, malgrat alguns crítics sovint bastant piadosos, ja no és la mateixa. L'escultor pot i ha d'acceptar encàrrecs, fer classes i recloure's formalment al seu estudi. Però el que a no-

Maqueta del Crist de La Sang any 1940

1 Roig i Queralt, Francesc, *Salvador Martorell. Un noucentista a Tarragona*, Diputació de Tarragona, Tarragona, 1995, p. 13

2 C.S. Bellmunt, *Documentació 1985-1986*, Centre d'Estudis Canongins Ponç de Castellví, La Canonja, 1987, pp. 29

saltres ens sembla una tornada als orígens, als que no hi ha més remei que recórrer, converteix la producció de Martorell dels anys 40 i 50 en una revisió profunda no tant dels mitjans ni de les finalitats, sinó del que s'anomenava "moral imperant", que curiosament coincideix sovint amb la del propi escultor.

Régis Debray[3], a *El estado seductor*, assenyala que "cadascú es museografia en vida". És un concepte modern, però que ens serveix perfectament. Seria el cas, no tan anònim, dels imatgers laics, els imatgers "per força" (pensem també en Mariano Benlliure, més vuitcentista que noucentista), que des de bastant joves van dedicar una part de la seva producció a l'esdeveniment evangèlic. I sortir-se'n no només d'una manera airosa sinó esplèndida i molt més brillant que l'imatger d'ofici (i de devoció), a qui el Barroc no va deixar respirar i a qui moltes vegades -amb bona intenció- van trair i amanerar sense gaire sentit. Martorell no té res de barroc, ni falta ens fa, i serà el seu passat formal, el del culte al cos, a la imatge, a la representació, el que el portarà a executar obres esplèndides ja des de 1939, on no hi ha ni un traç d'urgència, com en altres racons de la Península. Des del nou *Natzarè* per a la Reial Germandat de Jesús Natzarè de Tarragona (1939-1940) fins al *Sant Enterrament* per a la Societat Marítima i Protectora (1942), però sobretot l'imponent *Crist de la Sang* (1940), que defineix a la perfecció l'ofici, la diguem-ne dedicació, però sobretot el compromís d'un gran escultor que va saber *teatralitzar* els seus encàrrecs d'una forma clara i excepcional.

Per a nosaltres hi ha dues obres clau i, sense volerho, no tan oposades, que entronitzen, anem a dir-ho així, l'altíssima talla professional de Martorell: el *Crist de la Sang* i el *Mercuri, déu del Comerç* (1959), que va estar instal·lat a la plaça dels Carros de Tarragona, i actualment a l'Espai Martorell de la Canonja. Dues peces clau en la història de l'escultura ibèrica de postguerra que tenen idèntic origen i similar significat. La maduresa d'ambdues, l'àmbit, l'entorn, la factura, i amb una diferència de gairebé dues dècades, ens mostren un escultor lliure de maneres certament academicistes i completament aliè a una avantguarda que llavors, en escultura i a Espanya, encara estava vacil·lant. Martorell sap molt bé com ocupar l'espai, com omplir-lo, com explicar-lo, com fer que la figura s'integri en el seu entorn, per *processionar* o al mig d'una plaça. I duu a terme la seva idea, lluny de tot llanguiment, d'una forma rotunda. I és per això que esperem que es comenci a reconèixer la seva obra, bastant insòlita en el panorama escultòric de mitjan el segle XX.

El signe de la creu, la mateixa creu, s'alça amb ganes en un pedestal o a coll d'un confrare. I ve a celebrar el centre d'un segle més que complicat amb un ofici, una serenitat i un silenci al qual ens hem anat desacostumant.

OLIVIA MERELO DE BARBERÁ I MANUEL ALLUÉ

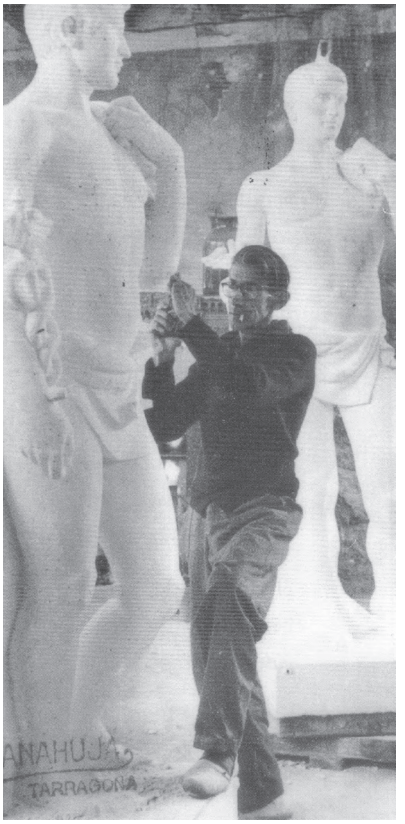

Martorell acabant de donar els últims retocs a l'escultura "Mercuri, déu del comerç"

3 Régis Debray, *El estado seductor. Las revoluciones mediológicas del poder,* Manantial, Buenos Aires, 1995, p.129

Ferran de Querol i el Sant Enterrament de Tarragona

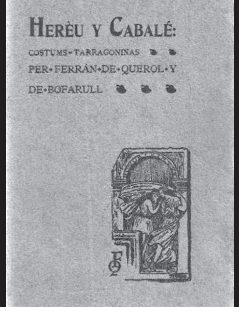

De petit Ferran de Querol i de Bofarull (Reus, 1857 — Tarragona, 1935) havia viscut a Reus, al palau familiar heretat de la seva mare, Misericòrdia de Bofarull. Ja adolescent, la seva família es traslladà a Tarragona. Es llicencià en dret a la Universitat de Barcelona, ciutat en què també residí uns anys amb la seva família, pel clima inquiet al Camp de Tarragona degut a les guerres carlines. En tornar a Tarragona, instal·là bufet d'advocat i exercí. Col·laborà a les publicacions periòdiques *La Il·lustració Catalana* de Barcelona, al *Semanario Católico* de Reus, a *Pàtria*, *La Cruz*, *El Ferrocaril, El Tarraconense* i *Lo Camp de Tarragona*, aquests tots de Tarragona. De tendència conservadora restauracionista, fou governador civil interí el 1892, diputat a les Corts espanyoles els anys 1892, 1896 i 1898, i president de la Diputació de Tarragona durant bona part d'aquests anys. Soci de l'Associació Arqueològica de Tarragona des del 1885, la presidí en el període 1901-1912, i actuà com a vocal de la comissió de monuments de la ciutat el 1905 i com a president el 1924.

Fou alcalde de Tarragona a l'inici de la dictadura del general Miguel Primo de Rivera el 1923. Casat el 1886 amb l'única filla del comte de Rius, Maria Elisa Rius, que fou la seva primera muller, restaurà la casa Bofarull de Reus, del segle XVII. El 1893 es quedà vidu, i el 1899 es tornà a casar amb Dolors Duran, filla d'una aristocràtica família conservadora de Barcelona.

Escriví novel·les en català, on reflectí la realitat del Camp de Tarragona amb un marcat caràcter costumista. *Així Herèu y Cabalé. Costums tarragoninas*, editada a Tarragona per l'Estampa de Francesc Sugrañes el 17 d'abril de 1903, amb 406 pàgines, conté el quadre de costums més ric en detalls de la processó del Sant Enterrament. Salvant les distàncies qualitatives entre Ferran de Querol i Josep Pin i Soler, el capítol «Forastejant» és l'equivalent en la Setmana Santa a l'«Intermezzo» de Pin en les Festes de Santa Tecla. Tot i que ambdós són centrats en les respectives processons, també ofereixen altres detalls d'ambdues celebracions. En el preàmbul, signat el febrer de 1903, 'Duas paraulas', ell mateix tipifica el llibre com quadrets de costums.

«Forastejant» descriu els preparatius per a la sortida de la processó del Sant Enterrament de Tarragona i el seu desenvolupament a principis del segle XX. Querol l'etiqueta com 'aquella professó clássica, tradicional, anomenada'[1].

La cronologia ve refermada amb detalls com la presència en una casa d'un quadre del papa Pius IX. En paraules de Querol, el 'retrato, al cromo, de Pio IX, vestit de blanch y ab los dits aixecats ab aire de beneir'[2]. Aquest papa exercí entre el 16 de juny de 1846 i el 7 de febrer de 1878. Si tenim en compte que Querol nasqué el 1857 i es traslladà a viure a Tarragona com a adolescent, la Setmana Santa descrita correspondria al període comprès aproximadament entre finals de la dècada dels seixanta i el 1877. Es tracta de la narració literària més antiga de la Setmana Santa tarragonina. Té el valor afegit de la proximitat respecte a la ubicació de la processó en Divendres Sant, ja que fins al 1858 havia sortit Dijous Sant al vespre.

L'autor situa un dels personatges, la tia Rosa, en una processó que no havia vist des d'un moment concret: 'no havia assaborit desde l'any 64'[3]. El detall

1 Querol y de Bofarull, Ferran de. 1903. *Herèu y Cabalé. Costums tarragoninas*. Tarragona: Estampa de Francesc Sugrañes. p. 169. En aquest article hem respectat la grafia prefabriana de l'edició original.
2 Querol, F. *op. cit.* p. 166.
3 Querol, F. *op. cit.* p. 169.

cronològic, en temps passat, ens fa agafar distància envers al 1864.

La percepció de l'escriptor sobre el moment de l'any en què té lloc la festa parla de 'efluvis primaverals de l'estació, de la claror alegronya de la tarde'[4]. La contextualitza, doncs, com una celebració primaveral en què les tardes s'allargassen amb la claror.

Querol no s'està de fer al·lusió al costum del dia anterior, Dijous Sant, de construir els monuments en les esglésies i convents, que eren visitats pels ciutadans i també pels forasters:

'Y, ademés,... los monuments ¡filla! que'ls havía seguit tots..., tots, tots. La podía ben creurer... y per cert que encara no havía tornat l'alè.

Però... ¡quina manificencia...! Si feya espareverar... Sobre tot lo dels Frares... y'l de las Monjas francesas... ¡Què bonichs! S'havía quedat parada .. són cosa may vista'[5].

El narrador observa com els visiten els ciutadans i alhora, a través dels personatges, en descriu les indumentàries:

'Y aquell senyoriu pels carrers... Aquell bé de Déu de mantellinas de blonda, y de vestits de seda negra, y de rosaris encadenats de plata... La gent se torna boja, filla!'[6].

En aquest acte, com en la Tarragona de l'època, té un paper fonamental l'exèrcit. Querol no s'està de qüestionar el vessant social quan no va acompanyat del sentiment religiós:

'També havían vist com visitava la tropa... Semblava que l'anessin perseguint... En casi totas las Estacións, lo comandant General, ab aquell barret de plomas de colomí, y tot aquell enfarfech y sabres, de soroll d'espuelas... Un mareig, filla! A mi'm distreyan... Entrar, sortir, sense temps de resar una Ave María, doblegant sols un genoll... Bah, bah!...'[7].

Ofereix detalls no solament des del punt de vista d'un espectador sinó també d'una persona que ha viscut la processó des de dins. La seva condició d'antic diputat i de president de la Diputació li permet, per exemple, situar l'inici del capítol a la sala de juntes de la Congregació de la Sang, en el primer pis de la Casa de Natzaret, on de ben segur hi havia estat com a convidat, i també dins l'interior del temple de la plaça del Rei:

'Afiguris que, ni que l'hora sigui a les cinch, abans que no s'han reunit tots los convidats dalt de la sala de Nazaret'[8].

La nòmina dels participants de la pròpia Congregació detalla els armats, els homes dels misteris que són els que els traginen, els infants dels col·legis i els congregants. Tots es reuneixen a l'interior de l'esglesiola.

Coneixem la diferència en l'abillament entre els congregants de presidència i la resta. Així, un dels personatges de la novel·la, l'Agustinet, que passa de la condició de congregant de fila a la de presidència, permet recollir els usos de la cucurulla i del collet de ruixa, que es rissava:

'se n'ha anat cuita-corrents cap a la Sanch a posarse la vesta, portant embolicats en una paperina de paper d'estrassa l'escut de las Cinch Llagas y'l collet de ruxa, que la Tecleta li ha acabat de rissar, y que li recomana molt que no arrugui pel camí, y que no's posi al revés, allá, ab, las pressas... Veurá: com que éll estava acostumat a anarhi sempre ab cucurulla... y aquest any hi vá descubert, '¿sab? ab los de la presidencia... y'ls homes són així...'[9].

4 Querol, F. *op. cit.* p. 169.
5 Querol, F. *op. cit.* pp. 171-172.
6 Querol, F. *op. cit.* p. 172.
7 Querol, F. *op. cit.* pp. 172-173.
8 Querol, F. *op. cit.* p. 165.
9 Querol, F. *op. cit.* p. 167.

També és encisadora la cura d'embolicar-lo, juntament amb l'escut de la congregació amb el paper d'estrassa, per no malmetre'l.

El narrador ofereix detalls de com els tarragonins de l'època vivien la processó també des del punt de vista de l'espectador. Divendres Sant les cases i botigues paraven les cadires i els bancs a l'exterior, davant de les finques corresponents:

'de fer sas darreras recomanacións a l'aprenent,... deixant a n'aquest lo cuidado d'afilerar las cadiras de faluta de la rebotiga y'l banch llarch de fusta del treballador, en l'acera del carrer, a abdós costats de la porta'[10].

'los que estavan drets tornan a sentarse, ocupant los banchs o las cadiras de brancals y aceras'[11].

Els personatges de la Tecleta, botiguera i menestrala tarragonina, i de la tia Rosa, vella 'muntanyenca' que ha vingut del poble a ciutat per gaudir de la processó amb la seva família, esperen a casa el pas de la corrua amb temps més que suficient:

'Assentadas abduas al sofá ... la Tecleta y l'excelsa tía d'en Jaume esperan ab delit lo pás de la professó.'[12]

En canvi, els homes -l'oncle Nafras i marit de la Rosa; el Jaume, nebot d'aquesta parella; i el cap del Jaume, el senyor Torrat- són al balcó, guaitant el trànsit de les persones pel carrer en els moments previs a la desfilada penitencial:

'los ulls se n'hi anavan cap al balconet, obert de bat a bat, y ocupat pels tres homes, quinas esquenas ne tapavan lo brancal'[13].

Els balcons esdevindran espai privilegiat, en què, al pas de la processó, les dones ocupen la primera filera i rere seu se situen els homes:

'los balcóns se nudreixen d'espectadors, en duas fileras, allargant lo coll los homes, que per galantería, no s'acolzan a las baranas'[14].

La indumentària de la senyora Rosa és un reflex de com les dones vestien Divendres Sant a l'època, amb mantellina, mitenes negres i vano:

'La senyora Rosa, ab la mantellina espessa del poble, y un anyell antidiluviá, de dents de sa mare, demunt de las mitenas negras que abrigan sas mans amoratadas, sostingudas, aquestas y'l vano, per son inmens ventre d'hidròpica'[15].

Les noies joves es guarnien el pentinat amb algun detall floral: 'algún clavell caigut del pentinat de las senyoretas que havían passat, o que guaitavan'[16].

La descripció de l'atmosfera prèvia a l'inici de la processó en plena Part Alta és un dels moments més reeixits del quadre de costums de Querol:

'aquell espectacle hermós: l'aplech de gent mudada, de dònas estarrufadas, de brivalls embaladits, de minyonetas, de menestrals, de soldats,... guarnint los sòcols de las casas;... ompint de gom a gom los assientos de tota mena colocats a sota'ls porxos, atapaint los balcóns, que la tristor de la diada no ha permès ornar ab cobrellits ni damassos: y formant de cada balconada una panera, que omplan, a tall de flors, caras animadas, bustes airosos, vanos moventse, joyas lluint..., un bé de Déu de maquencia... lo fons del baul de cada casa, en artística combinació de tòns, de llums, de moviments...'[17].

10 Querol, F. *op. cit.* pp. 166-167.
11 Querol, F. *op. cit.* p. 174.
12 Querol, F. *op. cit.* p. 166.
13 Querol, F. *op. cit.* p. 169.
14 Querol, F. *op. cit.* p. 174.
15 Querol, F. *op. cit.* p. 167.
16 Querol, F. *op. cit.* p. 174.
17 Querol, F. *op. cit.* pp. 176-177.

Les descripcions de Querol també permeten fer-nos una idea de les cases de la menestralia de la Part Alta tarragonina a finals del segle XIX:

'l'alfombreta dels peus, quin teixit dibuixa un tigre famolench devorant un cervol d'extensas y embrancadas banyas..., lo trèmol, xapat de xicaranda, ab tinellets de marbre que llueixen florers de petxinas sota'ls fanals bombats de vidre..., las parets, ahon campejan, pintadas per má indocta, y sobre un fons blau marí ab cenefas grogas, grans manteletas de puntas, desplegadas..., lo trispol baixet, de vigas emblanquinadas, una de las que sosté la gábia salomònica de la cadernera...'[18].

També coneixem algun dels comerços emblemàtics de l'època:

'casa «la Pacheca», -quins restallers de butifarras y pencas de llomillo, y bufetas de llar, esclareix ja'l gas de la lira greixosa, que'n projecta las ombras cap a fòra'[19].

Aquesta xarcuteria era ubicada al xamfrà entre els carrer de la Merceria i de les Carnisseries. Segons Adolf Alegret la seva propietària donà origen al nano de la pagesa en el grup dels Nanos Vells de la ciutat, estrenats el 1865. Alegret la situa el 1924 com la 'popular vendedora de pesca salada en la calle de la Mercería'[20]. Cinc anys després Joan Salvat i Bové parla tant de xarcuteria com de pesca salada: 'es la dueña de una tienda de pesca salada y tocino de la calle de Mercería, llamada «la Pacheca». Esta señora era una verdadera institución en la parte alta de la ciudad. Lo prueba la multitud de chistes, versos bilingües y demás que han llegado hasta nosotros, y ponen de relieve la importancia de su establecimiento'[21].

El mateix narrador ubica el pas de la processó contemplat des d'aquest carrer de la Merceria:

'las atxas ja lluían, iluminant lo carrer ab duas fileras de brasas que's perdían a l'extrèm de la Mercería, ficantse al carrer Major'[22].

Querol fa referències concretes al nomenclàtor dels carrers propers:

'La multitut se conmou per tot lo tròs de carrer, des de la cantonada de las Carnicerias'[23].

Explica Joan Salvat[24] que fou en el segle XIX quan es suprimí el rètol de 'Carnicerías', per la qual cosa el carrer de la Merceria s'estenia des de la plaça de les Cols fins a la de les Peixateries Velles. El carrer de les Carnisseries corresponia a l'espai ocupat actualment per la plaça del Fòrum entre Merceria, per una banda,

18 Querol, F. *op. cit.* p. 168.
19 Querol, F. *op. cit.* p. 173
20 Alegret, Adolfo.1924. *Tarragona a través del siglo XIX (Historias y anécdotas).*Tarragona: Torres & Virgili Impresores. p. 126.
21 Salvat, Juan. 1929. *"Tarragona en la historia general.* Tarragona: Imp. de A. Ventura Altés. p. 202.
22 Querol, F. *op. cit.* pp. 181-182.
23 Querol, F. *op. cit.* p. 173.
24 Salvat, J. 1961. *Tarragona antigua y moderna a través de su nomenclatura urbana.* Tarragona: Sugrañes. p. 227.

i Peixateries Velles i Nou del Patriarca, per l'altra. Desembocava en una placeta també anomenada de la Carnisseria, propera a la de les Peixateries Velles. La 'Guía de Tarragona y reseña general de la provincia' de 1889 encara recull la terminologia 'Tras Carnicerías'[25].

Querol concretament descriu el moment en què la processó entra per la 'Baixada del Patriarca', actual carrer del Pare Iglésias:

'Cap a la Baixada del Patriarca un grupo de brivalla apareix'[26].

Les darreres cites permeten pràcticament ubicar el balconet des d'on els protagonistes contemplen els moviments dels espectadors entre el carrer de les Carnisseries i la baixada del Patriarca –actual carrer del Pare Iglésias, pel qual entra la processó en el carrer de la Merceria. Els nostres protagonistes són molt a la vora de la baixada del Patriarca, ja que veuen entrar amb detall la canalla i alhora allunyar-se la desfilada en direcció al carrer Major.

De fet, la casa des d'on els personatges contemplaran el pas del Sant Enterrament és ubicada en l'edifici amb una cereria als baixos:

'la rebotiga, que sembla un bosc al revés, plena de blandóns llarchs penjats al sostre ... l'airot humit y colat que esbargeix aquell Santuari de l'industria cerera'[27].

L'Agustinet –botiguer, cerer del capítol de la catedral i quatre cops majoral segon de la Sang- despatxa atxes fins pocs minuts abans de la processó. Alhora sabem que part dels assistents a la processó compraven directament l'atxa en les cereries:

'L'Agustinet, no acabat encare'l tráfech d'enllestir las atxas dels parroquians'[28].

Podria tractar-se de l'encara pervivent cereria Cal Corderet, en el número 17 d'aquesta via de la part antiga de la ciutat. Fundada el 1751, efectivament, des del petit primer balconet d'aquest edifici es pot contemplar l'entrada de la processó pel Patriarca. Sabem que entre 1831 i 1881 havien estat proveïdors del Capítol Catedral. Escriu 'La Opinión':

'Por acuerdo de este Cabildo Metropolitano, tomado por mayoría de un voto en una de sus últimas reuniones, ha cesado en la provisión de la cera necesaria al servicio de la Catedral, la antigua Cerería conocida por «Casa Corderet» á cuyo frente continua hoy la señora viuda de don Andrés Borrás, tan conocida y acreditada en esta ciudad, despues de 50 años de desempeñar dicha casa, sin interrupcion, el cargo de cerero de la misma.'[29]

Això no obstant, el mateix carrer havia tingut altres establiments dedicats a la cereria com la de Bonaventura Hernández Borràs –si més no des de 1882 al número 15 on encara avui Montserrat Rius Huguet despatxa ciris- o Ca la Filomena, propietat d'una besàvia de l'actual mestre cirerer de Cal Corderet, Xavier Pagès. Hernández era el 1887 'el cerero de nuestra Santa Iglesia Catedral'[30].

Els immobles situats entre els números 13 i 17 d'aquest carrer presenten idèntica morfologia arquitectònica amb el balconet de l'entresòl sota el pis principal, en el qual no hi caben més de tres homes. La perspectiva de la baixada del Patriarca és millor en els números inferiors.

---

25 Transcrita a Salvat, J. 1961.
26 Querol, F. *op. cit.* p. 174.
27 Querol, F. *op. cit.* pp. 175-176.
28 Querol, F. *op. cit.* p. 166.
29 *La Opinión,* Tarragona, any VII, núm. 152, 30/6/1881. p. 1.
30 *La Provincia de Tarragona,* any I, núm. 56, 6/3/1887, p. 1.

La processó al detall

Querol explica un bon nombre d'elements de la processó, que tot seguit analitzem.

La Guàrdia Municipal, creada l'11 de desembre de 1857 i prestant servei des de l'1 de gener de 1858, fa lloc per a la corrua. L'espai que deixa la multitud permet descobrir un detall poc conegut de la nostra processó:

'Los municipals, suaument, empenyent a la concurrencia, fent lloch pel mitj del carrers, quins curadells alfombran penquetas de llorer'[31].

L'estesa de llorer per l'itinerari es rememora una pràctica molt antiga. Les herbes aromàtiques es posaven en el recorregut i, en ser aixafades, desprenien aromes que actuaven com la colònia de l'època. Aquesta praxis encara és ben viva avui a la processó del Corpus de la ciutat de València gràcies a l'estesa prèvia que realitza l'anomenat carro de la murtra.

El piquet muntat de la Guàrdia Civil amb seu a la caserna de Tarragona és l'obertura protocol·lària de la processó, com també succeïa en la del braç de Santa Tecla o en la de Sant Magí:

'las potas dels caballs de la Guardia Civil, que marcan lo pás, continguts per la má dels genets, enrampats en la sella, tan verticals com lo sabre lluent que portan dret prop la pitrera roja, ab la guarda apoyada en la cuixa vestida de calsa blanca, sortint de la mitja bota brunyida, sobre l'estrep nikelat'[32].

Segons Joan Aulestia, un dels primers investigadors de la nostra Setmana Santa, en la descripció de la processó de 1864 aquest piquet l'integraven cinc guàrdia civils.[33] L'estat havia desplegat la seva presència simbòlica també en els actes ciutadans. La guàrdia civil, cos fundat el 1844, obria les grans processons urbanes i les tancava en la presidència el governador civil.

Els tabals dels armats. El detall del so dels tabals és l'anunci sonor de la processó, tal com hem viscut històricament els tarragonins:

'Un redoble de tambals se fá sentir, llunyench (...) Plam... Plam... Retaplam...'[34]

Tot i aquest so, Querol no descriu la composició dels armats vinculats a la Congregació de la Sang des de 1758.

Els infants amb candeles.

'Las fileras d'infants vestits de blanch, y de colegials ab trajos a la marinera, las manetas enguantadas y'ls capets rissats,... portant cadascú la candela ab insòlida circunspecció... envejosos tots del respectiu pendonista, y de l'arrenglador, que galleja pel curs, fentse l'home, anant amunt i avall, atrafegat, posseït de la importancia de la seva missió'.[35]

Aleshores era comú aquest primer tram protagonitzat per nens de col·legis diversos especialment els religiosos. El 1864 Aulestia parla de 'Los alumnos del colegio del profesor don Gerónimo Ribera, presbítero, unidos á los de otras varías escuelas'[36]. Joan Salvat recull el col·legi de Manuel Isern.[37] El fragment també documenta les figures del pendonista i de l'arrenglador en la processó. Querol ofereix una visió especialment irònica sobre els segons.

---

31 Querol, F. *op. cit.* p. 174
32 Querol, F. *op. cit.* pp. 174-175.
33 Aulestia, Joan. (J.A.yV.). 1864."Procesión de Semana Santa". *Diario de Tarragona,* any XI, núm. 85, 25/3/1864. pp. 1-3.
34 Querol, F. *op. cit.* pp. 173-174.
35 Querol, F. op. cit. p. 177.
36 Aulestia, J. *op.cit.*
37 Salvat, Juan. 1987. *Tesoro bibliográfico de la «Confraria i Congregació de la Sanch de Jesuchrist». Tarragona. Siglos XVI-XIX.* Tarragona: Diputació. p. 218.

El misteri de l'Hort. Es tracta del primer pas recollit per Querol. En boca dels personatges, s'assegura que feia anys que no desfilava:

'Miri, miri'l misteri de l'Hort... Feya anys que no sortia. ¿Es bonich, oy?'.[38]

El breu apunt és especialment significatiu en el context en què es publica l'obra de Querol el 1903. Segons Salvat, el 1901 porta molts anys sense assistir a la processó, cosa que tampoc no s'aconsegueix aquest any [39]. Ara bé, en l'atmosfera que Querol intenta reproduir, més aviat es podria referir a la processó de 1868, quan Salvat creu que s'incorpora una peanya nova al grup escultòric anterior, o bé a la de 1872, quan com afirma Daniel Pallejà: 'Torna a desfilar el pas de l'Oració a l'Hort tot i que ja no ho tornarà a fer fins al segle XX.'[40] Tot i que Querol no el referencia, en la descripció d'Aulestia de 1864 sabem que anava acompanyat de música.

El misteri de la Flagel·lació. Correspon al segon pas en al processó de Querol.

'Veu passar lo de «La flagelació», encarregat als «Lluisos»'.[41]

Segons Emili Morera[42], aquest misteri no seria anterior al 1865, lluny de l'etapa gremial anterior a la guerra del Francès. El 1866 i 1867 no sortí. En canvi, el 1868 incorporà una peanya nova, com el cas de l'Oració a l'Hort. Això no obstant, el 1868 era acompanyat pels menestrals. No és fins al 1879, quan Salvat [43] el situa amb l'acompanyament dels alumnes del col·legi del mestre Antoni Ramos, escena que encaixa més amb la narració de Querol. Salvat el relaciona amb la congregació 'La Adolescència', sota l'advocació de San Lluís Gonzaga, el 1872, el 1882, el 1883 i probablement el 1884. Daniel Pallejà el descriu com 'format per tres figures: Crist i dos botxins que l'assotaven.'[44] Va sortir fins al 1913.

La germandat del Sant Ecce Homo. Es tracta del tercer misteri:

'lo de l'«Ecce-Homo», quins congregants llueixen vestas de vellut morat, ab cinturons de xarol i sivillas d'acer, y caminan ab certa petulancia, lo cabell escarolat, l'atxa girada, flamejant cap derrera'[45].

Aquesta germandat va ser fundada el 28 de juny de 1868, però no surt oficialment fins al 1870. L'esment de congregants propis i la descripció amb vestes pròpies que fa Querol també és un detall cronològic d'interès. Tot i que Querol no la referencia, en la descripció d'Aulestia de 1864 sabem que anava acompanyat de música. Segons Aulestia, correspondria a una talla de Salvador Gurri, anterior a la guerra del Francès, excepte el cap que fou mutilat per les tropes franceses i refet posteriorment.

El misteri del Natzarè. La narració deixa clar que el pas del Natzarè és portat a coll. De fet, tot i que Querol no la referencia, per Aulestia 1864 coneixem l'acompanyament de música:

'veu lo del «Nazarero», tremolant, la esculptura luctuosa y la creu que porta al coll, pel brandeig del tabernacle'[46].

Segons Aulestia, la talla que surt al segle XIX pertanyia als frares franciscans i era 'antiquísima; y no

38 Querol, F. *op. cit.* p. 178.
39 Salvat, Juan. 1987. *op.cit.* p. 218.
40 [en línia] Pallejà, Daniel. http://setmanasantatgn-historia.blogspot.com
41 Querol, F. *op. cit.* p. 179.
42 Citat per Salvat, J. 1987. *op.cit.* p. 221.
43 Salvat, J
44 Pallejà, D. *op.cit.*
45 Querol, F. *op. cit.* p. 179.
46 Id.

juzgamos aventurado atribuir su origen al mismo tiempo que el de la tercera regla de la orden de San Francisco, que es en esta ciudad de fundación muy antigua, inmemorial'.[47] Els franciscans s'havien establert a Tarragona abans del 1242, data en què figuren en un testament atorgat al seu favor. Daniel Pallejà apunta que aquella talla 'es creu que datava del segle XVII i que pertanyia als franciscans.'[48]

Això no obstant, Salvat la dóna per destruïda en la guerra del Francès.[49] Andreu Dasca, Salvador Ramon i Jordi Rovira assenyalen que el 1815 surt en el pas guardat a Sant Francesc i de mida més petita que la natural i amb cabell.[50] Segons Daniel Pallejà, el 1867 les desavinences a l'hora d'anar a recollir el Natzarè, entre els que l'han d'acompanyar, i la negativa del rector de l'església de Sant Francesc a deixar la imatge en aquestes circumstàncies provoquen que aquesta finalment no participi a la desfilada processional. Per tant, aquest any queda exclòs de la possible datació del quadre de costums de Querol.

La bandera de la Congregació de la Sang.

'veu la bandera de la Sanch'.[51]

El 1864 Aulestia situa 'La bandera ó pendón grande de la Congregación, llevada por tres congregantes' en l'inici de la corrua. Entenem que es tractaria de una insígnia que marcava l'inici del primer tram propi de congregants de l'entitat en la processó, diferent a la del seu principi i a la de la presidència.

Els improperis de la Congregació de la Sang. Querol recull el detall d'alguns d'ells i alguna xifra il·lustra que eren un element molt més nombrós en aquells temps que en els darrers anys:

'-¡Mare meva! y quants congregants... y quants improperis!...

- Quants, qué?.

- Home: m'agrada! ¿Que no se'n recorda?... Miri: l'un porta l'escala, l'altre'ls claus y'l martell; l'altre'l cartró de la sentencia,... tots los atributs ¿ho sent?.. Oh! y aquest any hi van tres agonías... Són aquells que portan los brassos en creu –tot lo curs ¿ho sent?- a l'una má'l Sant-Cristo y a l'altra la candela encesa'[52].

Les atxes de la Congregació de la Sang acompanyant el Sant Crist.

'S'havía anat fent fosch: los flams de las atxas ja lluían, iluminant lo carrer ab duas fileras de brasas que's perdían a l'extrèm de la Mercería, ficantse al carrer Major... Lo silenci era profond; l'emoció, general; lo pás de la Congregació, imponent, quan va apareixer per la cantonada l'imatge piadosa del Sant-Christ, d'hermosa talla, lo cap caigut y extensa la llarga cabellera,... los brassos y peus clavats en aquella Creu, que duya en alt, per duas grans nansas de plata, y ab pás penible y segur, lo majoral de torn... a quina aparició tot lo concurs d'aceras y balcóns se postras, venerant, de genolls, l'artística reproducció del Còs Sacresant del Redemptor...

Desde aquell instant, que, per la compunció del públich, per lo fantástich de la claror, pel major silenci que de cop va produirse, era solemne'.[53]

La narració permet recollir la imatge cisellada per Benet Baró el 1617 amb la cabellera natural, duta pels majorals de la Sang. Querol també ofereix la devoció pregona de les tarragonines i tarragonins agenollant-se al pas de la imatge.

---

47 Aulestia, J. *op. cit.*
48 Pallejà, D. *op. cit.*
49 Salvat, J. 1987. *op. cit.* pp. 225 i 228
50 Rovira, Jordi et altri. 1994. *Introducció a la Setmana Santa de Tarragona.* Tarragona: Virgili, editor. (Biblioteca Tarraconense, 9). p. 51.
51 Querol, F. *op. cit.* p. 179.
52 Querol, F. *op. cit.* p. 180.
53 Querol, F. *op. cit.* p. 181-182.

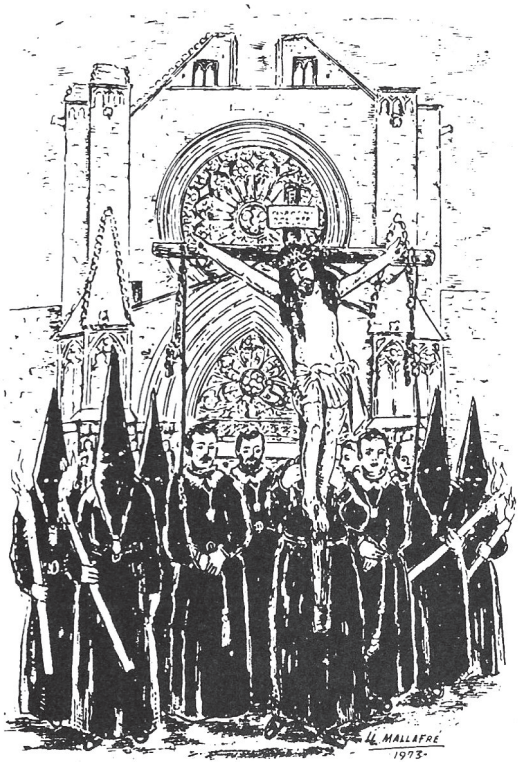

El gremi dels pescadors amb el misteri del Sant Enterrament.

'lo Gremi dels Pescadors, servint d'escolta al misteri de la Pietat, la popular reproducció del pás tristíssim en que la Santa Verge, rodejada dels deixebles, contempla plorosa'l Còs del séu Santíssim Fill, ja devallat de la Creu, y exánime y sanchnant, sobre la falda'.[54]

En aquest cas, la narració sembla una síntesi del misteri dels Pescadors, el Sant Enterrament, en què la Mare de Déu efectivament és rodejada pels apòstols, i del de la Pietat, en què la Verge, sola, sosté Jesús a la falda al peu de la creu. Tal com explica Daniel Pallejà no fou fins al 1910 quan es reformà el pas de la Pietat. S'afegiren a 'La antiquíssima Verge dolorosa [que] sostenia en els seus braços a Jesús crucificat, i, al seu davant (es van eliminar els dos àngels querubins), apareixen les dues noves imatges cisellades: a la dreta, agenollada, Maria Magdalena donant un petó a una de les mans del redemptor, i a l'altre costat la imatge de Sant Joan amb rostre trist i compungit.'[55] Per tant, és impossible que el text de Querol de 1903 descrigui la Pietat amb la Magdalena i Sant Joan del 1910.

El misteri dels pescadors era efectivament el del Sant Enterrament. El testimoniatge oral de Josep Pons, secretari del gremi de la mar el 1835 i alcalde de marina en el moment d'explicar els fets a Joan Aulestia el 1866 permet concretar que l'any 1835 el misteri dels pescadors només comptava amb nou anys d'existència, essent datable, doncs, el 1826.[56]

El gremi dels pagesos amb el Crist jacent:

'la Germandat dels pajesos, quins andámits solemnes, quasi rítmichs, com si marquessin lo mateix compás ab que'ls armats avensan y reculan, portant, cada tants passos, un enrera, sas figuras ertas, vestidas á la romana,... sos cascos de fusta, y sas llansas ferradas, quinas virollas copejan, enèrgica y acompassadamen, las llosas de l'empedrat...

Y, al compás d'aquella mena de música funeraria, que s'avé tant ab la remó dels tambals destrempats, y ab la marxa que la banda militar toca a la sordina, y ab los cops de taló del Capitá Manaya, portador, ab altiu continent, de la banderola de la cohort (S.P.Q.R.), dominat lo conjunt pel sò planyent de la bocina del trompeter, lo Sant Sepulcre passa, bressat pel moviment ondulatori que la preciosa carga imprimeix als portants, vestidas sas andas d'arrossagalls de vellut, esclarit per una vora de ciris, que defensan de l'aire ricas tulipas de vidre, ... y mostrant pel cristall de sas parets y de sa tapa, l'esculptura jayent, quinas faccions cadavèricas, cinzelladas en marbre, com si deguessin, mes que a l'artista desconegut, al sentiment que alashoras conmou a tothom, son segell de dolsura, de divinitat...

54 Querol, F. *op. cit.* p. 183.
55 Pallejà, D. *op. cit*
56 Bertran, Jordi. 2015. "Antecedents confrares a l'església de Sant Joan". *Germandat de Nostre Pare Jesús de la Passió.* Tarragona: GNPJP. pp. 111-115.

Una ráfega profana segueix al pas que dóna nom al Sant Enterro'.[57]

Es tracta de la descripció més llarga entre els misteris recollits per Querol. Destaca la imatge com 'preciosa' i n'apunta l'autoria anònima. Es permet una llicència literària en atribuir el color de marbre cadavèric a la talla encara avui conservada. Remarca la il·luminació bastida amb ciris dins tulipes, i recull l'acompanyament fúnebre amb una banda militar, així com el fet de ser dut a coll amb un detall precís de la passa enrere que realitzen.

La situació del Capità Manaia, el trompeter i els tabals respondria a l'escorta que aquest misteri duia en aquella època, i que posteriorment ha estat recuperada. Querol bateja el Crist jacent com el 'Sant Enterro' enlloc de Sant Sepulcre i el confon amb el misteri dels pescadors, si bé podria ser una apreciació popular viva en aquells temps.

Tenim constància d'aquest acompanyament del Sant Sepulcre amb armats entre 1865 i 1872, i sabem que el 1876 només l'escorta l'exèrcit de plaça[58]. Aquest detall serà clau per afinar en la datació del quadre de costums de Querol.

La referència a l'estendard del Capità Manaia és la primera que tenim en la Setmana Santa de Tarragona, tant si considerem la data de publicació de l'obra com el període a què fa referència el passatge. Per això, amb certesa la presència del S.P.Q.R. és anterior a la reforma del vestuari dels armats de 1914, molt probablement a la de 1879 i, en funció de les dates d'ubicació cronològica que us oferirem, ja sortia amb seguretat des de 1851. Aquest estendard esdevindria inconfusible en els armats de la Sang. En aquest sentit, caldria repensar si el sentit històric de separar-lo en la figura del signifier, com surt actualment, ha de predominar per sobre la tradició local.

Els acompanyaments musicals amb les capelles de música.

'las capellas de música'.[59]

És una de les formacions musicals que Querol esmenta com a pròpia de la processó tot i que no l'assigna a cap misteri. Segur que no anava amb el Sant Sepulcre que duia la banda militar.

L'estendard de la presidència civil.

Des de 1846 la bandera principal de la Sang era portada per torn rotatiu pels governadors civil i militar i l'alcalde, que serien els cordoners quan no posin el portaestendard. Inicialment s'ha anunciat la presidència del governador civil:

'lo seguici oficial, tocant aquest any l'estandard al Gobernador, y essent aquest –en concepte d'en Jaume, que comparteix lo parer del séu quefe, -un «no ningú», tròs de quoniam que acabava de perdrer les eleccións Provincials, y de quin despatx no's movían movían los conservadors ni'ls disidents...'.[60]

Però finalment no compareix:

' - No es pas aquest lo Gobernador- observa en Nafras.

No home: aquest és lo Secretari; aquell que vá anar allí dalt quan va pujar l'Excelentíssim...

Tens rahó, noy... ¡Com riu lo palga! ¿y l'altre?

Estich qu'això d'anar a las professons li fá agafar mal de ventre.'[61]

Querol ho rebla, amb to àcid: 'aquells fracs y aquells uniformes, y aquellas autoritats, y aquells fun-

57 Querol, F. p. 183-185.
58 Salvadó, Josep M.; Bertran, Jordi. 2009. *Els armats de Tarragona. Els seus orígens a la península Ibèrica.* Tarragona: Indústries Gràfiques Gabriel 59 Gibert. p. 106.
59 Querol, F. *op. cit.* p. 179.
60 Querol, F. *op. cit.* pp. 177-178.
61 Querol, F. *op. cit.* pp. 186-187.

cionaris, quin nombre conta tothom, quinas fesomías espían los coneguts, quina major o menor falta de compungiment comenta tot lo poble'.[62]

La Mare de Déu de la Soledat

La Mare de Déu de la Soledat és el darrer misteri il·luminat amb bombetes, sense atxes i sense música, i seguida per la presidència del prefecte de la Congregació de la Sang:

'Abdós, de sopte, callan.

Lo que s'acosta és tan imponent , és tan patètich, que tota conversa para, que tot genoll se doblega, que tot cor bat...

Lo bossí de professó és fosca,... és silenciosa; ... ni atxas, ni blandons, ni música, ... ni uniformes, ... ni colors; ... devant de tres capellans, de manteu, un dels quins és lo prefecte de la Congregació, ... damunt d'artístich bayart, també vestit de negre,... entre quatre grupos de bombetas de llum, ... sola , de peu, endolada, plegadas las blancas mans en actitut de sublim resignació, mostrant duas grossas llágrimas de penas en la hermosa cara adolorida, ... ferit lo castíssim pit per una espas d'argent, ... la Reina dels Angels arrossega, per entre'l concurs inmens de fills que'l Seu vá encomanarli desde l'arbre de la Creu, ... la seva trista, la seva augusta Soletat...!

La professó n'és acabada. Prou lluminarias, prou cants, prou espectacle... desde aquell punt, foscor, silenci, acabament'.[63]

Es tractaria de la talla que Aulestia referencia en l'arxiu de la Sang de 1628.

La corporació municipal

'Los regidors, presidint a l'ombra'.[64]

El piquet militar

Tanca la processó el piquet militar amb les armes a la funerala encapçalat pel comandant muntat a cavall, i sense la música:

'Un Comandant a caball, de qui no's veu sino la negra silueta; ... tot un piquet de soldats, passant com una massa negra, informe, ...lo cap nú, lo ros a l'esquena, lo fusell a la funerala... Sense fer mes soroll que la remó distinta, acompassada, del trepitj.....'[65]

Querol intenta reproduir amb dues línies sense lletres el so sec de les botes militars sobre el terra dels carrers.

Si creuem diferents vectors i tenim en compte la certa llunyania de la vinguda a Tarragona de la tia Rosa respecte a l'anterior visita a la processó el 1864, la reintroducció dels misteris de l'Oració a l'Hort i dels Assots el 1868, la suspensió de la processó el 1869 pel clima polític convuls des de la 'revolució' de setembre de 1868 contra la reina espanyola Isabel II i com a prèvia a l'assassinat el setembre de 1869 del secretari del govern civil en funcions de governador interí, la nova participació el 1872 del pas de l'Oració a l'Hort que no ho tornarà a fer fins al segle XX, el fet que els Lluïsos custodien els Assots el 1872, la desfilada efectiva de la germandat de l'Ecce Homo des de 1870, l'absència de les autoritats el 1871, el papat de Pius IX que inclouria com la seva darrera Setmana Santa la de 1877, i l'escorta d'armats del Sant Sepulcre entre 1865 i 1872, concloem que el quadre de Querol relata molt probablement la processó del Sant Enterrament de 1872.

Quines eren les intencions de Ferran de Querol amb aquest aquest quadre de costums? La tercera guerra carlina va esclatar precisament el 1872 i es va

62 Querol, F. *op. cit.* p. 185.
63 Querol, F. *op. cit.* pp. 186-187.
64 Querol, F. *op. cit.* p. 187.
65 Querol, F. *op. cit.* p. 180.

perllongar fins al 1876. El 1872 els carlins catalans foren els primers de llençar-se al carrer per defensar la causa de Carles VII, seguint la seva proclama del 15 d'abril. El militar Joan Castells, antic combatent en la segona guerra carlina contra Isabel II, s'aixecà a Barcelona. A principis de maig de 1872, els carlins tarragonins s'organitzaren militarment a les muntanyes properes. Segons Salvador-J. Rovira, 'Tarragona, durant els tres anys que durà la contesa, fou una ciutat semiassetjada, ja que les partides carlines arribaven fins a les seves portes i entraven sovint a les poblacions dels voltants'.[66]

Durant la processó del Sant Enterrament anterior a l'esclat de la guerra, és a dir, la de 1872, es tiraren pedres a alguns dels passos cosa que provoca importants incidents i ferits. La família de Querol es traslladaria en aquest període cap a Barcelona, arran del clima inquiet que es vivia a Tarragona i al Camp de Tarragona degut a la carlinada.

Ferran de Querol situa decididament la processó en aquest any com el final d'un temps plaent viscut a la ciutat de Tarragona junt amb la seva família, i on no tornarà fins al cap d'uns anys. Querol no recull, però, cap incident en la processó. De fet, en aquest context de guerra, acompanyat de la proclamació de la República el febrer de 1873 i d'un corrent anticlerical i coetani important amb la prohibició de tocar les campanes i la confiscació dels temples per l'Ajuntament republicà el 3 d'abril de 1873,[67] la processó del Sant Enterrament de Tarragona no sortirà al carrer els anys 1873 i 1874. Amb la restauració monàrquica d'Alfons XII a principis d'any, el 1875 aconsegueix fer-ho sense les les confraries de l'Ecce Homo i la de Jesús Natzarè, en estat letàrgic.

De tota manera, l'epidèmia de còlera de 1885, la davallada demogràfica, la crisi de la fil·loxera, o l'emigració cap a la nova Barcelona industrial i de l'Exposició Internacional de 1888, feren anar Tarragona cap a una tendència negativa. El Sant Enterrament s'empelta d'aquesta atmosfera amb misteris com el de l'Oració a l'Hort, els Assots o els pescadors que sovint no surten.

El capítol de Querol, sense deixar d'estar exempt d'enyorança pels temps i inserit en les tendències costumistes pròpies d'un romanticisme superat per altres corrents literaris i culturals com el del Modernisme, se situa en uns moments històrics en què Tarragona i la processó intentaven superar la letargia. Així, el 1901 la Soledat havia estrenat vestit i mantell, el 1902 havia reaparegut el misteri del Sant Enterrament, o pocs dies abans de l'edició del llibre de Querol s'havia aprovat la nova germandat de Jesús Natzarè que desfilava en la processó del 10 d'abril de 1903. Per això, Querol s'emmiralla d'uns temps pretèrits que ell considera millors, ni més ni menys que el que havia fet alguns anys abans Josep Pin i Soler en relació a Santa Tecla.

Querol ofereix la primera narració literària ambientada en la processó del Sant Enterrament de Tarragona amb referències a altres moments de la Setmana Santa.[68] Ha estat injustament oblidada.

JORDI BERTRAN LUENGO

66 Rovira, Salvador-J. 2011. *Història de Tarragona IV. L'època de les revolucions, les guerres i el reformismee borbònic.* Lleida: Pagès. p. 129.
67 Rovira, Salvador-J. 2011. *op. cit.* p. 129.
68 Fassos, mones i caramelles són també recollits per Querol.

El Sant Crist de la Sang durant el Viacrucis del Diumenge de Rams. Tarragona anys 30 Foto: Arxiu Francesc Gómez

La Processó de la Bona Mort o de la Cendra

Del 1861 al 1868 es va realitzar a la nostra ciutat l'anomenada Processó de la Bona Mort. Es portava a terme la tarda del Dimecres de Cendra, tot donant entrada a la Quaresma, motiu pel qual també era coneguda com a Processó de la Cendra.

La Congregació de La Sang va tenir, com veurem, un protagonisme directe en la Processó de la Bona Mort, comptant des d'un primer moment amb l'activa participació dels congregants i la presència del Sant Crist, que sempre la va presidir, i encarregant-se directament de la seva organització en determinats períodes.

MOTIVACIÓ DE LA PROCESSÓ

Segons Emili Morera, la processó fou fundada per l'arquebisbe Costa i Borràs, amb una clara finalitat:

"Instituyó asimismo el citado arzobispo la procesión de la Buena Muerte, que habia de celebrar la Congregación durante la tarde del miércoles de Ceniza, con objeto de evitar la pagana costumbre de salir al campo de asueto..." (1)

Cal aclarir que el Dimecres de Cendra es considera el primer dia de la Quaresma, ja que el Carnaval finalitza a les dotze de la nit del dimarts amb el toc de Quera, repic de campanes que es feia (i encara es fa) des del campanar de la catedral. Per tant, a partir d'aquest moment calia donar per acabats els excessos i encetar la contenció.

Però en moltes poblacions, i també a la nostra ciutat, la tarda del Dimecres de Cendra existia la tradició de celebrar l'anomenat "enterro de la sardina". Era un acte multitudinari i popular en que famílies i colles d'amics sortien al camp per celebrar el final del Carnaval amb balls i menjades.

Com hem vist, l'Església considerava inadequat aquest costum, i la processó neix com una alternativa al mateix, amb la finalitat d'esmorteir-lo i eliminar-lo, encara que sembla que finalment no va assolir-se l'objectiu i els dos actes van acabar convivint amb normalitat durant els anys en que van coincidir. El "Diario de Tarragona" feia habitualment en la mateixa secció les dues cròniques:

"Acto religioso.- Al ruido dels pasado carnaval sucedió ayer el recogimiento y el silencio. Por la tarde la procesión de la ceniza que que todos los años verifica en igual dia la congregación de la Purísima Sangre de N. S. J. recorrió las calles de la ciudad con imponente gravedad, y con numeroso acompañamiento."

"Entierro de la sardina.- El dia de ayer si bien algo frio se presentó bastante propicio para las expediciones campestres de rigor en tal dia. Nuestros conciudadanos por no faltar sin duda algunos á la costumbre y los mas para coronar sus diversiones en el pasado carnaval, pasaron a plantar sus campamentos en la montaña Oliva, y allí hicieron zafarrancho de las municiones que cada uno pudo proporcionarse. Su regreso al anochecer fue tan morigerado como cumple á la cultura de la capital, no habiéndose que sepamos tenido que proceder ni la mas leve reprension." (2)

PRECEDENTS HISTÒRICS. PERSONALITAT DEL PRELAT COSTA I BORRÀS.

La implantació generalitzada des de principis del segle XIX de les idees liberals va comportar per a l'Església una progressiva pèrdua de poder, patri-

1 - Emili Morera. "Reseña histórica de la Congregación de la P. Sangre de N. S. Jesucristo establecida en Tarragona". La Cruz. 19 d'abril de 1905.
2 - Diario de Tarragona. 19 de febrer de 1863.

Dimecres de Cendra del 1925.
Foto d'Albert Oliveras Folch.
Extreta de l'Arxiu del Centre Excursionista de Catalunya.

moni, privilegis i influència social. El període que ens ocupa (dècada dels anys seixanta d'aquell segle), que culmina amb la revolució liberal del 1868, ve precedit d'un intent de clarificar la relació entre el poder civil i l'Església, que es concretarà amb la signatura l'any 1851 d'un concordat amb la Santa Seu que, en certa forma, retornarà a l'Església part dels anteriors avantatges. Aquest fet va portar la jerarquia eclesiàstica al convenciment que calia combatre qualsevol signe de modernitat, per tal de recuperar el terreny perdut i guanyar-ne de nou. (3)

Josep Domènec Costa i Borràs, que fou arquebisbe de Tarragona del 1857 al 1864, representa clarament aquest esperit, amb l'adopció d'una sèrie de disposicions que suposen un enfortiment de la religiositat, dins les quals s'encabiria la processó de la Bona Mort. Així el 1861 havia decretat el polèmic canvi de dia de la processó del Sant Enterrament, passant del Dijous al Divendres Sant. Aquest canvi va possibilitar no obstant el reforçament del caràcter religiós de la Congregació, recuperant-se els oficis de Dijous i Divendres Sants que no es podien fer anteriorment a causa de la processó, amb comunió general per a tots els congregants. Al mateix temps, es potenciaven les visites al monument, que augmentava la seva magnificència, i es tornaven a organitzar les funcions quaresmals tal com s'havia fet en segles anteriors. (4)

Durant aquest temps s'adopten també una sèrie de disposicions per dignificar la processó del Sant Enterrament en les que es prohibia la participació de dones perquè donava "margen al escándalo", i la de menors de set anys. També es restringia la presència de personatges bíblics i les penitències excessives, com ara l'arrossegament de cadenes. Igualment es suspèn la tradicional visita dels armats als monuments per *"no ser lo mas propio el trage que suelen vestir"*. (5)

INSTITUCIÓ DE LA PROCESSÓ DE LA BONA MORT

La primera processó va celebrar-se el 13 de febrer de 1861, amb el concurs dels congregants de la Puríssima Sang, si bé la participació era oberta a tothom a condició d'assistir amb vesta, que facilitava la pròpia Congregació. Sortia i acabava a Natzaret i en el seu transcurs es feien sermons a la Catedral, a Sant Francesc i a la l'església de la Sang. La premsa es feia ressò de la novetat:

"Gobierno eclesiástico. - Diócesis de Tarragona. Habiéndose dispuesto con acuerdo de la Iltre. Congregación de la Sangre la instalacion en esta capital de la procesion llamada de ceniza del mismo modo que se practica en Barcelona, se invita á toda clase de personas bien sean congregantes ó no lo sean a asistir y formar parte de dicha procesion sin mas diligencias por su parte que la de presentarse al señor secretario de la junta á pedir la vesta que se le facilitará gratis. Tampoco se necesita llevar hacha.

El Excmo. é Ilmo. Sr. Arzobispo concede abundantísimas indulgencias á los que asistan tanto a ver la procesion como á formar parte de ella." (6)

3 - Jordi Figuerola. "Església i debat polític". Dins "Història, Política, Societat i Cultura dels Països Catalans". Fundació Enciclopèdia Catalana. Barcelona, 1996. Vol. 7. Pgs. 126 - 127.
4 - Emili Morera. "Reseña histórica...
5 - Diario Mercantil de avisos y notícias. 20 d'abril de 1859
6 - Diario de Tarragona. 12 de febrer de 1861.

Dimecres de Cendra del 1925.
Foto d'Albert Oliveras Folch.
Extreta de l'Arxiu del Centre Excursionista de Catalunya.

Com podem veure, amb la finalitat d'aconseguir una bona assistència tant de públic com de participants, tot eren facilitats. I sembla que la resposta fou destacable:

"... Por primera vez se verificó ayer en esta ciudad la procesion de la ceniza á la cual asistieron todos los congregantes de la Purísima sangre de N. S. J. El vecindario llenó los templos y corria presuroso por las calles para ver una y otra vez la procesion indicada..." (7)

LA PROCESSÓ DE LA BONA MORT DE BARCELONA

El model que es va seguir, com hem vist, va ser la processó del mateix nom que es feia a Barcelona. Sembla que es celebrava des de principis del segle XVIII i va perdurar fins a meitat del segle XX. El caràcter fúnebre i tètric d'aquesta processó barcelonina no va deixar indiferent el redactor del diari "La Opinión" (mitjà de tendència liberal), que la descrivia de la següent manera:

"...aludo a la procesion que se llama de la "buena muerte". No cabe dar idea de la impresion ingrata que produce ver desfilar por estas desiertas calles, al iniciarse el crepúsculo, á un cortejo silencioso que avanza grave é imponente, compuesto de personas embutidas en negras vestas; algunos de los figurantes en la procesion llevan blandones, y otros van con trofeos y atribuciones verdaderamente horripilantes; asi uno lleva un ataud, con la siguiente inscripción escrita en claros y legibles caracteres: "Esta es tu morada"; otro, un reloj de arena y las siguientes palabras: "Tu última hora se acerca"; otro, un esqueleto con estas frases: "Fui lo que tu eres; serás lo que yo soy". Y otra porcion de esqueletos é inscripciones de una crudeza realmente repugnante. Cual una legion de visiones se desliza, sombria y tétrica, la macabra comitiva, dejando en el ánimo del espectador una emocion desagradable, y si el espectador toca ya a la ancianidad, no es emocion, es un terror profundo, indescriptible, que dificilmente puede borrarse jamás."(8)

A falta d'una descripció tan detallada, no sabem si la processó tarragonina reproduïa exactament aquest model, doncs no hem trobat cap crònica de la època que faci menció de les possibles representacions. Si que es constata la presència d'improperis ("trofeos"), encara que possiblement no eren tan expressius com els barcelonins. Presidia, com hem dit, la imatge del Sant Crist de la Sang. Els participants podien portar indistintament atxa o vara. (9)

CONGREGACIÓ DE LA BONA MORT

El 1862, un any després de la primera processó, l'arquebisbe Costa i Borràs funda la Congregació de la Bona Mort, que organitzarà el seguici a partir d'aquell moment. Cal dir que la seva existència serà curta, doncs el 1867 ja es considera dissolta. Era una confraria exclusivament masculina (també va haver-hi una femenina amb la mateixa denominació). Estava establerta a l'església de Sant Francesc, i és per això que durant aquest temps la processó sortirà d'aquest temple. Un cop desapareguda, la processó tornarà a sortir de Natzaret i seguirà el curs de la del Divendres Sant. (10)

7 - Diario de Tarragona. 14 de febrer de 1861
8 - La Opinión. 22 de febrer de 1893.
9 - Diario de Tarragona. 25 de febrer de 1868.
10 - Diario de Tarragona. 26 de febrer de 1868.

Malgrat l'existència de la Congregació de la Bona Mort, la Congregació de la Sang no va perdre protagonisme en el desenvolupament de la processó en cap moment, com ho prova el fet que el repartiment de vestes, cera i altres elements processionals sempre va ser responsabilitat seva, efectuant-se a Natzaret a càrrec de la junta directiva. (11)

CONCESSIÓ D'INDULGÈNCIES. LA SANG ORGANITZA NOVAMENT L'ACTE.

L'any 1864 es produeix la mort de l'arquebisbe Costa i Borràs. El seu successor, Francesc Fleix i Solans, va apostar per la continuïtat de la processó: En un document datat el 24 de febrer de 1865, el nou prelat manifesta a la Congregació de la Sang el seu desig de que es segueixi fent aquest acte i la corresponent funció religiosa el dimecres de Cendra, per la qual cosa concedia 80 dies d'indulgència als assistents, seguint amb el costum instituït. La Congregació respon que l'organització era a càrrec de la Congregació de la Bona Mort, limitant-se la Sang, en virtut d'invitació de l'autoritat eclesiàstica, a participar amb la imatge del Sant Crist i un número de congregants d'acompanyament, la qual cosa pensaven fer igualment aquell any.

En un altre document de 5 de març de 1867, vigília del dimecres de Cendra, l'arquebisbe manifesta novament la seva voluntat de que es faci la processó (era un tràmit que es feia cada any), responent-li en aquesta ocasió que, malgrat el poc temps disponible, la junta ha acordat fer-se càrrec a partir d'aquest moment de l'organització de l'acte, portant-lo a terme amb el màxim lluïment, i deixant en mans de l'arquebisbe els sermons i culte religiós, tot sol·licitant l'acompanyament dels seminaristes. A partir d'aquest moment la Sang torna a carregar amb tot el pes de l'organització. (12)

DECADÈNCIA I FINALITZACIÓ DE LA PROCESSÓ.

La Congregació de la Sang no haurà d'exercir molt de temps aquesta responsabilitat, ja que el 1868 la processó surt per darrera vegada. La situació política i social del país que es produirà a partir d'aquell any configura un període d'inestabilitat que sens dubte va influir en la seva desaparició. No obstant, la crònica de premsa de l'any anterior indica ja una certa decadència, qualificant la concurrència de congregants de regular. (13)

La premsa dels anys posteriors certifica que la processó de la Bona Mort ja no es porta a terme: L'any 1869 es diu que s'ha suprimit. El 1870 s'informa que no s'ha fet. El 1871 es diu que la processó no s'ha pogut organitzar aquest any per "poderosos motivos" i que s'ha substituït per una funció religiosa a la Catedral. L'any següent, s'indica que tampoc es farà però que novament hi haurà "solemnes cultos" a Sant Agustí i a la Catedral.

De fet, a diferència de la processó del Sant Enterrament, que durant aquests anys difícils tan sols es va suspendre en tres ocasions (1869, 1873 i 1874), no dóna la sensació que la processó de la Bona Mort arribés a tenir en cap moment un fort arrelament en la societat tarragonina, i fou sobradament superada per l'acte que pretenia eliminar, és a dir, l'enterrament de la sardina, que va perdurar fins la guerra del 1936.

LLEGAT A LA CONGREGACIÓ DE LA PURÍSSIMA SANG. ALTERNATIVES A LA PROCESSÓ.

L'arquebisbe Fleix i Solans, que com hem vist era partidari de perpetuar la processó, va llegar a la seva mort 1500 pessetes a la Congregació amb aquest objectiu. Desprès de diversos tràmits legals, l'any 1876 es va entregar la dita quantitat, que va ser dipo-

11- Com a curiositat, constatem que el primer any les vestes es cedien de forma gratuïta als participants que no la tenien. El 1864 ja es cobren dos rals de lloguer. L'any següent la quantitat augmenta a tres rals.
12 - Arxiu històric arxidiocesà de Tarragona. Carpeta de la Congregació de la Sang.
13 - Diario de Tarragona. 8 de març de 1867.

sitada al Banc de Tarragona, on van quedar a l'espera de que la processó es pogués tornar a realitzar.

Donat que això no va succeir, degut com deiem a les circumstàncies del moment, l'any 1878 es va demanar al successor a la mitra, Constantí Bonet Sanui, que els diners passessin a formar part dels fons de la Congregació, ja que les aportacions dels congregants, única font d'ingressos, no permetien fer front a totes les despeses. L'arquebisbe accedeix a condició que s'adquireixi el compromís de celebrar la processó un cop recuperada la normalitat, o en el seu defecte una funció de desgreuges.

Tal obligació calia consignar-la en els estatuts, i a tal efecte, s'adreça el 20 de desembre d'aquell any el redactat d'un article addicional, demanant la seva aprovació per part del Vicari Capitular, ja que l'arquebisbe Bonet també havia mort. Es desconeix si la Sang va disposar finalment dels diners. En qualsevol cas, no figura en els estatuts posteriors cap article que faci referència a aquest assumpte. Si que consta la celebració de la funció de desgreuges el dimecres de Cendra a Natzaret a partir del 1879, que es perllongarà fins ben entrat el segle XX. Aquesta funció tenia igualment la finalitat de contrarestar els escarnis i ofenses que s'infringien a la religió durant els dies del Carnaval.

FRANCESC GÓMEZ MASDEU

1915 - 1920
Foto: Josep Maria Co de Triola.
Extreta de l'Arxiu del Centre Excursionista de Catalunya.

Les confraries i Càritas

Ara que la Seguretat Social encara manté un equilibri, relativament estable, pel que fa a prestacions socials, serà bo de donar un cop d'ull al retrovisor de la història per tal de comprovar que els nostres avantpassats tenien també ben resolta i organitzada la prestació social a persones necessitades a través de l'estructura gremial de les corresponents confraries.

Des de l'alta edat mitjana fins als nostres dies les confraries, com a associacions benèfiques estretament vinculades a la vida eclesiàstica, van desenvolupar un paper essencial a l'hora de fomentar el mutualisme i establiren un sistema d'assegurances que els va permetre de cobrir amb escreix les necessitats del moment. Moltes d'aquelles mutualitats o germandats van adoptar l'advocació d'un sant, en funció de la patent miraclera, i això els serví per convergir i enllaçar amb la religiositat dels fidels que s'hi adreçaven amb llurs peticions. Eren xarxes de mutualitat avançada les quals, a través dels cultes específics, reglaments, estatuts i també prohoms benefactors, donaven cobertura, d'entrada, a la finalitat religiosa, amb els corresponents cultes patronímics de rigor, les misses de difunts, les processons votives, les visites a malalts i les ajudes a desvolguts. Però a mesura que la societat evolucionà totes aquestes lloables funcions, realitzades sempre a l'empara de l'Església, van començar a estendre's cap a altres finalitats més socials per tal d'acabar constituint un entorn de caire mutualista, força semblant al que nosaltres vivim o patim actualment. I si dic molt semblant i no pas igual és perquè, en el fons, la dinàmica social de xarxa organitzativa que mantingueren aquelles associacions gremials o confraries fou sempre molt més humana, i desproveïda de burocratització, que no pas qualsevol de les nostres actuals entitats asseguradores, siguin públiques o privades, que ofereixen "l'oro i el moro" i acaben donant fum per a les necessitats requerides.

La prestació social que donaven les confraries o germandats als seus associats era força completa, salvant naturalment les distàncies mèdiques entre un ahir rural i rudimentari i un avui científic i tècnicament molt més preparat. Els associats gaudien d'un subsidi gairebé equivalent a l'ingrés econòmic que obtenien del seu ofici menestral. En cas de mort, a més a més de la quota estipulada, els familiars rebien també una compensació econòmica que alleugeria momentàniament el dolor material. La figura del *zelador*, en moltes confraries, s'ocupava del control dels certificats mèdics, altes i baixes de socis malalts, cobrament de dietes i ajuts. També els denominats *infermers* tenien la missió de fer visites als malats fins que el metge els donés l'alta o bé es produís el seu traspàs a l'altra vida. Com que la feina podia ser abundant, molt sovint eren els mateixos socis els qui de manera altruista s'imposaven l'obligació de visitar els malats, acompanyar els mossens en l'administració del viàtic o fer les vetlles del malat viaticat si no disposava de família propera (de les onze de la nit a les quatre de la matinada). Normalment aquesta funció la feien sempre dos confrares per allò de sentir-se mútuament acompanyats i matar l'estona. També s'hi afegia la vetlla dels difunts, anomenada popularment "fatiga". Aquest servei acabà desapareixent quan les activitats laborals deixaren de ser agràries i els torns industrials marcaren un altre ritme vital i familiar. També s'exercia l'acompanyament del difunt des de casa seva fins al cementiri. Moltes vegades, després de la defunció dels marits, les vídues també passaven a pertànyer a la confraria amb els mateixos drets que tenien els finats Tanmateix si la vídua es tornava a casar deixava de tenir les prerrogatives assignades i l'assumia el seu nou marit.

Totes aquestes funcions d'acompanyament i ajuda, molt socialitzades des de la segona meitat del s.XIX, es mantingueren pràcticament vigents en moltes confraries i germandats fins a la dècada dels anys 50 del s.XX quan els confrares passaren a adquirir la condi-

ció de "protectors" i es lliuraren de totes aquestes obligacions estatutàries amb el pagament d'una quota complementària.

La realitat social del s.XXI ha capgirat, evidentment, moltes d'aquestes pràctiques i fins i tot ha subvertit la veritable essència de la preocupació pels altres. Vivim massa focalitzats pel "jo" i perdem de vista el "nosaltres", amb la conseqüent desconnexió social que debilita el valor de la fraternitat. Els creients sabem prou bé que la doctrina evangèlica va en sentit contrari ja que Jesús reuneix els homes en l'amor i un dels valors més importants que hauria de tenir la nostra societat és el de ser capaços de preocupar-nos pels altres, perquè ningú és invisible i entre tots podem crear un món millor. El bisbe de Tegucigalpa (Hondures), Òscar Andrés de Madariaga, actual conseller del papa Francesc i expresident de *Caritas Internationalis*, ens continua recordant en els seus escrits que "els voluntaris de Càritas són sempre portadors d'esperança". En això caldria posar el rumb de futur de l'estructura organitzativa de les confraries. Perquè servir caritat als altres és renéixer a cada moment per tal de superar el personalisme de la individualitat. I posats en l'actual tessitura social podríem preguntar-nos: Com ens ha afectat o potser encara ens afecta la crisi? Cadascú donarà les respostes personals o familiars que li convingui, però des d'un punt de vista més social cal admetre que la crisi socioeconòmica que encara patim ens afecta pel vessant de l'afebliment de l'ètica cívica, ja que hem oblidat sovint que allò més important i necessari és "fer el bé" i "fer-ho bé". En algun hospital del nostre entorn podem llegir l'eslògan reivindicatiu: *"Retallar la Sanitat mata"*, però nosaltres podríem contraprogramar dient també que "no exercir la caritat enfonsa".

Càritas és en realitat una càtedra permanent de servei als altres. Perquè la *diaconia de la fe* necessita sempre de la *diaconia de la caritat* per tal de fer-la creïble i segura. És fàcil ser filantrop, no és difícil ser generós, però el que costa més és ser caritatiu amb els altres. Per això el voluntari de Càritas ha d'estar sempre a la trinxera de les necessitats i actuar allí on calgui per tal de poder donar el pas decisiu i transitar des de les *bones raons* a les *bones obres*. I és que allí on la justícia i la col·laboració humana no puguin donar resposta a la diversitat de llengües, d'ètnies, d'ideologies i de creences, Càritas ha de ser el punt de trobada en la línia de l'humanisme integral.

No voldria magnificar el tema, però m'atreveixo a dir que darrera de cada voluntari hi ha sempre un heroi anònim de la caritat. La indefensió de valors i la necessitat de trobar els altres ens interpel·la directament, ens exigeix compromís i ens aboca a la presa de decisions actives. Com a homes conscients del valor humà que ens dóna la creença com a cristians, hauríem de poder superar els grans obstacles de la insolidaritat : enveges, disputes, confrontacions, malfiances, incomprensions, per tal de trobar el veritable sentit del bon samarità: Un cor obert cap a l'infinit en què hi càpiga tothom, sense límits de temps ni de creences. Perquè, qui sap estimar no està mai sol davant les adversitats.

I com que el model de societat que ara gestionem ha canviat tant respecte del model d'altres dècades passades, ens cal trobar sortides que donin resposta als reptes continuats que ens interpel·len. Aconseguir l'èxit del que ens proposem hauria de portar incorporat com a objectiu aquest lema: *Cooperar amb l'inevitable*. Es tracta d'una cita clàssica del pensament positiu, perquè el mal humor només incrementa els problemes i el que ens cal és somriure i formar part de les solucions. Si així ho fem comprovarem que sempre compensa i les solucions arriben.

Però quins són els reptes més forts als quals ens enfrontem en aquests moments?. La crisi econòmica i social n'és un, però no el principal. El problema d'avui és la ineficaç empatia amb els joves i la seva necessària integració a les noves estructures socials, si no volem que ells mateixos acabin construint les seves. En el fons la insatisfacció de les noves generacions, que seran el nostre relleu, és d'una evidència clamorosa perquè en moltes de les seves protestes indignades no els falta raó i aquesta força els mobilitza i els justifica. Hem de pensar que el cor d'un jove és ple d'inquietuds i la seva forma de comunicar-se està farcida de silencis i de preguntes. Estem instal·lats en una societat de noves tecnologies amb poca capacitat

per al diàleg i a cada pas constatem la urgent necessitat que tenen els joves de parlar, d'interpel·lar, però sobretot la urgència de trobar algú que els escolti, els comprengui, els interpreti i els tracti com adults. Parlem molt d'ells, però parlem molt poc amb ells. Ens cal saber llegir el canvi generacional que tenim davant, perquè el nostre moment ja ha passat i cal donar-los l'oportunitat del seu moment.

En aquest canemàs dels drets i dels deutes generacionals un seguit de preguntes se'ns aboquen al pensament: Per què els joves no connecten majoritàriament amb l'Església com a institució?. Com s'hauria d'adaptar l'Església a la nostra societat moderna per tal d'aconseguir que la joventut s'apropés a ella? No hi ha respostes fàcils. Però ens cal fer aquest esforç de canvi si volem alternatives de futur en la continuïtat de la tradició que tots hem conservat. Tal com deia el Premi Nobel de Literatura, Elias Canetti: "Les persones han de ser com un bosc, i cadascú s'ha de veure com un arbre que no té sentit sense la resta d'arbres".

Foto: Carles Mallol

Ens cal treballar, doncs, per unir esforços i evitar rivalitats, desunions, vedetismes. Només així, a través de la unió, arribarem a la regeneració social per fer front a les adversitats globals. La importància del degoteig sobre una mateixa pedra no radica tan sols en la força de l'aigua, sinó en la constància de l'acció. Una societat com la nostra que té darrera una llarga trajectòria de solidaritat que ha donat com a fruit l'evolució històrica del nostre país, amb una ingent quantitat de voluntaris que sempre han posat en comú la generositat, la força, el compromís i la decisió per trobar el bé dels altres, és un país amb un gran futur.

Així, doncs, si volem que la realitat d'ara tingui continuïtat en el futur caldrà que comencem a posar-nos objectius per superar el relleu generacional. En aquest aspecte ens caldrà revisar estructures per a respondre a les transformacions internes de la comunitat cap a una veritable església dels pobres. D'aquesta manera les nostres accions donaran resposta a les necessitats.

Caldrà establir processos de formació, perquè ningú neix ensenyat i l'experiència de noves dinàmiques socials pot ajudar molt a tots aquells que encara no s'han atrevit a donar el pas per superar els prejudicis i la inseguretat. Però sobretot procurar de treballar en xarxa, amb plena coordinació d'equip i amb màxima delegació de responsabilitats.

Certament que la cooperació entre tots requereix sempre una gran dosi de confiança. I Càritas ha de ser la suma que multiplica, la força de tots amb el coratge de molts. Un petit exemple d'això el podem veure amb una analogia de mercat comparatiu, en el cas de l'economista anglès Alfred Marshall quan va demostrar (1890), a través de l'estudi de diversos territoris, que quan s'incrementava el nombre de persones i d'empreses, es donaven alhora unes economies d'escala que provocaven una reducció de determinades despeses de producció, com per exemple el transport i la logística i es generava així una atmosfera creativa gràcies a una major circulació d'idees i de personal qualificat. Això ens demostra una vegada més la gran importància de la cooperació entre iguals, entre administracions i també entre institucions, entre organitzacions del tercer sector i la societat civil de consciència més social. Estem encara

massa instal·lats en un passat enyoradís, un present molt dur i un futur incert. El que ens cal amb urgència és buscar les noves oportunitats que ens esperen i procurar no fallar en el suport a les persones més colpejades per la crisi global. Ens cal transmetre als altres el foc de l'estimació i l'ajuda. "Deus Caritas est". Som amor permanent cap als altres. I és que ser de Càritas no ha de ser ni és sinònim de prestigi social, d'imatge i de projecció per damunt dels altres, ni ha de generar cap satisfacció que engreixi la vanitat humana. Ser de Càritas vol dir tot el contrari: ser comunicatius, comprensius, amables, soferts, disponibles en el compromís, denunciadors de la injustícia, austers i solidaris, dialogants, motivadors d'esperança i estimuladors d'alegria, honestos en la responsabilitat i ben vius en el testimoni de la fe. Ser de Càritas vol dir defugir les pors, no baixar la guàrdia ni deixar d'actuar, combatre el desencís i impregnar tot el que fem amb l'ADN d'un cor que estima.

Així, doncs, la vinculació de Càritas amb les confraries hauria d'anar en aquest sentit per tal d'entendre millor el concepte de crisi general, amb un esperit obert de creixement, de solució, de superació i no amb desànim reiterat de lamentació cronificada. La Crisi ens ha de servir per trobar solucions i noves rutes d'acció social a través de la flexibilitat i no pas

un trampolí cap a l'immobilisme. Cal sortir a buscar les solucions i no pas esperar que ens arribin donades. La crisi ha de servir per aflorar els problemes coneguts i no pas esdevenir una excusa de lamentació tràgica per tot allò desconegut i inabastable. L'acció social ha de permetre que la persona prevalgui sempre per damunt de l'Estat. Perquè tal com ha escrit el poeta Miquel Martí Pol: *"És tan sols per l'amor que ens creixen roses als dits i se'ns revelen els misteris. Perquè només en l'amor tot és just i necessari"*.

FRANCESC ROIG QUERALT

Conferència pronunciada a la seu de la Reial i Venerable Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist, el divendres 27 de novembre de 2015

Perfil Humano de la Semana Santa

La Semana Santa nos proporciona una serie de actos mezcla de religiosidad popular y tradición cuya finalidad es recordar la Pasión de Cristo. Las cofradías son los entes organizativos de esta especial conmemoración. Algunas de ellas cuentan con siglos de historia. Otras son más recientes. Cada una tiene un motivo religioso y corporativo de fundación con historia, tradición y, por supuesto, leyendas urbanas. Pero por encima de todo, las cofradías o hermandades, conforman un conglomerado de personas que bajo el epígrafe general de cofrades actúan, participan y llevan adelante esta singular celebración.

Son precisamente estas personas quienes poseen unos perfiles psicológicos y sociales que implican unos comportamientos, reacciones y una manera de pensar dentro del mundo de la Semana Santa. Será interesante hacer un breve recorrido en este aspecto humano desarrollando algunos de sus más esenciales rasgos o características como son: sentimiento, pasión, emoción, compromiso, personalismo y desánimo.

Sentimiento

Viene dado por la impresión de vivir un determinado acontecimiento propiciando un estímulo, un deseo, una devoción y una atracción de carácter emotiva. En definitiva algo que nos mueve y nos seduce. En la Semana Santa confluyen una serie de sensaciones que alimentan el denominado *"sentimiento semanasantero"*. Su principal componente es el aspecto religioso junto a otras vertientes como la tradición, el ascendente familiar, el influjo del entorno, del grupo social y la propia convicción personal. El sentimiento puede ser de mayor o menor envergadura según la idiosincrasia del lugar y el carácter de cada individuo. No es lo mismo el existente en Sevilla al de Tarragona, por ejemplo. Pero conviene incidir en el aspecto religioso constituyente de la base primordial de una celebración destinada a recordar la Pasión y Muerte de Cristo que no se trata de un hecho histórico cualquiera. Resulta imposible obviar su posterior influencia en nuestro espacio de civilización occidental.

Aparte de una reflexión o vivencia de carácter individual existe una expresión externa, un salir a la calle. Y en este momento es cuando la gente expresa de alguna manera un sentir que se traduce en la designada como religiosidad popular. Otra cosa es calibrar su profundidad o autenticidad, midiendo si las personas son más o menos "practicantes", en cuyo caso, caben muchas interpretaciones de índole particular. Pero se pone en evidencia la existencia de un *"sentimiento semanasantero"* moviendo a las personas hacia rasgos descritos a continuación.

Pasión

Representa un estadio o escalón superior al anterior ya que conlleva niveles más fuertes e intensos de entusiasmo y deseo, abarcando extremos tan dispares como amor, odio, tristeza, disfrute, sufrimiento. En ocasiones conduce a una exaltación desmesurada y poco edificante (enfrentamientos, discusiones, competitividad, descalificación). Aquí también aparecen distintos grados de pasión conforme al carácter, personalidad e influjo ambiental. En ocasiones nos impresiona y produce extrañeza cuando vemos imágenes de la Semana Santa de otros lugares en donde cualquier acto constituye una pasional manifestación individual o multitudinaria. En Tarragona existe una cierta mesura, una extraña mezcla de humildad, egocentrismo y autocomplacencia. Nuestra Semana Santa se siente de una manera sencilla e intimista sin demasiadas manifestaciones ni estridencias externas de entusiasmo. Siendo sinceros debemos desear y admitir una cierta dosis de pasión considerándola comprensible y conveniente para vivir una celebración de características tan especiales como la Semana Santa en donde confluyen connotaciones como creencias, arte, cultura, tradición, componente socioeconómica

y, sobre todo, personas. Por lo tanto pasión sí, pero en su justa proporción. El problema es la medida o su exacerbada vehemencia. No su existencia.

Emoción

Son reacciones fisiológicas expresadas con palabras, movimientos faciales o musculares. El resultado más visible de una emoción la podemos observar en la sonrisa, unas lágrimas, el suspiro, un estremecimiento, una exclamación, la agitación, una plegaria, un significativo silencio... Reacciones de este tipo las apreciamos en diferentes momentos muy particulares y propios de nuestra Semana Santa. Quizás el de máxima emotividad colectiva de Tarragona se concentra en la subida de pasos en la Baixada de la Pescateria. Pero hay otros instantes especiales de más íntimas y personales emociones. Las percibimos en los Viacrucis de la madrugada de Viernes Santo al Llorito y el de la Sang con el Sant Crist rodeado de gente en la plaça del Rei. Viendo "caminar" un misteri llevado a hombros. El acatamiento de los armats en la recogida de pasos y su desfilar con el seco golpeo de lanzas. Contemplando el transitar de algunas procesiones en determinadas calles o rincones de nuestra ciudad. Escuchando, en la parte alta, las señales horarias de la Catedral mezcladas con resonancias propias del desfile. Siguiendo los acordes de una marcha procesional o el batir de unos tambores. Oyendo el armónico canto del coro, la espléndida musicalidad del órgano catedralicio y el sonar de las matracas en el Oficio de Jueves Santo. Contemplando las distintas salidas de cofradías para iniciar la procesión del Santo Entierro. Las caras de esfuerzo y satisfacción de los portantes a su finalización en la plaça del Rei. Además de otras pequeñas emociones de índole más íntimo y personal.

Compromiso

Es una respuesta responsable a una obligación, a una promesa contraída o a una palabra dada. También está relacionado con una expectativa, lo que esperamos conseguir de una persona.

Tenemos numerosas pautas de compromiso en congregantes de una cofradía que, de manera desinteresada, dedican tiempo y sacrificio a la misma. Precisamente la Semana Santa propicia una amplia muestra de compromisos altruistas, nobles y desinteresados. Cargos directivos, portantes, componentes de banda, responsables del vestuario, de mantenimiento de los pasos, del combustible de las atxas, del opúsculo, de los enseres, arrengladores y demás anónimas personas colaboradoras en los mínimos detalles del funcionamiento de una cofradía. Es admirable y digno de considerar la respuesta de este tipo de personas que no esperan compensaciones económicas, ni sociales, ni mediáticas. Simplemente responden a un voluntarioso compromiso moral y sentimental alimentada por los tres rasgos mencionados anteriormente: sentimiento, pasión y emoción. Sería conveniente la existencia de este tipo de compromiso en otros ámbitos de la sociedad civil inmersa, actualmente, en otras actitudes menos edificantes.

Personalismo

Característica muy propia de aquellas organizaciones en donde la acción de una persona es determinante. Las cofradías, generalmente, suelen albergar algún tipo de personalismo de más o menos calibre. Unas veces proviene de su origen fundacional. Otras por una cierta tendencia familiar o generacional. También puede existir la creencia de una falta de relevo adecuado o el hecho de considerarse imprescindible.

Tanto en Tarragona, como en otras partes, existe la costumbre de relacionar entidad con nombre propio de alguna persona. Tampoco es ningún descubrimiento pensar que la Semana Santa funciona a impulsos personales. Normalmente suele haber una o varias personas "tirando del carro". En algunos casos, se convierte en una necesidad dado su especial componente sociológico y altruista. Resulta difícil llevar adelante una entidad en donde los medios económicos son limitados, no existe un excesivo reconocimiento social o político, y se precisa de una voluntad y entrega encomiable. Por lo tanto debemos entender y comprender este tipo de actuación relacionada con un determinado nivel de compromiso sin rehuir esfuerzo alguno. Rasgo muy diferente a la descrita a continuación.

Foto: Albert Nel·lo

No confundir personalismo con "protagonismo". Desde el punto de vista psicológico un personaje protagonista necesita exhibición, exposición, imagen y sentirse reconocido externamente. La Semana Santa no puede eludir este tipo de personajes inherentes a una faceta humana arraigada en diferentes órdenes de la vida. Pero, sin caer en este innecesario protagonismo, es admisible un cierto personalismo con voluntad de un generoso y desprendido servicio.

Desánimo

Procede de una debilidad o flaqueza del sentimiento inicial impulsando al abandono de aquello en que se ha creído y participado en el tiempo. Es una respuesta humana motivada por el desaliento, el cansancio después de a una excesiva actividad anterior, desaparición del compromiso, disminución del efecto emocional, conflictos internos de la propia organización cofrade, cambio de prioridades personales o familiares, nuevas modas y comportamientos sociales.

En Tarragona y en otros muchos lugares hubo una decadencia de la Semana Santa en los años setenta del pasado siglo propiciada por cambios políticos, sociológicos, generacionales y un excesivo oficialismo. Después de una fuerte revitalización, actualmente, aparece la razonable duda. ¿Vivimos una etapa de estancamiento?. ¿Se atisban síntomas decadentes en nuestra celebración, en el colectivo social y semanasantero de nuestra ciudad?. Algo de ello existe cuando se observa en el ambiente una cierta sensación de que se debe hacer algo para evitar llegar a la citada situación procurando no "morir de éxito", como se dice en el argot empresarial.

Por otra parte a la Semana Santa le acechan riesgos que pueden influir en su normal desarrollo y participación dentro de una sociedad cada vez más compleja y, en ocasiones, intolerante. Quizás exista una parte de la misma que no la quiere aceptar o entender, e incluso, le molesta.

Epílogo

Después de este análisis un tanto genérico cabría profundizar en otros rasgos humanos con menor proyección hacia la Semana Santa. Dentro de las distintas facetas relacionadas con ella: religiosa, cultural, social y humana, nos hemos entretenido brevemente en esta última pensando que la persona es lo más importante de este mundo tan especial y característico. En el transcurso del tiempo se han producido diferentes circunstancias alrededor de la misma. Se quemaron imágenes. Desaparecieron entidades cofrades. Algunas referencias estatutarias quedan fuera de contexto. La exaltación religiosa ha sufrido notables cambios. La tradición presenta alteraciones en el continente y el contenido. A pesar de ello y de los siglos de existencia, Tarragona sigue celebrando una conmemoración con algunos miles de personas capaces de darle vida y continuidad. Seguramente muchas de ellas habrán pasado o tendrán los perfiles antes citados.

PASCUAL PORCAR FONTBONA

"Los Azotes", "Hiel y Vinagre", "La Cruz Redentora" i "La Creu dels Penitents"

Uns Retalls de l'opuscle de l'A.A.S.S.T. del 1951

La proclamació de l'any 1952 com Any Sant Eucarístic Universal - i el treball previ al Congrés, assumit per l'arquebisbe de Barcelona, Gregorio Modrego Casáus, fou intens - tingué una transcendència que es feu notar arreu del món catòlic i d'una manera molt especial en l'opuscle de l'A.A.S.S.T. del 1951 - al que enguany en la seva publicació tradicional dediquem el capítol XVIII de la sèrie "Tot fent Història" -, per la quantitat d'anunciants, ja que la col·laboració ciutadana hi tingué també un pes important en l'empenta a la seva represa, tot i que, tal i com diu Enric Baixeras i Sastre: "Els anuncis del fullet de l'any 1951 estan reduïts als rams de la pesca, agricultura, hoteleria, vi i licoreria, transport, sanitat i comerç local..."[1]; si bé aquesta fou una "reducció" motivada pel bloqueig internacional del moment, no repercutí en la qualitat dels col·laboradors literaris, entre els que s'inclouen les millors plomes dels escriptors tarragonins i en la mà que inspirà el sentiment devot i religiós de l'opuscle, present fins i tot al peu de quasi la totalitat dels mateixos anuncis - tret dels que corresponen al interior de les "guardes" de la enquadernació (Motores Sevil i Talleres F.E.M.A.C. – S.A.) -. En aquest sentit hem volgut recuperar algunes d'aquelles pàgines dedicades a la publicitat amb anuncis d'una sexta part de la plana i amb els peus dels mateixos, els quals inclouen els corresponents comentaris espirituals, glosses de Marcel Riera amb l'estil barroc i culterà del nacional catolicisme del moment, molt allunyat del esperit actual del Papa Francesc, i amb uns títols - en castellà, lògicament! - prou suggeridors de referència al pas dels aspirants de la Reial Congregació de la Sang de Nostre Senyor Jesucrist - "Los Azotes" -, a la mateixa creu de Jesús Crucificat - "La Cruz redentora" -, i a d'altres elements de la Congregació: - "Hiel y vinagre" o la Creu dels penitents, que compta amb gairebé tots els símbols o improperis de la Passió.

El primer del anuncis que cedeix part del seu espai a la glossa de Riera al pas de la Flagel·lació es el de un banc:

BANCO MERCANTIL DE TARRAGONA

TARRAGONA

DIRECCION { TELEGRAFICA / TELEFONICA / POSTAL } MERCANBANK - APARTADO 26 — TETÉFONOS { 1310 / 1311

Capital totalmente desembolsado: 3.000.000·-- pesetas
Reservas: 666.495.51 pesetas

PRINCIPALES OPERACIONES

Descuento y negociación de letras y efectos comerciales – Cupones y Títulos amortizados – Compra venta de Valores – Ordenes de Bolsa – Custodia de Valores – Cuentas Corrientes– Caja de Economías (con servicio de huchas), a la vista y a plazo – Cartas de crédito, Cheques, Ordenes de pago y Transferencia de fondos para cualquier plaza de España – Pignoraciones – Avales y afianzamientos – Cambios de moneda – Depósitos obligados de Reserva Legal – Y toda clase de operaciones de Banca y Bolsa.

Oficina: APODACA, 20

Aprobado por la Drción. General de Banca y Bolsa con el n.º 854

i la glossa corresponent deia això:

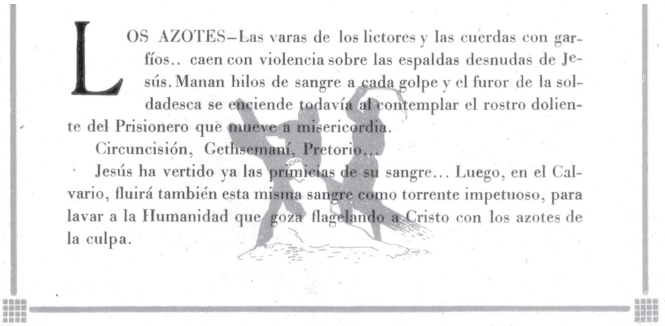

LOS AZOTES—Las varas de los lictores y las cuerdas con garfíos.. caen con violencia sobre las espaldas desnudas de Jesús. Manan hilos de sangre a cada golpe y el furor de la soldadesca se enciende todavía al contemplar el rostro doliente del Prisionero que mueve a misericordia.

Circuncisión, Getlisemaní, Pretorio...

Jesús ha vertido ya las primicias de su sangre... Luego, en el Calvario, fluirá también esta misma sangre como torrente impetuoso, para lavar a la Humanidad que goza flagelando a Cristo con los azotes de la culpa.

L'escena de la Flagel·lació del Senyor és un dels preludis del que serà el camí de la creu i allí de bell nou, quasi sense ni un segon de descans, els turments i la tortura augmentaran el sofriment fins a la mort.

Fa palès el sadisme dels botxins quan, ja a la creu

[1] *Setmana Santa Tarragona 75 anys d'opuscles (1928-2003)*. Industries Gràfiques Gabriel Gibert SA. Tarragona 2003. pàg. 16.

en un moment de la seva agonia després del crit esgarrifós al Pare[2], Jesús, en la cinquena paraula, digué: "Tinc set!" i la resposta fou un xop de vinagre:

"HIEL Y VINAGRE". - Se acerca a los labios de la Víctima una esponja empapada con una mezcla de vino, mirra y una hierba amarga, narcotizante... capaz de aletargar la sensibilidad del que va a morir.

Aquel vino no tiene el aroma del de Caná y menos la suavidad del vino del Cenáculo. Jesús prueba la bebida y la rechaza. No quiere paliativos al sufrimiento y prefiere apurar hasta las heces el licor que encierra su cáliz de amargura." (sic)

I serà l'anunci d'un centre sanitari, entitat que diàriament treballa per afeblir el dolor i el patiment on s'allotja aquesta glossa no gens menys esfereïdora que totes les altres de la Passió:

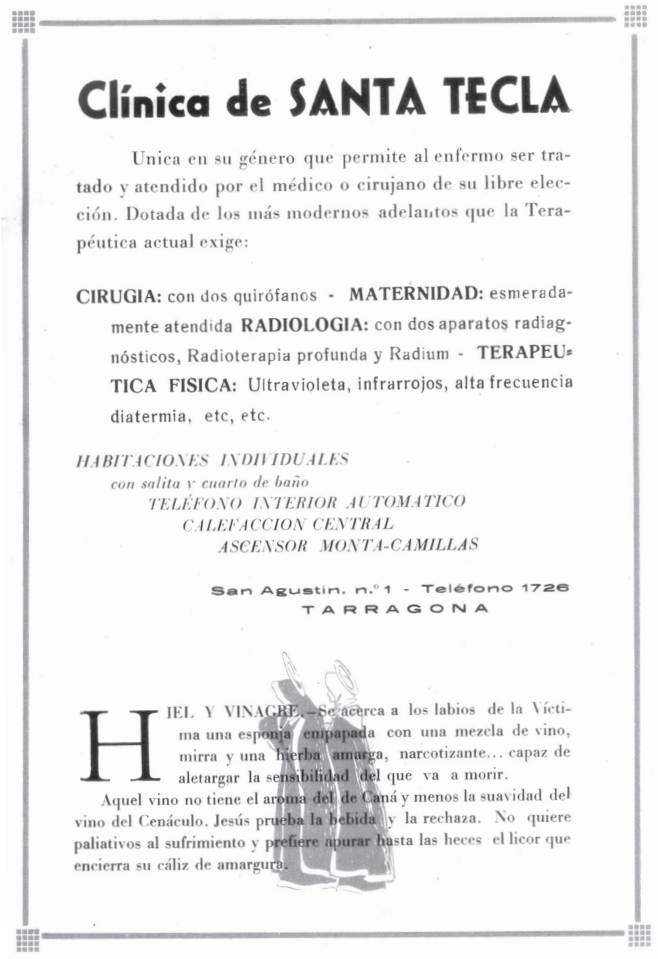

Clínica de SANTA TECLA

Unica en su género que permite al enfermo ser tratado y atendido por el médico o cirujano de su libre elección. Dotada de los más modernos adelantos que la Terapéutica actual exige:

CIRUGIA: con dos quirófanos - **MATERNIDAD:** esmeradamente atendida **RADIOLOGIA:** con dos aparatos radiagnósticos, Radioterapia profunda y Radium - **TERAPEUTICA FISICA:** Ultravioleta, infrarrojos, alta frecuencia diatermia, etc, etc.

HABITACIONES INDIVIDUALES
con salita y cuarto de baño
TELÉFONO INTERIOR AUTOMATICO
CALEFACCION CENTRAL
ASCENSOR MONTA-CAMILLAS

San Agustin, n.º 1 - Teléfono 1726
TARRAGONA

HIEL Y VINAGRE.—Se acerca a los labios de la Víctima una esponja empapada con una mezcla de vino, mirra y una hierba amarga, narcotizante... capaz de aletargar la sensibilidad del que va a morir.
Aquel vino no tiene el aroma del de Caná y menos la suavidad del vino del Cenáculo. Jesús prueba la bebida y la rechaza. No quiere paliativos al sufrimiento y prefiere apurar hasta las heces el licor que encierra su cáliz de amargura.

Però de totes aquestes empreses i entitats anunciants, pertocarà el centre de tota la Passió - "La cruz redentora" - a un establiment que llavors aplegava hotel, restaurant i bar, a més d'alguna activitat artística, puig no endebades en aquells anys encara funcionava com a "Niu d'art":

HOTEL - RESTAURANTE - BAR

MIRAMAR

SERVICIO A LA CARTA Y CUBIERTOS ESPECIALES

Plaza General Sanjurjo, 5 y 7 - Telfs. 1686 y 1008
TARRAGONA

LA CRUZ REDENTORA.—Oh Cruz! Arbol sagrado y noble generosamente fructificando...!
De tus ramas pende el Cuerpo sanguinolento del Hombre Dios que llevó hasta la muerte, en un paroxismo de amor, su locura por los hombres...
Signo de afirmación y negación, has dividido a la Humanidad en dos heredades...
Y Cristo desde esta cruz gigantesca, ahora invisible, recoge todavía las lágrimas de los crucificados que van a llorar bajo su sombra venerable...

Però encara ens queden tots els altres símbols dels elements de la Passió del Crist, presents en la Creu de la Passió o dels Penitents - popularment coneguda com "de la Pasarella" -, obra del fuster Lluís Avila Roca, com la mà de Judes amb la bossa dels trenta sicles de plata, i el gall de la Passió i l'espasa amb l'orella de Malcus[3]; els tres daus amb els quals els soldats deixaren a la sort el repartiment dels vestits de Jesús (túnica i mantell); la columna dels assots - a la que ja hem fet referència -; l'escala del davallament - en el pas de la Reial Congregació del Venerat Cos de Jesús en el Descendiment de la Creu -; una gerra de vinagre, una altra gerra de vi amb mirra i la canya amb l'esponja xopa de vinagre - igualment referenciada abans en "Hiel y Vinagre" -; la llança de Longinos; la Santa Faz, el martell, els tres claus i les tenalles[4]; el fanal de la presa de Jesús; el calze del Sant Sopar[5]; un rellotge

[2] *La Bíblia. BCI. Bíblia Catalana Interconfessional*. Associació Bíblica de Catalunya, Editorial Claret, Societats Bíbliques Unides. Barcelona 1997. Mt. 27,46: "... *-Elí, Elí¿lemà sabactaní? – que vol dir:<Déu meu Déu meu, per què m'has abandonat?>*
En sentir-ho, alguns d'ells que eren allí deien:
- Aquest crida Elies.

d'arena; la corona d'espines i la inscripció I.N.R.I.[6]; i el sol i la lluna.

No cal dir que gairebé cap de totes aquelles empreses i entitats anunciants, com el Banc Mercantil, la Clínica Santa Tecla i el Miramar de la plaça dels Carros, ha resistit el pas dels anys amb la seva activitat en el si del comerç tarragoní; si més no, és o era d'agrair la col·laboració d'aquells anunciants que cedien una part dels seus anuncis a la reflexió del significat de la Setmana Santa, a la vegada que també era i seria un bon reclam publicitari perquè, al ensems, els lectors, potser inconscientment, paressin més atenció en els seus anuncis.

JOSEP M. SABATÉ BOSCH
Cronista Oficial de la
Setmana Santa de Tarragona

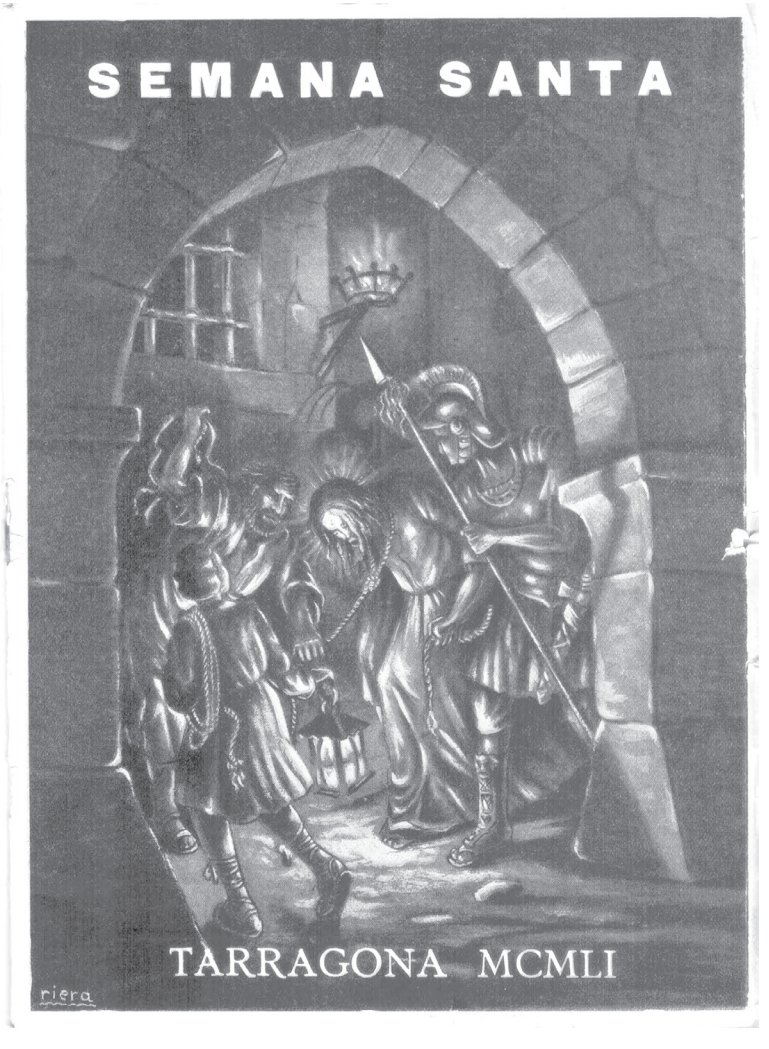

De seguida un d'ells corregué a prendre una esponja, la xopa de vinagre, la posà al capdamunt d'una canya i la hi donava perquè begues...".
Mc. 15, 34-36. Amb una versió molt semblant.
Jn. 19, 28-29: *"...Jesús (...) va dir:*
-Tinc set.
Hi havia allà un gerro ple de vinagre. Van posar al capdamunt d'un manat d'hisop una esponja xopa d'aquell vinagre i la hi acostaren als llavis."

[3] Els que també hem referenciat en l'opuscle de l'Associació del pas de la Presa de Jesús (Confraria de Pescadors de Tarragona), 2016.
[4] Ref. en l'opuscle del la Reial Germandat de Jesús Natzarè 2016.
[5] Ref. en l'opuscle de l'Associació la Salle i del Gremi de Marejants 2016.
[6] Ref. en l'opuscle de la Germandat del Sant *Ecce Homo* 2016.

Visions de la Passió

Fa ben poc moria als 102 anys a Montserrat el pare Pere Figueres (el seu nom de monjo, pare Agustí). Ell, durant molt de temps, havia dirigit el rés del rosari compartit amb el poble a la basílica just abans del cant de vespres. Em deia un altre monjo, amic de la nostra família, que era tal la devoció del P. Figueres vers el Crucificat que, en contemplar-lo en la representació de la creu, acabava plorant.

El contingut religiós d'aquesta anècdota em suscita la pregunta sobre l'origen d'aquesta reacció mística tan punyent. La resposta m'obre dos camins interpretatius: l'un seria l'associació personal del monjo amb els dolors cruels de la passió. Una mirada, en general, quasi sempre descafeïnada per la nostra habitud de passar massa distrets per davant les representacions de la Víctima del Calvari, tantes vegades d'expressivitat artística rebaixada i dissimulada. L'altre camí que explica les llàgrimes del monjo podria ser el d'ajuntar, al dolor físic de la passió, la consideració personalitzada del volcà d'amor del Redemptor que irromp sobre la humanitat i sobre cadascú de nosaltres.

Aquesta qüestió em fa replantejar el realisme cruel dels dolors patits per Jesús durant la nit, la matinada i el dia del divendres sant. Potser mai no hi havia incidit tant en aquesta cruesa com quan vaig llegir les pàgines del llibre de Mn. Armand Puig *Jesús un perfil biogràfic*, que parlen de tot el procés de la passió de Jesús. Si se'm permet un discret consell per aquests dies de religiositat intensa de la Setmana Santa, diria que una lectura del capítol 6è "De la mort a la vida" del llibre ara esmentat serviria de gran profit i antídot a la superficialitat mundana. Aporto aquí alguns elements descriptius cenyits només a la crucifixió, del llibre del Dr. Puig:

> "Simó de Cirene ha deixat a terra el *patibulum* o travesser de la creu vora el pal vertical plantat o stipes i ha baixat del turonet. Els soldats despullen Jesús dels seus vestits (el mantell i la túnica amb el cinturó, i, si els porta, el turbant i les sandàlies), i el fan ajaure sobre el roquisser del Gòlgota, amb els braços estesos sobre el travesser de la creu. El costum romà era que els crucificats pengessin totalment nus de la creu, amb la nuesa exposada a la vergonya pública. [...] Tanmateix, el refús jueu a mostrar un cos nu en públic, podia haver modificat el costum romà. [...] Per tant, no és segur que Jesús estigués del tot nu a la creu....
>
> Hi havia dues maneres de fixar a la creu les extremitats del condemnats: lligant-les o clavant-les [...] En el cas de Jesús, sembla que fou clavat de mans i peus i amb el cap per amunt. Molts pensen que els claus de les mans travessaren de fet els canells, ja que, si haguessin travessat el palmells de les mans, aquestes no haurien pogut suportar el pes de tot el cos i s'haurien esquinçat.
>
> Amb les mans -o canells- de Jesús clavades al travesser horitzontal, els soldats aixequen el seu cos i el travesser amb l'ajuda de dues forques, i fixen el travesser al pal vertical. [...] Els peus de Jesús queden fixats per un o dos claus. [...] Pel que fa a Jesús, les representacions iconogràfiques no es mostren uniformes pel que fa a la xifra de claus dels peus. [...]
>
> L'escenari de la crucifixió es completa amb la notícia donada pels quatre evangelis, que Jesús és crucificat entre dos homes. [....] Jesús ha estat condemnat per un motiu <important>, atribuir-se pretensions reials. És, doncs, probable que la posició central en relació als altres dos no sigui casual, sinó que formi part de la burla dels soldats iniciada ja al pretori. [...]
>
> L'agonia de Jesús fou més aviat breu, tant que Pilat se'n sorprengué. Segons el còmput horari més probable, Jesús devia penjar a la creu abans de la una del migdia, els evangelis expliquen que la mort

li arribà a les tres de la tarda. [...] Era freqüent que la mort dels crucificats dures hores i fins i tot dies, amb uns cossos que s'anaven deformant per la infecció de les múltiples ferides i per la progressiva asfíxia, i que, a més sofrien les agressions d'ocellots i de gossos que venien a arrencar la carn d'aquells desgraciats encara en vida."

No és impossible imaginar-se el plor d'un contemplatiu identificant-se amb el dolor cruel del seu Senyor, a qui estima en la donació integral de la seva vida.

També els artistes han contemplat des d'angles diversos el cos llatzerat de Jesucrist oferint-ne múltiples interpretacions. Ja des del romànic, han dotat d'una versió particular el Crucificat. El Crist romànic de Beget vesteix túnica reial cenyida. Correspon a la visió que, en aquells temps, tenien d'un poder espiritual compartit amb el poder temporal, temps de cristiandat. D'aquesta època és l'himne litúrgic "Vexilla Regis" que canta: "Avancen les banderes del Rei, fulgura el misteri de la Creu".

El pas al gòtic ens ofereix la visió del Crist sofrent sublimat per una estètica transcendent dominada per la policromia i el daurat: temps de l'amor gentil i del dolor dulcificat. És el suau Crucificat del Pobrissó d'Assís.

Més tard veurem ja el Crist a la creu, representat amb el naturalisme més sever, tal com ha estat esculpida la imatge del Crist expirant, que presideix la sagristia major de la nostra Catedral. Era el temps en què el cos humà s'havia de manifestar en el marc del realisme més exigent. Correspon a la visió de Teresa d'Àvila i de la "devotio moderna". Una manera adient de viure el misteri cristià considerant la humanitat de Crist sotmesa a un sofriment implacable.

En el pas dels segles, també els artistes contemporanis han volgut mirar el cos del Crucificat amb els ulls del nostre temps. Per això Dalí ha estat capaç de representar el Crist de Port Lligat, suspès sobre el mar en la llum de Cadaqués, amb un cos divinal de formes delicadíssimes i perfectes, tot ell abocat sobre un paisatge en miniatura. Una cortina de cabell atlètic ocupa l'espai del rostre tot obeint la inclinació d'aquella divinitat desplomada. L'Església canta el Divendres Sant: "Oh dolç arbre, oh dolços claus que suportàreu un pes tan dolç".

Un artista de les nostres terres tarragonines ha vist en la creu la síntesi de l'evolució del món amb la visió de Teilhard de Chardin, segons el qual, tot l'univers camina cap un punt omega de perfecció, en un procés d'evolució creixent. Aquest és el Crist de Mn. Joan Curieses, anomenat per ell "el Crist Còsmic".

Crist Còsmic de Joan Curieses. 1969. Foto arxiu autor

En aquest escultura de Joan Curieses, veiem un home tràgicament adolorit i triomfant alhora. La mà penjant desmaiada, talment dibuixant una carícia, els forats oberts sagnants ens obliguen a pensar en la dura mossegada amb què la mort triturà el Senyor. Però també és prou clar que el cos rebota per sobre la mort i que puja ple de força. Contemplem els muscles tensos del torturat, el coll d'atleta vigorós, els peus que salten ingràvidament, la mà tensa que intenta amb una braçada salvar-se del naufragi de la mort. El cap

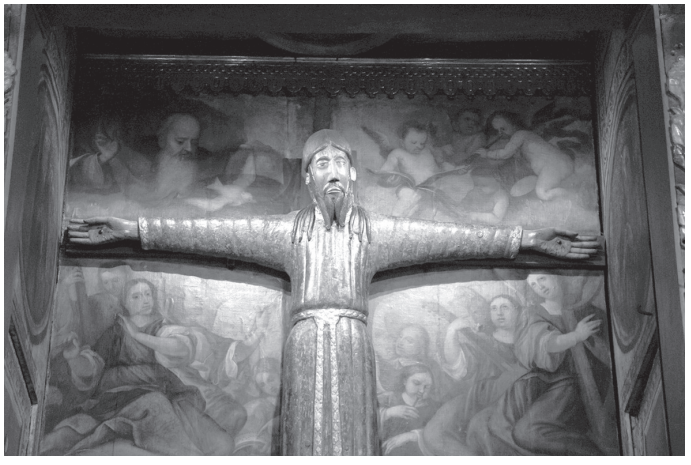

Majestat de Beget, segle XII. Foto arxiu DPB

els mitjans la protesta de Déu. Potser, mentre busquem intrigats els dos troncs de la creu, no sabrem llegir de quina manera Crist va morir atrapat en el gran embolic del món. Ens ho explica la serpentina de ferro tortuosa, amb incrustacions d'objectes que ens són ben familiars, però que tot sovint ens xuclen la llibertat fins a matar la vida. Aquest embolic de ferro ens revela un món egoista tancat en si mateix i que no sap trobar la sortida que l'alliberi. L'únic que li pot obrir una bretxa és Crist. I, precisament, quan hi mor atrapat víctima de l'egoisme del món. Només així podrà també el món emprendre el vol que Crist ja ha començat, encara tacat de sang. Crist comença ja a ser fora d'aquest gargot, mentre, però, nosaltres hi continuem entrampats com a dintre d'una teranyina.

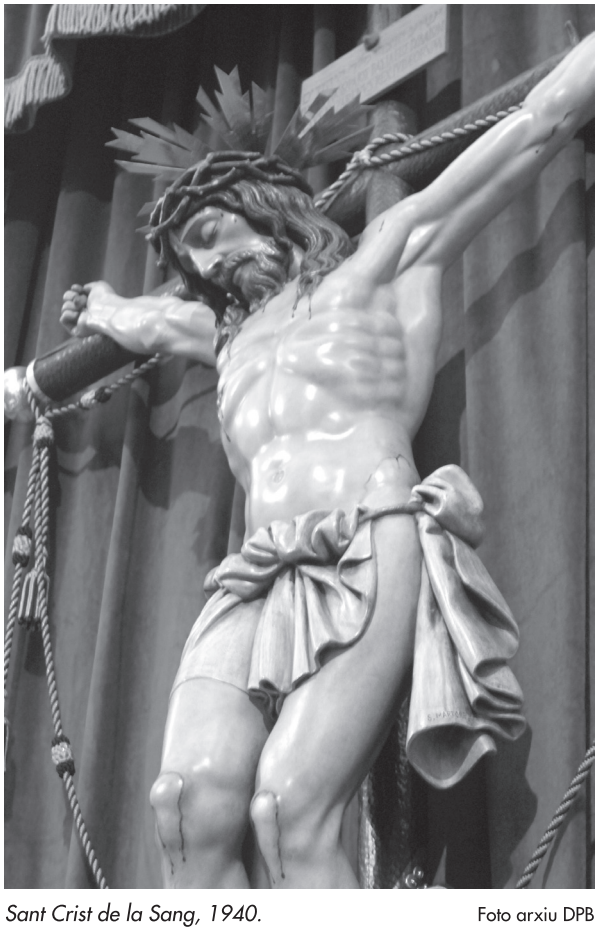

Sant Crist de la Sang, 1940. Foto arxiu DPB

També nosaltres podem mirar el Sant Crist amb ulls creadors com ho han fet els artistes de tots els temps. Ho podem fer en contemplar el Sant Crist de la Sang amb els ulls amb què l'ha esguardat sempre la devoció de Tarragona, ja sigui en el silenci de la seva església de Natzaret o en l'emoció i reverència del seu pas pels carrers de la ciutat. Sobre el seu cos sagrat, hi ha una túnica teixida amb l'última mirada del condemnat a mort, amb la súplica del desconsolat, amb l'agraïment del protegit ...

Gràcies a la seva mort, ens sentim atrets per Ell: "I jo, quan seré enlairat damunt la terra, atrauré tothom cap a mi. Ho deia indicant de quina manera havia de morir". Són paraules de Jesús en boca de l'evangelista Joan (12, 32-33).

LLUÍS M. MONCUNILL CIRAC

Llistat de Congregants
R. i V. Congregació de la Puríssima Sang de Nostre Senyor Jesucrist

1 Mariano Nicolau Queralt
2 Josep M. Muntané Iglesias
3 Antoni Pons Español
4 Rafael Simó Monné
5 Rafael Sentandreu Ferré
6 Josep Riera Güell
7 Josep M. Rosell Saurina
8 Leandro Campabadal Caravaca
9 Josep M. Nicolau Queralt
10 Josep Ferrer Bosch
11 Josep M. Noguera Salort
12 Esteve Banús Fernández
13 Josep Boronat Inglés
14 Antoni Durán Segura
15 Rafael de Muller de Abadal
16 Salvador González Pedrol
17 Luciano Martínez Alabau
18 Pasqual Monravà Gassol
19 Baltasar Marquès Jordà
20 Ramon M. Vila Tintoré
21 Joan Pàmies Soler
22 Eduard Fontanet Escardó
23 Genaro González Melendres
24 Eugeni Costa Urgellés
25 Xavier Bella Ventosa
26 Bernabé Martí Llauradó
27 Faustí Andreu Barceló
28 Joan Pallarès Barbat
29 Pere Pallarès Barbat
30 Eduard Grau Olivé
31 Joan Queralt Vidal
32 Antoni Giné Gomá
33 Sebastià Marrasé Llauradó
34 Esteve Gimeno Cuevas
35 Francesc Montaña Martí
36 Josep M. Llorens Llobet
37 Antonio Guerra Margalef
38 Manel Diaz Pérez
39 Ferran Castellarnau Cardona
40 Joan Micó Cornadó
41 Josep Moncunill Serra
42 Tomàs Calvo Huguet
43 Josep M. Roig Nin
44 Joan Cortés Ascaso
45 Ricard Pomerol Ferré
46 Ricard Tapias López
47 Francesc Serres Martí
48 Josep M. Marquès Grau
49 Antoni Pérez Vallverdú
50 Manuel Ferré Martínez
51 José L. Calderón Alejandre
52 Francesc J. Ferrándiz Garreta
53 Josep LL. Ferrándiz Garreta
54 Ferran Val Corominas
55 Isidor Guerrero Castellví
56 Francesc A. Barriach Molas
57 Joan Ricomà Vendrell
58 Jaume Sentís Bonet
59 Josep M. Sabaté Bosch
60 Jaume Pijoan Duch
61 Antoni Bru Dalmau
62 Francesc Cotillo Moix
63 Andreu Dexeus Mallol
64 Francesc Esqué Ruiz
65 Francesc Torres Queraltó
66 F. Xavier Brú Dalmau
67 José V. Monte Nogués
68 Joan Vallvé Navarro
69 José Rull Montejo
70 Antonio Rull Montejo
71 José R. Aixelà González
72 Salvador Marsal Camarasa
73 Xavier Vallvé Navarro
74 Francesc Xavier Saludes Casas
75 Francesc Pallejà Llombart
76 Joaquim Galià Romaní
77 Joan Rovira Roig
78 Rodolf Marsal Cavallé
79 Albert Vallvé Navarro
80 Lluís Corbella Monravà
81 Manel F. Sapiña Torrens
82 Eugeni Nadal Andreu
83 Adolf J. Marchena Mir
84 Joan Josep Barriach Molas
85 Joan Baches Pelegrí
86 Manel Vilar Guanyabens
87 Jordi Piqué Llobet
88 Josep M. Galià Romaní
89 Javier Artal Morillo
90 Francesc Anglés Forès
91 Antoni Soler Thomasa
92 Lluís M. Mezquida Sans
93 Jordi Vidal López
94 Tomàs Sastre Icart
95 Josep R. Martí Viamonte
96 Josep J. Joanpere Toldrà
97 Josep Pijuan Duch
98 Josep R. Vilar Guanyabens
99 Joan Miquel Nadal Malé
100 Fernando Torres Estebánez
101 Salvador Navarro Martí
102 José V. Fuster Cortés
103 Francesc A. Magarolas Jordà
104 Antoni Huber Company
105 Rafael Roca Poblet
106 Carles Vallvé Durán
107 Antoni Martí Vidal
108 Josep M. Busquets Fontgibell
109 Francesc Pintado Simó
110 Jaime Yxart Neira
111 Iñigo de Muller de Morenés
112 Francesc A. Potau Mas
113 José M. Noguera de la Muela
114 Joan Massó Oriol
115 Rafael Mutlló Pàmies
116 Josep M. Gené Torrell
117 Josep I. Boada Gasulla
118 Rafel Simó Viñes
119 Federico Amorós Le-Roux
120 Alfred Ventosa Carulla
121 Josep M. Solé Poblet
122 Antoni Elias Arcalís
123 Josep R. Gispert Magarolas
124 Jordi I. Garcia Cirera
125 Xavier Massó Oriol
126 Lluís Badía Chancho

127 Jordi Gispert Magarolas
128 Lluis Ignasi Vilà Miquel
129 Francesc Martí Triquell
130 Jaume Mutlló Pàmies
131 Josep Ferrer Andreu
132 Antonio Martí Martin
133 Francesc Aymar Terricabras
134 Antoni Jané Rodriguez
135 Rafael Pintado Simó
136 Josep M. Vidal Balmaña
137 Francisco Yepes García
138 Carles Baches Pla
139 Albert Pons Güell
140 Sebastià Potau Mas
141 Albert Solé Poblet
142 Ferran Boada Valls
143 Ignasi Vendrell Maños
144 Francesc Borja Boada Gasulla
145 Josep M. Banús Ricomà
146 Jordi Romeu Moreno
147 Manel Badía Chancho
148 Esteve Banús Ricomà
149 Joaquim de Muller Mencos
150 Joaquim M. Marchena Targa
151 Xavier Pallarès Coll
152 Pere Pallarès Coll
153 Fra. Octavi Vilà Mayo, O,Cist.
154 Josep M. Batlle Martí
155 Josep M. Muntané Triginer
156 Àngel Palau Vergés
157 Albert Romeu Moreno
158 Rafael Gabriel Costa
159 Josep Ciurana Moncusí
160 Eloy Hernández Fernández
161 Ramon Fernández Caleya Dalmau
162 Josep Mullerat Prat
163 Antoni Pons Güell
164 Enric Dalmau Cortés
165 Jordi Pallarés Coll
166 Jordi Musté Sánchez
167 Joan Potau Martorell
168 Manel Callao Costa
169 Francesc Gassó Mestre
170 Josep M. Sevil Anguera
171 Ramon Mullerat Prat
172 Octavi Potau Mas
173 Jaume Mullerat Prat
174 Bernardo Mullerat Prat
175 Ricard Navarro Forés
176 Francesc X. Roselló Martí
177 Albert Andreu Sabadell
178 Adolf J. Marchena Targa
179 Ambròs Domingo Belando
180 Ramon Serres Soler
181 Josep M. Ferré Porqueras
182 Lluís Mezquida Andreu
183 Mn. Antoni Pérez de Mendiguren Cros
184 Carles E. Salvat Duch
185 Ricard X. Pomerol Magriñà
186 Joan Josep Barriach Gaya
187 Francisco Esqué Englund
188 Joan Mullerat Prat
189 Antoni Martorell Comas
190 Jaume Barriach Gaya
191 Xavier Musté Sánchez
192 Carles A. Vallvé Barbero
193 Jordi Vallvé Barbero
194 Joan A. Porqueras González
195 Marc Vallvé Fontana
196 Ramon Agustin Solé
197 Manuel Alegre Solé
198 Jordi Queralt Teixell
199 Sergi Baches Salvadó
200 Pablo Benedicto Rebull
201 Xavier Bella Boltó
202 Enric Flores Musté
203 Carles Salvadó Baches
204 Jordi Salvadó Baches
205 Josep Franco Martínez
206 Joan Escarra Sanromà
207 Josep M. Salvat Duch
208 Josep J. Garcia Sanchís
209 Antoni Rojas León
210 Marc Baches Salvadó
211 David Marsal Cilleros
212 Jesús Sánchez Sanromà
213 Josep M. Òdena Jornet
214 Josep Marqués Solé
215 Josep Collado Maturana
216 Xavier Collado Maturana
217 Jordi Collado Maturana
218 José V. Torres Montero
219 Josep LL. Urzaiz de Arana
220 Fernando Urzaiz Arana
221 Josep M. Vives Sendra
222 James Edward Mellor
223 Pau Ricomà Vallhonrat
224 Jordi Morant Sabaté
225 Xavier J. Balañà Llorens
226 Adolfo Arimany Pérez
227 Octavi Mezquida Andreu
228 Daniel Díaz Bertrán
229 Vicenç Gabriel Ascaso
230 Jordi Sentís Masllorens
231 Josep M. Vives Sanromà
232 Ignasi Vives Sanromà
233 Josep R. Agustin Salort
234 Francesc A. Potau López
235 Manel Sanromà Bayle
236 Francesc Sanromà Bayle
237 Enrique Alastrue Gaisán
238 Tomàs E. Sastre Rubio
239 Fco. Borja Sastre Andrés
240 Antoni Martorell Salort
241 Daniel Martí Rodriguez
242 Eduard Mezquida Andreu
243 Joan Salvadó Monterrubio
244 Xavier Guerrero Torres
245 Isidor Guerrero Torres
246 Baldomero Tormo Carnicé
247 Marc Tormo Tormo
248 Miquel A. Tormo Tormo
249 Francesc Marsal Cavallé
250 Salvador F. Albacar Baró
251 Josep Casany Ferrando
252 Ricard Pineda Aixelà
253 Antonio Salazar Echevarria
254 Rafael Salazar Echevarria
255 Carles Alegre Pallach
256 Francesc Torres Figueras
257 Enric Company Armengol
258 Josep Cassany Virgili
259 Fc. Xavier Mas Montagut
260 Fc. Xavier Mas Sotoca
261 Eugeni Costa Albiol
262 Rafel Pintado Duch
263 David Pintado de Aizpuru
264 Francesc Pintado de Aizpuru
265 Xavier Marchena Targa
266 Joaquim Moros Sotoca
267 Fc. Xavier Rión Rabassó
268 Jordi Salvadó Monterrubio
269 Víctor Aymar Potau
270 Antoni Huber Potau

271 Arnau Pedregal Segura
272 Josep M. Fortuny Miró
273 Salvador Fortuny Miró
274 Joan R. Martorell Comas
275 Joan R. Martorell Banús
276 Eduard Torres Figueras
277 Daniel Marquès Solé
278 Iñigo de Muller Montemayor
279 Albert Solé Vallvé
280 Àngel González López
281 Manuel López Gilabert
282 Pablo Fernández Caleya Dalmau
283 Dídac Nadal Abad
284 Fernando Vives Sendra
285 Borja Alegre Pallach
286 Jaume Pijuan Robledo
287 José V. Torres Estebánez
288 Javier Torres Montero
289 Ignacio Torres Montero
290 Lluís Badía Itarte
291 Joan Vinaixa Serra
292 Joan Vinaixa Campos
293 Fernando Torres Sanz
294 Agustí Vilà Pozo
295 Eduard Seriol Cabiscol
296 Xavier Ferrándiz Mallafré
297 Jordi Massó Pàmies
298 Ignasi Vendrell Gervás
299 Javier Rigau Mas
300 Xavier Rigau López
301 Miquel Rigau López
302 Lluís Vives Ayora
303 Bernat Sentís Tamburini
304 Jesús M. Maiso Tomàs
305 Sergi Vives Turégano
306 Antoni Jané Oliván
307 Jaume Sentís Tamburini
308 Joan Vallvé Domingo
309 Josep M. Grau Aleu
310 Josep M. Grau Otero
311 Josep Balañà Lucena
312 Xavier Cubeles Aznar
313 Cristóbal Chamizo de la Torre
314 Ignasi Pérez Noguera Vilà
315 Albert Pérez Noguera Vilà
316 Víctor Noguera Oliach
317 Víctor Teixell Aleu
318 Daniel Pallejà Blay
319 Pere Bernat Xabuch
320 Pere Bernat Martínez
321 Darío Duce Martínez
322 Marc Duce Bernat
323 Darío Duce Bernat
324 Albert Ventosa Carulla
325 Salvador Masip Sabaté
326 Artur Marcos Merelo
327 Antonio Duarte López
328 Ignasi Company Armengol
329 Pere Tubilla Martínez
330 Pere Pallarès Campos
331 Jaume Yxart Romeu
332 Joan E. Yxart Romeu
333 Alexandre Llorens Llurba
334 Josep Inglés Balañà
335 Carlos Sasplugas Navarro
336 Enric Baixauli Pedrol
337 Òscar Martí Nieto
338 Josep M. Marsal Gombau
339 Gabriel Molina Ferré
340 José M. Noguera Oliach
341 Josep Vallvé Roig
342 Xavier Vallvé Banús
343 Carlos Pérez de Mendiguren Cros
344 Miguel Millán Ruiz
345 Miguel S. Signes Ruiz
346 Fernando Aldecoa Llauradó
347 Ignasi Rimbau Romero
348 Agustí Busquets Martí
349 Casimir Martí Grau
350 Miquel Marchena Angos
351 Ricard Mutlló Cantarell
352 Ferran Boada López
353 Albert Pallejà Blay
354 Miquel A. Marcos Merelo
355 Carles Micó Cornadó
356 Jordi Salvadó Agustin
357 Esteve Martí Pujals
358 Esteve Martí Sirvent
359 Miquel Martí Sirvent
360 Marcel Pallejà Blay
361 Miguel Gallego López
362 Rafael Gallego López
363 Joan Potau Llorens
364 David Romeu Morera
365 Marc Puig Cardús
366 Jordi Masip Ferrer
367 Enric Masip Ferrer
368 Xavier Ibort Colet
369 Sebastià Potau Bustamante
370 Josep R. Aixelà Ventura
371 Ignasi Rimbau Prat
372 Pau Brull Olivé
373 Pau Brull Andreu
374 Francisco Palacios Ariño
375 Xavier Virgili Gispert
376 Víctor Montserrat Mestre
377 Leandro Ibar Penaba
378 Alfons Lorenzo Querol
379 Oscar Reyes Queralt
380 Enric Sabaté Sevil
381 Dídac Garcia Barnaus
382 Ignasi López Carcaré
383 Ferran Urzaiz López
384 Álvaro Urzaiz López
385 Josep Alió Borràs
386 Sergi Torres Sanz
387 Enric Serra Ventura
388 Ricardo Satué Vallvé
389 Eduard Badía Robert
390 Josep M. Ferré López
391 Xavier Vendrell Blanco
392 Nacho Montserrat Mestre
393 Joan Montserrat Alonso
394 Arnau Nadal Bigorra
395 Xavier Piera Salamero
396 Sebastià Escorne Cardona
397 Jordi Viñallonga Pijuan
398 Pol Boada Gea
399 Xavier Magriñà Mier
400 Leandro Ibar Simó
401 Alejandro Chausse Sanjuán
402 Joan Reyes Queralt (a)
403 Josep V. Pérez Moreno
404 Noé González Pereira
405 Xavier Seró Roselló
406 Dani Seró Roselló
407 Guido Mensa Fadda
408 Àlvar Batlle Carbó
409 Josep A. Carrasco Muñoz
410 Josep E. Bría Moncusí (a)
411 Álvaro Andrés Alcón (a)
412 Joan Bilbao Nadal (a)
413 Vicenç Veses Ibáñez
414 Josep F. Ferrer Val

415 Mn. Pere Llagostera Tous
416 Mn. Josep Queraltó Serrano
417 Xavier Farré Moya
418 Andreu Marchena Jiménez (a)
419 Manuel Crespo Palau
420 Ignasi Mullerat Peiró (a)
421 Leandro Riquelme Ferré
422 Raul Salas Rodríguez
423 Antonio Vicente Guillén
424 Pablo Crespo Ardanuy
425 Ignacio Ardanuy Fortuny
426 David Negrié Miguel
427 Victor Serra Gabriel (a)
428 Victor M. Mosquera Brunet
429 Borja Vendrell Gervás (a)
430 Ramon Descarrega Queralt
431 Octavi Potau Llorens (a)
432 Ignacio Navarro Hernández (a)
433 Pol Tarrats Sada
434 Jordi Viñallonga Plaza
435 Xavier Guinovart Castan
436 Ramon Negrié Cubeles
437 Mn. Francesc Gallart Magarolas
438 Jordi Aleu Rosell
439 Joan Àlvarez Gras
440 Ferran Ventosa Andreu
441 David Artero Boronat
442 Angel Alejandre Duch
443 Mons. Miquel Barbarà Anglès
444 Aleix Alejandre Tarragó (a)
445 Guillem Segarra Riola
446 Jaume Garcia Cassany
447 Mn. Joaquim Fortuny Vizcarro
448 Miquel Blay López
449 Josep Ramon Escudero Jarque
450 Jordi J. Virgili Costa
451 Jordi Guasch Pujolà
452 Julià Allué Grau
453 Enrique Quero Zambrana
454 Antoni Guerra Salas
455 Angel Borrellas Alcañiz
456 Moises Gebellí Jové
457 Xavier Salvadó Val
458 Enric Albareda Roig
459 Eugeni Moncunill Gas
460 Joan J. Morro Grau
461 Francisco González Bujaldón
462 Josep M. Estopà Miranda
463 Jordi Freixa Querol
464 Joaquim Lordan Torrento
465 Pedro Huguet Andújar
466 Alfred Figueras Salvat
467 Jordi Anglés Jové
468 Alfred Figueras Anton
469 Emilio Miró Centeno
470 Arnau Miró Centeno (a)
471 Lluís Guasch Prieto
472 Carlos Guasch Prieto
473 Hector Huguet Andújar
474 Antonio Salazar Carracedo (a)
475 Javier Massó Martín
476 Marc Mestre Vallvé (a)
477 Oscar Aguilar Ixart
478 Manuel Allué Martínez
479 Carlos Gramunt Suárez
480 José Maria Fortuny Ardanuy (a)
481 Nacho Hosta López
482 Nacho Hosta Miró
483 Àlex Hosta Miró
484 Miquel Nadal Bigorra (a)
485 Jordi Sánchez Roca
486 Cristian Cifré Mira
487 Jordi Marsal Roig
488 Luis Ibort Colet
489 Joan Ramon Artero Pena
490 Angel Cano Amezcua
491 Esteban Díaz Carralero
492 Jesús Martínez Bragado
493 Rafael Roura Garcia
494 Jaume Torres Eguiluz
495 Manuel Vivas Pulido
496 Joan Joaquim Julià Panadès
497 Josep Guinovart Mallafré
498 José Manuel Alesson Sánchez
499 Antoni Vives Sendra
500 Antoni Vives Tous
501 Hugo Vives Tous
502 Eduard Marchena Jiménez (a)
503 Jorge Azagra Malo
504 Adrià Satué Socias (a)
505 Oscar Dalmau Roig
506 Eduard Garcia Muñoz (a)
507 Nicolás Gallego Bosch (a)
508 Quim Culubret Gavaldà
509 Damià Tarragó Garcia
510 Pol Roset Clavero
511 Gerard Roset Clavero (a)
512 Jordi Roset Clavero (a)
513 Albert Villarroya Saladié
514 Gerard Pascual Vallés
515 Alexandre Pascual Cassany (a)
516 Max Pascual Cassany (a)
517 Francisco Tarragó Ventura
518 German Colomines Montfort
519 Carles Riba Llorens
520 Andreu Musté Salvadó (a)
521 Ricard Musté Combalia
522 Enric Musté Combalia
523 Ginés Sánchez Pérez
524 Marc Bría Peiret
525 Aitor Ramirez Duran
526 Mateu Satué Mas (a)
527 Oriol Guerrero López (a)
528 Miquel Ferrández Giné
529 Luis Mendoza Hernández Sanahuja (a)
530 Ignacio Mendoza Hernández Sanahuja (a)
531 Adrià Galià Mas (a)
532 Elias López del Castillo
533 Marc Rivera Verderas
534 Iván Oliver Herrero
535 Pere Guillén Font
536 Sergi Bría Ferré
537 Jordi Piñol Moran
538 Alberto Santiago Peiret
539 Albert Jiménez Ferré
540 Lluís Gómez Santos
541 Albert Mascarell Sàez
542 Albert Ventosa Andreu (a)
543 Pol Canals Sentís (a)
544 Enric Canals Sentís (a)
545 Marc Anglés Jové
546 Pau Benedicto Ferrer (a)
547 David Bría Peiret (a)
548 Cristian Duarte Higueras
549 Albert Farré Pujol (a)
550 Albert Farrés Montoya
551 Joan Fortuny Ferré
552 Miquel Gascón Ascaso (a)
553 Raúl Gil Queralt (a)
554 Josep M. Hernández Anguera
555 Álex Izquierdo Grau (a)
556 Vicente Izquierdo Muro
557 Sergi Malpartida Tarragó (a)
558 Joan Mestre Vallvé (a)

559 Pau Pérez Pintado (a)
560 Jordi Pérez Simó
561 Biel Roquet-Jalmar Fonoll
562 Santiago Sáiz Aguelo
563 Marc Tresserras Pianigiani (a)
564 Robert Vendrell Aubach
565 Marc Viñallonga Pijoan
566 Pau Mestre Vallvé (a)
567 Josep Manel Fernández López
568 Pau Fernández Bella (a)
569 Jordi Bosch Morlà
570 Bruno Bosch Potau (a)
571 José Luis Bernal López (a)
572 Magí Barriach Buigues (a)
573 Pau Martín Simó (a)
574 Axel Piñol Saladié (a)
575 Xavier Pérez Andreu
576 Biel Falcó Marrasé (a)
577 Hugo Cobacho González
578 Adrià Josa Castillejo (a)
579 Alfonso Porras Rincon
580 Alfonso Porras Pomerol
581 Román Welsch Prat
582 Alejandro Satué Vallvé
583 Joan Biosca Domingo
584 Carlos López Vendrell
585 Antonio Olmos Simón
586 Roger Alesson Álvarez (a)
587 Nico Izquierdo Grau (a)
588 Lluis Badia Duran
589 Pol Mascarell Julián
590 Nacho Vives Ibáñez
591 Marc Vives Pagés
592 Jeroni Bru Cabré
593 Joan Manetas Aixalà
594 Marcos Meury Bernal (a)
595 Iván Puente Cruz
596 Armengol Guasch Pous
597 Carles Albiol Lluis
598 Santiago Vilaplana Esteve
599 Nil Guillén Pelegrí (a)
600 Ernest Gómez Perales
601 David Sánchez Manso
602 Albert Pineda Estopà (a)
603 Carles Gómez Mas
604 David Oliete Casanovas
605 Albert Morro Marrasé
606 Esteban Díaz Benítez
607 Joan Gebellí Granell
608 Manel Nadal Martí
609 Víctor Aymar Airó (a)

NOUS CONGREGANTS

610 Adrià Pallejà Comas (a)
611 Ricard Salvat Argany (a)
612 Marc Pérez Pintado (a)
613 Josep Pallejà Monné
614 Antonio Huber Martí (a)
615 Mariano Miguel Mendoza Olalla
616 Francesc d'Assís García Colet
617 Josep Maria Jordà Ané
618 Francesco Tardanico Noriega (a)
619 Joaquim M. Escatllar Torrent
620 Luis Malpartida López
621 Lluis Gutiérrez Reyes
622 Miquel Buñales Gaballí
623 Mn. Borja Martín Sánchez
624 Mn. Joaquim Gras Minguella
625 Michael Relihan
626 John López
627 Marc Solé Iglesias
628 Jaume Sabater Martí
629 Santiago Canillas Amate
630 Lorenzo Lorenzo Ormaechea
631 Pascual Porcar Fontbona
632 Iván Mosquera Comes
633 Jordi Bertran Luengo
634 Vicente Segurado Piñol
635 Jaume Fullana Galofré
636 Miquel M. Martí Solé
637 Josep Martí Flores (a)
638 José Manuel Valiente Cabades
639 José Manuel Valiente Gañet (a)
640 Enrique Valiente Gañet (a)
641 Miguel Ángel Valiente Gañet (a)
642 Xavier Artal Martí
643 Xavier Artal Vergés-Tapiro (a)
644 Jordi Artal Vergés-Tapiro (a)
645 Marc Artal Verges-Tapiro (a)
646 Ricardo Closa Claria
647 Ricard Closa Mateu (a)
648 Enric Closa Mateu (a)
649 Ricardo Manrique de Pablo
650 Andrés Candomeque Echave-Sustaeta
651 Anders Candomeque Gellein (a)
652 Carlos Masó Laporta
653 Francisco Javier Cabrera Mir
654 Francesc Xavier Cabrera Pujch (a)
655 Òscar Casas Roca
656 Javier Ivern Marcén
657 Alex Busquets Martí
658 Roger Tatay Rovirosa
659 Eduard Franquet Sugrañes
660 Joaquim Ricomà Alió
661 Hilari Alfaro Bozalongo
662 Àlex Cabré Potau (a)
663 Alejandro Martin Rodriguez
664 Eduardo Serres López
665 Josep Maria Cardona Sánchez
666 Jose Alberto Rojas Sanchidrian

Es comunica als congregants que d'acord amb la llei de protecció de dades, poden demanar que no consti el seu nom a la relació de congregants

Junta de Govern. Any 2016

Prefecte:
Mn. Josep Queraltó Serrano

Sotsprefecte:
Sr. Josep Ignasi Boada Gasulla

Prior:
Mn. Antoni Pérez de Mendiguren Cros

Majoral primer:
Sr. Hugo Vives Tous

Majoral segon:
Sr. Rafael Pintado Simó

Majoral tercer:
Sr. Octavi Potau Mas

Secretari:
Sr. Daniel Pallejà Blay

Sotssecretari:
Sr. Josep Ciurana Moncusí

Vocals Eclesiàstics:
Mn. Joaquim Fortuny Vizcarro
Mn. Joaquim Gras Minguella
Mn. Borja Martín Sánchez

Vocal 1r:
Sr. Francesc Pintado de Aizpuru

Vocal 2n:
Sr. Francesc Martí Triquell

Vocal 3r:
Sr. Jordi Pérez Simó

Vocal 4t:
Sr. Manuel Allué Martínez

Vocal 5è:
Sr. Carlos Pérez de Mendiguren Cros

Vocal 6è:
Sr. Josep M. Vives Sanromà

Membre Honorífic de la Junta
Sr. Mariano Nicolau Queralt (cong. núm. 1)

Congregants Difunts

Francesc Yxart Ventosa (22 abril 2015)

Josep Maria Marsal Camarasa (16 juny 2015)

Ambròs Domingo Murtra (24 setembre 2015)

Francesc Magarolas Orteu (7 desembre 2015)

Joan A. Porqueras Musté (17 gener 2016)

Preguem als familiars dels confrares difunts que encara no ho hagin comunicat i apareguin a la relació de congregants, que ho facin dirigint-se a Secretaria (Carrer Natzaret,1) 977 233 230 tots els divendres no festius, o enviant un mail a: lasang@lasangtarragona.cat

POSEM
L'ACCENT
EN LES NOSTRES
TRADICIONS
DES DE LA DIPUTACIÓ DE TARRAGONA IMPULSEM EL FOMENT I LA CONSERVACIÓ DEL NOSTRE PATRIMONI CULTURAL I TRADICIONAL. CONTRIBUÏM A FER GRAN LA CELEBRACIÓ DE LA SETMANA SANTA DE TARRAGONA, DECLARADA FESTA TRADICIONAL D'INTERÈS NACIONAL.
Diputació Tarragona

PNEUMÀTICS SEVIL

Reial, 34 - Tel. 977 21 16 26
Pol. Ind. Francolí, pl. 26
Tel. 977 54 96 26 - Fax 977 23 70 05
43004 TARRAGONA

Ctra. Gandesa, Km. 1
Tel. 977 50 09 86
Fax 977 50 46 51
43500 TORTOSA

Ctra. N-340, Km. 1.189
Tel. 977 66 15 16
Fax 977 66 71 76
43700 EL VENDRELL

ESTEVE MARTÍ PUJALS
Administració de finques

Lloguers
Contractes
Compra-Vendes
Assegurances
Valoracions Inmobiliàries
Tramitació d'Hipoteques

Pare Palau, 3 baixos
Tel. 977 219 830
Fax 977 220 065
43001 TARRAGONA

Palau

Fundat L'any 1928
Carrer de la Unió, 22
Tel. 977 23 34 04
Tarragona

MULTIÓPTICAS
TEIXIDÓ

Rovira i Virgili, 2	Tel. 977 212 912	TARRAGONA
Edif. Alt Penedès	Tel. 977 212 629	St. Pere i St. Pau - TGNA
Raval de Jesús, 35	Tel. 977 773 667	REUS
Jaume Huguet, 4	Tel. 977 602 050	VALLS

www.opticateixido.com

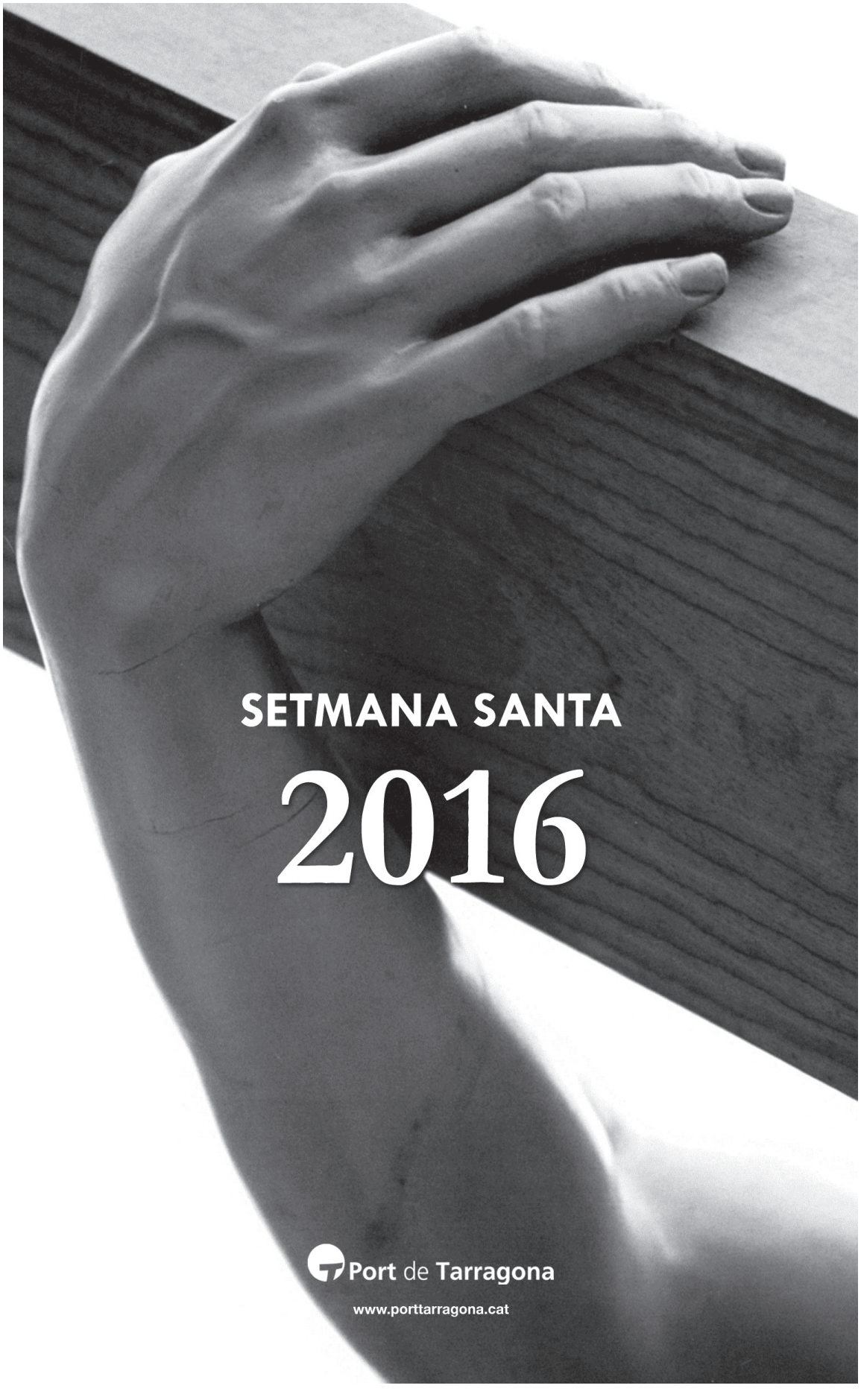
SETMANA SANTA
2016
Port de Tarragona
www.porttarragona.cat

Leandro Riquelme Ferrè

ADMINISTRADOR DE FINQUES - ADVOCAT

Av. Prat de la Riba, 18, 1er 3a
43001 TARRAGONA
lriquelme@coaft.com

Tel. 977 241 414
Fax 977 219 317

Angel
PINTOR DECORADOR

C/. Reial, 30, 2º 3ª
43004 TARRAGONA
ALMACEN:
C/. Castellarnau, 14, local 2
Entrada por C/. León, 6

Tel. 977 22 95 72
Móvil 606 19 83 46

FC grup
Tel: 977 65 37 34
Ctra El Catllar - Tarragona T203
43764 El Catllar

Construccions i Excavacions FC
fcconstruccions@gmail.com

FC Materials de la Construcció
fcmaterials@gmail.com

Ferreteria el Catllar
ferreteriaelcatllar@hotmail.com

CALÇATS

NÚRIA

SABATES, SABATILLES
I ESPARDENYES DES DE 1943

Canyelles,10
Teléf. 977 23 92 15
43001 TARRAGONA

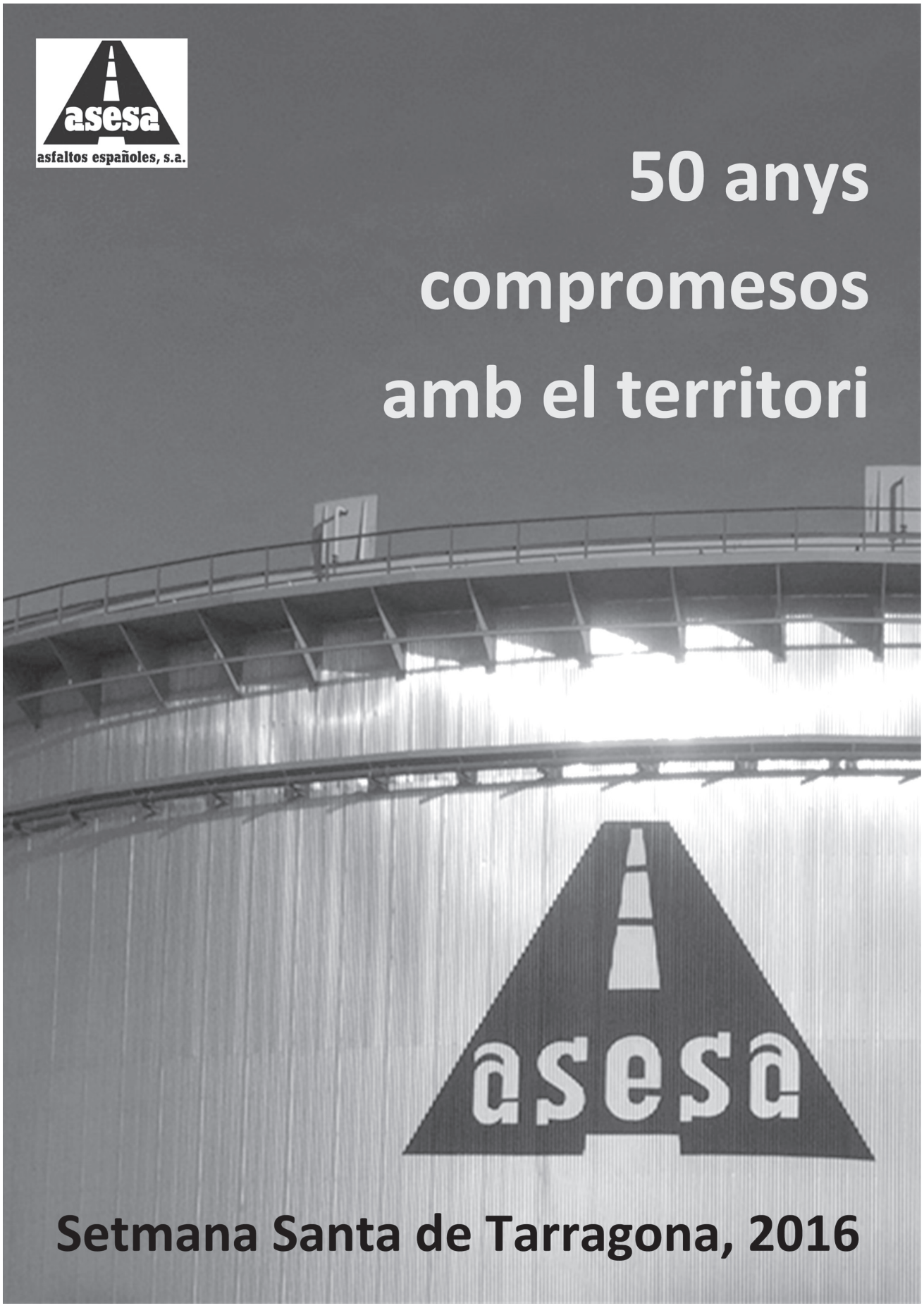
asesa
asfaltos españoles, s.a.
50 anys
compromesos
amb el territori
asesa
Setmana Santa de Tarragona, 2016

EL NEGRITO i LA NEGRITA

C/ Governador González 28
43001 TARRAGONA
Tel. 977 233 720
negrito@elnegritoilanegrita.net

Floristeria Romeu

Tarragona

Quiosc Rambla Nova, 53
Quiosc Plaça Verdaguer
Carretera Cementiri, 5

Telèfon: 977 22 63 55

Successors de J. Moncunill S.L.

Fundat l'any 1939

Instal·lacions d'Aigua, Llum i Gas

CIF B-43.539.352

Rambla Vella, 47-49
43003 TARRAGONA
Tel. 977 23 34 03
j.moncunill1939@gmail.com

TALLER MECÀNIC SANS CAMILO
REPARACIÓ GENERAL DE L'AUTOMÒBIL

Tel. 977 21 79 59

- **Mecànica general**
- **Diagnòsis d'avaries**
- **Pre ITV**
- **Pneumàtics**
- **Amortidors**
- **Aire condicionat**
- **Electricitat**
- **Frens**
- **Alineació**
- **Xapa i Pintura**

C/ Pin i Soler, 8 · 43002 TARRAGONA
Fax 977 24 32 90 · sans_camilotaller@yahoo.es · www.sanscamilo.es

CAMBRA DE LA PROPIETAT URBANA
DE TARRAGONA

100 anys

CAMBRA
SERVEI D'ADMINISTRACIÓ DE
LLOGUERS I COMUNITATS
l'administrador
de confiança

Assessoria Jurídica:
Arrendaments urbans, Assessoria d'herències i successions, Judicis: per manca de pagament de lloguers, etc.

Confecció de contractes:
Lloguer de vivenda habitual i de temporada, Lloguer de local comercial, Compra-venda de vivenda

Tramitació i gestió de Fiances de lloguer

Assegurances:
d'Impagament de lloguers, de la Llar, de Comunitats, etc.

Serveis d'arquitectura:
Certificats energètics, Cèdules d'habitabilitat, ITE, Peritacions

Administració de Finques:
Finques de lloguer, Comunitats de propietaris

977 24 29 12 - carrer Méndez Nuñez, 23 Tarragona - www.cambrapropietat.org

tecser
TARRAGONA TÈCNICA DE SERVEIS

Direcció Tècnica
Jordi Millan Martinez

GABINET DE:

- ENGINYERIA TÈCNICA
- ASSESSORIA D'EMPRESES

C/. Pere Martell, 39, desp. 3 - 43005 TARRAGONA
Tel. 977 222 604 - Fax 977 238 991
www.tecser.com - E-mail: tecser@tecser.com

Gelateria Italiana Olivier
Rambla Nova, 54
43001 TARRAGONA
Tel. 977 233 133

Gabri OLIVIER

✓ Herboristeria i dietètica
✓ Complements nutricionals
✓ Alimentació ecològica
✓ Elaboració de pa
✓ Cuina diària
✓ Teràpies naturals

L'Espiga d'Or

Treballant pel teu benestar
35 anys

Rovira i Virgili, 17 · 43002 Tarragona · Tel. 977 22 55 08 · www.lespigador.net

Pastisseria Rabasó

Carrer Merceria, 25
Telèfon 977 236 676
43003 TARRAGONA

Dr. Josep Maria Vives
Dra. Pilar Turégano

DERMATOLOGIA MEDICOQUIRÚRGICA

Rambla Nova 124 Esc. Izq. 1º E - Telf: 977 22 26 52

Kumon, èxit educatiu

Amb els programes de Matemàtiques i Lectura de Kumon, el teu fill millorarà a l'escola i adquirirà eines que li seran d'ajuda en totes les matèries:

- Hàbit d'estudi
- Concentració
- Autonomia
- Ganes d'aprendre

902 190 275
www.kumon.es

Kumon Tarragona - Joan XXIII
C/ Joan Baptista Plana, 19, local 1
43005 Tarragona
Cori Meury
695 849 863

Vine i informa't
de les nostres promocions.

25 ANIVERSARI KUMON ESPAÑA KUMON

MiniCofrade

www.minicofrade.net

FABRICACIÓN ARTESANAL A ESCALA
DE COFRADES BANDAS MUSICALES
Y PASOS PROCESIONALES

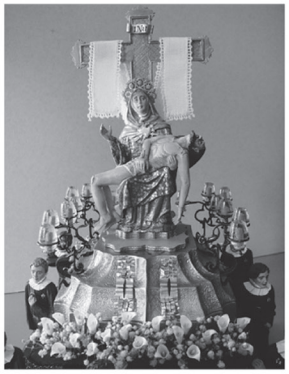

minicofrade@hotmail.com

Taller especializado en reproducciones a escala de todo tipo de creaciones con más de treinta años de experiéncia.

VIA 1979

GALERIA
RESTAURACIÓ
MARCS

Conesa

AIGUA · GAS · ELECTRICITAT · CALEFACCIÓ · AIRE CONDICIONAT

Tel. i Fax 977 224 913
Bloc Venezuela, esc. D, local 2

Mòbils 607 272 476 / 661 422 651
43007 Sant Pere i Sant Pau (Tarragona)

instalaconesa@hotmail.com

ODONTOLOGIA D'ESPECIALITATS

VIO
VIVES
IBÁÑEZ
ODONTÒLEGS

Rambla Nova 34 1º1ª 43004 Tarragona - Telf: 977 91 56 31 - vio@vio.cat

BAILONI
PERRUQUERIA

Ramón y Cajal, 20
43001 Tarragona
Tel. **977 22 27 78**

ZAIDA

Rambla Nova, 35 • 43003 Tarragona • Tel. 977 23 69 30 • Fax. 977 23 92 21 **www.joyeriazaida.com**

1884

YZAGUIRRE

VERMOUTH

CELLER SORT DEL CASTELL

el Solet

Abrimos todos los días, incluido festivos.

En 'El Solet' encontrarás:

Contacta con nosotros en el 656 437 090, pide información sin compromiso.

- Menú diario P.V.P. 10,50 €
- Desayunos de tenedor.
- Celebraciones para grupos,
- Cumpleaños, encuentros, ... nos adaptamos a su interés.

Pare Iglesias 3
Tarragona
Tel. 656 437 090
inmaelsolet.facebook

GLI ITALIANI
PA I PASTISSERIA ARTESANA
D'ELABORACIO PROPIA
PIZZES, PASTA FRESCA
I MÉS COSES...

Tel. 977 648 136
C/ Taquígraf Martí 7
43002 Tarragona

TARRACO GRAU S.L.

- Mecánica Integral
- Electricidad y Electrónica
- Inyección Gasolina y Diesel
- Análisis y Diagnosis
- Climatización
- Mantenimiento General

Vía Augusta, 6 - 43003 TARRAGONA - Teléfono 977 23 27 23 - Fax 977 24 52 77
www.tarracograu-dtcoplus.com - gestion@tarracograu.com

GRIS arquitectura interior

Cada projecte, un repte únic.
Especialistes en interiorisme.
Servei claus en mà, cuidem tots els detalls.

Rambla Nova, 38, Tarragona / 977 242 105 / www.gris.cat

Al nostre establiment disposa de cava on hi trobareu una extensa, acurada i selecta selecció de cigars habans i dominicans.

També us oferim tots els articles i accessoris que el fumador pot necessitar.

US HI ESPEREM!

Av. de Catalunya, 23
43002 TARRAGONA
Telèfon: 977 25 08 72

enuria@enuria.cat
www.enuria.cat

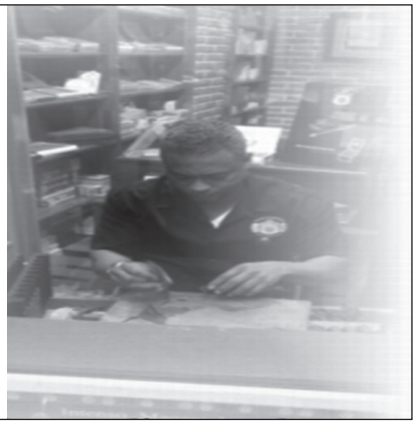

"Creant experiències inoblidables per aconseguir l'excel·lència"

Vols saber més...?
IN & OUT
www.iocon.es
iocon@iocon.es
977 220022 · 699156070

IN&OUT, la primera Human Consultancy del món del turisme, l'oci i la restauració.

Solucions innovadores i exclusives per a augmentar el valor que aporta cada empleat al resultat final de l'organització.

LeSommelier
EXPERIENCE

1_ **Observa** les més de 2.000 referències de la vinoteca.

2_ **Tria** la que més t´agradi i te la servirem al gastrobar.

3_ Tot pensat per a que tu només et preocupis de **gaudir.**

Carrer Major, 55. Salou - Tel +34 977 384 204 - www.lesommelier.es

Repsol celebra amb Tarragona
les festes de Setmana Santa
REPSOL
TARRAGONA 2017
SOCI OFICIAL
aeqt
Associació Empresarial Química de Tarragona

Foto: Maria Grau